

ສາລະບານ

ດຳລັດວ່າດ້ວຍການຮັບຮອງ ແລະ ປະກາດໃຊ້

ຄຳນຳ

I. ພາກສະເໜີ.....	1
1. ສະພາບລວມ.....	1
1.1 ສະພາບການສາກົນແລະພາກພື້ນ.....	1
1.2. ສະພາບດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມໃນ ສປປ ລາວ	2
1.3 ສະພາບດ້ານປະຊາກອນ	2
2. ສະພາບການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຢົາວະຊົນ.....	3
2.1. ຄຳນິຍາມຂອງຊາວໜຸ່ມ, ເຢົາວະຊົນ	3
2.2. ຜົນສຳເລັດ.....	4
2.3 ຂໍ້ຄົງຄ້າງ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ.....	6
2.4. ຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງມີຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຢົາວະຊົນລາວ	7
II. ວິໄສທັດ, ຈຸດປະສົງ ແລະ ຫຼັກການຂອງຍຸດທະສາດ	8
1. ວິໄສທັດ.....	8
2. ຈຸດປະສົງ.....	8
2.1. ຈຸດປະສົງລວມ	8
2.2. ຈຸດປະສົງສະເພາະ	9
3. ຫຼັກການ.....	9
3.1. ຫຼັກການລວມ	9
3.2. ຫຼັກການສະເພາະ	10
III. ຂົງເຂດບຸລິມະສິດຂອງຍຸດທະສາດ	12
1. ສຸຂະພາບ ແລະ ສະຫວັດດີພາບ.....	13
1.1. ສະພາບລວມດ້ານສຸຂະພາບ	13
1.2. ຂອບເຂດກົດໝາຍ ແລະ ຍຸດທະສາດ	14
1.3. ທິດທາງຍຸດທະສາດ	14
2. ສະພາບລວມດ້ານການສຶກສາ, ກິລາ ແລະ ຝຶກອົບຮົມ.....	18
2.1 ສະພາບລວມດ້ານການສຶກສາ, ກິລາ ແລະ ຝຶກອົບຮົມ.....	18
2.2. ຂອບເຂດກົດໝາຍ ແລະ ຍຸດທະສາດ.....	19

2.3 ທິດທາງຍຸດທະສາດ	19
3. ວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ການປະກອບການ	23
3.1 ສະພາບລວມ	23
3.2 ຂອບເຂດກົດໝາຍ ແລະ ຍຸດທະສາດ.....	24
3.3 ທິດທາງຍຸດທະສາດ	24
4. ການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ	27
4.1 ສະພາບການລວມດ້ານການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ	27
4.2 ຂອບເຂດກົດໝາຍ ແລະ ຍຸດທະສາດ.....	28
4.3 ທິດທາງຍຸດທະສາດ	28
5. ພັນທະພົນລະເມືອງ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ	31
5.1 ສະພາບການລວມ	31
5.2 ຂອບເຂດກົດໝາຍ ແລະ ຍຸດທະສາດ.....	31
5.3 ທິດທາງຍຸດທະສາດ	32
IV. ມາດຕະການໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.....	33
4.1 ການນຳພາ-ຊີ້ນຳ.....	33
4.2 ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ແກ່ຄະນະຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ	33
4.3 ການປະສານງານ	34
4.4 ດ້ານງົບປະມານ.....	34
V. ການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ປະເມີນຜົນ.....	35
VI. ເອກະສານອ້າງອີງ.....	35
VII. ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ	40

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ
ສັນຕິພາບ ເອກະລາດ ປະຊາທິປະໄຕ ເອກະພາບ ວັດທະນະຖາວອນ

ນາຍົກລັດຖະມົນຕີ

ເລກທີ 625 /ນຍ
ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ວັນທີ 22.12.2020.

ດໍາລັດ
ວ່າດ້ວຍການຮັບຮອງ ແລະ ປະກາດໃຊ້
ມຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນລາວ ປີ 2021-2030.

- ອີງຕາມ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍລັດຖະບານ ເລກທີ 04/ສພຊ, ລົງວັນທີ 08 ພະຈິກ 2016;
- ອີງຕາມ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຄະນະຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ ເລກທີ 15/ສພຊ, ລົງວັນທີ 03 ພຶດສະພາ 2017;
- ອີງຕາມ ຫ້າງສີສະໜີ ຂອງສູນກາງຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ ສະບັບເລກທີ 870/ລຂ, ລົງວັນທີ 13 ພະຈິກ 2020.

ນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ອອກດໍາລັດ:

- ມາດຕາ 1 ຮັບຮອງ ແລະ ປະກາດໃຊ້ ມຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນລາວ ປີ 2021-2030.
- ມາດຕາ 2 ມອບໃຫ້ສູນກາງຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ ເປັນເຈົ້າການ ແລະ ປະສານສົມທົບກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຜັນຂະຫຍາຍ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມຸດທະສາດດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນ, ພ້ອມທັງລາຍງານໃຫ້ລັດຖະບານ ເພື່ອຊາບ ເປັນແຕ່ລະໄລຍະ.
- ມາດຕາ 3 ບັນດາກະຊວງ, ອົງການລັດ, ແຂວງ, ນະຄອນຫຼວງ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຈົ່ງຮັບຮູ້ ໃຫ້ການຮ່ວມມື ແລະ ພ້ອມກັນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດດໍາລັດສະບັບນີ້ ໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນເປັນຢ່າງດີ.
- ມາດຕາ 4 ດໍາລັດສະບັບນີ້ ມີຜົນສັກສິດ ນັບແຕ່ວັນລົງລາຍເຊັນເປັນຕົ້ນໄປ.

ນາຍົກລັດຖະມົນຕີ

ທອງລຸນ ສີສຸລິດ

ຄຳນຳ

ຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນລາວ ໄດ້ຮັບການຮ່າງຂຶ້ນເປັນຄັ້ງທຳອິດໃນປະຫວັດສາດ ສປປ ລາວ ແລະເປັນຍຸດທະສາດທີ່ສຳຄັນຫຼາຍ ເພາະວ່າປະເທດລາວມີຈຳນວນປະຊາກອນໜຸ່ມກວມເອົາອັດຕາສ່ວນຫຼາຍຂອງ ພົນລະເມືອງ ແລະ ເປັນກຳລັງແຮງງານຕົ້ນຕໍໃນທຸກຂົງເຂດວຽກງານໃນສັງຄົມ, ຜ່ານມາ ພວກເຮົາຍັງບໍ່ທັນມີຍຸດທະສາດ ສະເພາະສຳລັບການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ, ກອງປະຊຸມໃຫຍ່ຜູ້ແທນຊາວໜຸ່ມທົ່ວປະເທດຄັ້ງທີ VII ໄດ້ຮັບຮອງ ເອົາ 7 ແຜນງານ ແລະ 40 ໂຄງການ ເຊິ່ງແຜນການສ້າງຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ,ເຍົາວະຊົນ ແມ່ນນອນຢູ່ໃນ ແຜນງານທີ 2: “ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງດ້ານການຈັດຕັ້ງຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ” ແລະ ແຜນງານທີ 3: “ປົກປ້ອງ ສິດທິພົນປະໂຫຍດ ແລະ ສະກັດກັ້ນປະກົດການຫຍໍ້ທໍ້ ຂອງຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ” ເພື່ອສົ່ງເສີມຄະນະຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນ ປະຕິວັດລາວແຕ່ລະຂັ້ນແລະບັນດາຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງພັດທະນາແຜນການແລະແຜນດຳເນີນງານທີ່ກ່ຽວກັບຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ ທີ່ເປັນອັນລວມຂອງປະເທດ,ເພື່ອສືບຕໍ່ພັດທະນາດັດສະນີໝາຍການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມພາຍໃນປະເທດ ໂດຍຕິດພັນກັບການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການສ້າງດັດສະນີໝາຍການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມອາຊຽນ ແລະ ສາກົນ.

ສະນັ້ນ, ສູນກາງຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ ຈຶ່ງໄດ້ມີການປຶກສາຫາລືກັບບັນດາກະຊວງ, ອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ , ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມກ່ຽວກັບເຫດຜົນ, ຄວາມຈຳເປັນໃນການສ້າງ ຍຸດທະສາດການ ພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ,ເຍົາວະຊົນລາວ ເຊິ່ງແນວຄວາມຄິດເບື້ອງຕົ້ນ ກ່ຽວກັບການພັດທະນາຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວ ໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນພ້ອມດ້ວຍແຜນປະຕິບັດງານໄດ້ຮັບການສ້າງຂຶ້ນ ແລະຮັບຮອງເອົາເພື່ອຮັບປະກັນການດຳເນີນງານຂອງ ຂະບວນການຍຸດທະສາດ, ກົນໄກການປະສານງານແລະກົນໄກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ, ກົນໄກດັ່ງກ່າວ ລວມມີການສ້າງຕັ້ງຄະນະກຳມະການຊີ້ນຳລະດັບຊາດ, ທີມງານວິຊາການ ແລະ ກອງເລຂາ. ຈາກນັ້ນມີການສ້າງໂຄງຮ່າງ, ກຳນົດຂົງເຂດບຸລິມະສິດ ໂດຍກຳນົດຄຳຖາມຊີ້ນຳການຄົ້ນຄວ້າແຕ່ລະຂົງເຂດ ແລະ ໄດ້ສັງລວມເອກະສານອ້າງອີງຂອງແຕ່ ລະຂົງເຂດບຸລິມະສິດ ໂດຍສະເພາະອົງການເຄືອຂ່າຍສະ ຫະປະຊາຊາດ ເປັນຕົ້ນອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ກອງທຶນສຳລັບ ປະຊາກອນ (UNFPA) ແລະອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການສຶກສາ, ວິທະຍາສາດແລະວັດທະນະທຳ (UNESCO) ໄດ້ ສະໜອງການສະໜັບສະໜູນດ້ານວິຊາການແລະງົບປະມານໃນທຸກຂັ້ນຕອນຂອງການພັດທະນາຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວນີ້.

ຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ ແມ່ນໄດ້ອີງໃສ່ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຄະນະຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນ ປະຕິວັດລາວສະບັບປັບປຸງປີ 2019, ຜົນຂອງການວິເຄາະສະພາບຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນໃນປີ 2014 ແລະອີງໃສ່ແຜນຍຸດທະສາດ 5 ປີຂອງສູນກາງຊາວໜຸ່ມ ປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ, ໄດ້ລິເລີ່ມການສືບທະນາເພື່ອສ້າງຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນໃນປີ 2016. ບົດ ລາຍງານດ້ານວິຊາການ, ເອກະສານແລະຂໍ້ມູນຈາກແຫຼ່ງຕ່າງໆທີ່ມີຢູ່ແລ້ວໄດ້ຖືກນຳມາທົບທວນ, ໄດ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນເພື່ອ ກຳນົດບັນຫາ, ຄວາມຕ້ອງການຂອງຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຄວາມເປັນຈິງ ແລະ ໄດ້ນຳພາຂະບວນການສ້າງ ຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນລາວ (2021-2030) ໂດຍຜ່ານກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືລະດັບວິຊາການ ແລະລະດັບຊາດຫຼາຍຄັ້ງ.

ທາງຄະນະຮັບຜິດຊອບໄດ້ມີມາດຕະການອັນຈຳເປັນເພື່ອຮັບປະກັນການມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງເລິກເຊິ່ງຂອງຊາວ ໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ ຮ່ວມກັບການນຳທີ່ມີບົດບາດຕັດສິນໃນຂະບວນການສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ຮັບປະກັນວ່າທິດທາງຍຸດທະ ສາດສອດຄ່ອງກັບຄວາມຕ້ອງການ, ຄວາມຈຳເປັນ, ຄວາມປາຖະໜາຂອງຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນທຸກຄົນໂດຍບໍ່ຈຳແນກ ຄວາມແຕກຕ່າງໃດໆ ເພື່ອແນໃສ່ພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ ແລະ ໝົດທຸກຄົນຕ້ອງຖືກພັດທະນາໄປພ້ອມກັນ.

ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວ ໄດ້ກາຍເປັນຂອງຂະແໜງ ການຕ່າງໆທີ່ປະຕິບັດແຜນງານກ່ຽວກັບຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນຢ່າງແທ້ຈິງ ແລະ ມີການເຄື່ອນໄຫວຢ່າງມີປະສິດທິພາບສູງ ໄດ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການປະກອບ ສ່ວນຢ່າງຕັ້ງໜ້າ

ຂອງທຸກພາກສ່ວນ ລວມທັງປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າທຸກທົ່ວໜ້າ ຈຶ່ງຜ່ອມກັນສະໜັບສະໜູນ ແລະ ປະກອບ ສ່ວນເຂົ້າໃນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ຈົນສຸດຄວາມສາມາດ.

ໃນນາມ ຄະນະບໍລິຫານງານ ສູນກາງຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ, ຂ້າພະເຈົ້າຂໍຊົມເຊີຍ ແລະ ຂອບໃຈຢ່າງຈິງ ໃຈມາຍັງທຸກໆທ່ານທີ່ໄດ້ອອກເຫືອເທແຮງທັງກຳລັງໃຈກຳລັງກາຍ, ຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດ, ສຸມທຸກສະຕິປັນຍາຂອງຕົນ ເຂົ້າໃນການຄົ້ນຄວ້າກຳນົດຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນລາວສະບັບປະຫວັດສາດນີ້ ແລະ ຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າ ຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ຈະເປັນປະໂຫຍດຫຼາຍໃຫ້ແກ່ການປະຕິບັດຕົວຈິງຂອງແຕ່ລະພາກສ່ວນ, ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ຍຸດທະ ສາດສະບັບນີ້ ອາດຍັງບໍ່ທັນຄົບຖ້ວນສົມບູນເທົ່າທີ່ຄວນ. ສະນັ້ນ, ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ມີຄວາມຄົບຖ້ວນ ແລະ ສົມບູນຂຶ້ນຕື່ມ ຈຶ່ງສະເໜີໃຫ້ທ່ານປະກອບຄຳເຫັນມາຍັງສູນກາງຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ, ພວກເຮົາຍິນດີທີ່ຈະ ຝຶຈາລະນາທຸກຂໍ້ສະເໜີເພື່ອປັບປຸງນະໂຍບາຍສະບັບນີ້ໃຫ້ສົມບູນຍິ່ງຂຶ້ນ.

ຄະນະບໍລິຫານງານສູນກາງຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ
ເລຂາ

ອາລຸນໄຊ ສູນນະລາດ

I. ພາກສະເໜີ

1. ສະພາບລວມ

1.1 ສະພາບການສາກົນແລະພາກພື້ນ

ສະພາບເສດຖະກິດຂອງໂລກ ແລະ ພາກພື້ນໂດຍລວມຍັງສືບຕໍ່ຂະຫຍາຍຕົວຊັກຊ້າ, ບໍ່ມີສະຖຽນລະພາບ, ເສດຖະກິດຂອງອາເມລິກາ, ສະຫະພາບເອີຣົບ ແລະ ສປປ ຈີນ ຂະຫຍາຍຕົວຕໍ່າກວ່າລະດັບທີ່ຄາດຄະເນໄວ້. ສະເພາະເສດຖະກິດຂອງບັນດາປະເທດອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ ຫຼື ບາງບັນດາປະເທດໃນກຸ່ມອາຊຽນ (ໂດຍສະເພາະ ໄທແລະ ຫວຽດນາມ) ຊຶ່ງເປັນຄູ່ຄ້າທີ່ສໍາຄັນຂອງສປປລາວຍັງສືບຕໍ່ຂະຫຍາຍຕົວໃນລະດັບດີ, ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ໄຜວ່າງງານຍັງຄົງເປັນບັນຫາໃຫຍ່ສໍາລັບຊາວໜຸ່ມໃນທົ່ວໂລກ. ອີງຕາມບົດລາຍງານຂອງອົງການສປຊເພື່ອຊາວໜຸ່ມ2015, ຈໍານວນຊາວໜຸ່ມຫຼາຍກວ່າ 73 ລ້ານຄົນໃນທົ່ວໂລກກໍາລັງປະສົບກັບໄຜວ່າງງານ, ໃນບາງປະເທດອັດຕາວ່າງງານຂອງຊາວໜຸ່ມ ເພີ່ມຂຶ້ນສູງກວ່າ 50%, ໃນກຸ່ມປະເທດທີ່ມີລາຍໄດ້ຕໍ່າແລະລາຍໄດ້ປານກາງກວ່າງງານໃນຂະແໜງການບໍ່ເປັນທາງການ¹ ຖືວ່າເປັນບັນຫາໃຫຍ່ແລະເປັນສິ່ງທ້າທາຍຫຼາຍທີ່ຊາວໜຸ່ມກໍາລັງປະເຊີນໃນປະຈຸບັນ(UN's Youth Report 2015).

ໃນທົ່ວໂລກ, ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊາວໜຸ່ມເຂົ້າໃນຂະ ບວນການຕັດສິນບັນຫາທີ່ພົວພັນກັບຊີວິດຂອງເຂົາເຈົ້າເອງຍັງຢູ່ໃນລະດັບຂ້ອນຂ້າງຕໍ່າ, ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນດ້ານການເມືອງຍັງບໍ່ມີໂຄງສ້າງ ແລະ ຊ່ອງທາງທີ່ຊັດເຈນໂດຍສະເພາະເຫັນໄດ້ຈາກຈໍານວນຊາວໜຸ່ມທີ່ເປັນຕົວແທນໃນສະພາຍັງບໍ່ທັນສູງ, ການເຂົ້າເປັນສະມາຊິກພັກການເມືອງກໍຍັງຕໍ່າ; ໃນຊຸມປີມໍ່ໆມານີ້, ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນຮູບແບບການສະແດງອອກຢ່າງເປັນທາງການໄດ້ຫຼຸດລົງ, ແຕ່ການສະແດງອອກຜ່ານສື່ສັງຄົມອອນລາຍແມ່ນເພີ່ມສູງຂຶ້ນ, ທັງນີ້ກໍຍ້ອນຄວາມກ້າວໜ້າຂອງເທັກໂນໂລຊີການສື່ສານ (ICT) ແລະ ການເຂົ້າເຖິງມິຕິລຸ້ນໃໝ່ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຊາວໜຸ່ມ ທີ່ມີໂອກາດສະແດງອອກຮູບແບບດັ່ງກ່າວໄດ້ດີກວ່າ.

ໃນຂະນະທີ່ຊາວໜຸ່ມພວມປະເຊີນກັບໄຜວ່າງງານຍ້ອນການເຂົ້າສູ່ຕະຫຼາດແຮງງານທີ່ຫຼ້າຊ້າຫຼືບໍ່ເຕັມເມັດເຕັມໜ່ວຍ, ລັດຖະບານຫຼາຍປະເທດກໍາລັງສຸມໃສ່ການສົ່ງເສີມການປະກອບການທຸລະກິດຂອງຊາວໜຸ່ມ, ການປະກອບການທີ່ສາມາດແກ້ໄຂບັນຫາໄຜວ່າງງານແລະ ກາຍເປັນອາຊີບທາງເລືອກທີ່ດີຢ່າງແທ້ຈິງໃຫ້ກັບຊາວໜຸ່ມມາແລ້ວເປັນຈໍານວນຫຼວງຫຼາຍ (World Youth Report, 2015). ການລິເລີ່ມ, ການພັດທະນາທັກສະຕ່າງໆລ້ວນແຕ່ມາຈາກການສຶກສາ ບໍ່ວ່າຈະເປັນໃນລະບົບ ແລະ ນອກລະບົບ, ການສຶກສາເປັນສິ່ງສໍາຄັນໃນການພັດທະນາ ແລະ ປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຊາວໜຸ່ມທົ່ວໂລກສະນັ້ນ, ຫຼາຍປະເທດໄດ້ຖືເອົາການສຶກສາເປັນບຸລິມະສິດເພື່ອເປັນກຸນແຈໄປສູ່ການພັດທະນາຂົງເຂດອື່ນໆ. ທົ່ວໂລກໄດ້ຕົກລົງເຫັນດີກໍານົດເປົ້າໝາຍການພັດທະນາສະຫັດສະວັດ ແລະ ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງທີ່ກວມເອົາການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຍັງມີໂຄງການປະຕິບັດງານຂອງໂລກສະເພາະສໍາລັບຊາວໜຸ່ມ. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ເຖິງວ່າການພັດທະນາການສຶກສາໂດຍສະເພາະຢູ່ປະເທດທີ່ກໍາລັງພັດທະນາແມ່ນໄດ້ຮັບການປັບປຸງດີຂຶ້ນໃນຂັ້ນປະຖົມ, ແຕ່ຄວາມຄືບໜ້າໃນຂັ້ນມັດທະຍົມ ແລະ ຂັ້ນສູງຂຶ້ນໄປແມ່ນຍັງບໍ່ທັນເຮັດໄດ້ດີຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນໃນທົ່ວໂລກກໍກໍາລັງປະເຊີນກັບຫຼາຍບັນຫາໂດຍສະເພາະຕິດພັນກັບດ້ານສຸຂະພາບຫຼາຍຢ່າງທັງພະຍາດຕິດຕໍ່ທາງເພດສໍາພັນ, ການບໍລິໂພກສິ່ງມືນເມົາ, ການໃຊ້ສານເສບຕິດແລະອື່ນໆທັງນີ້ກໍຍ້ອນຄວາມຊົນເຄີຍ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມທີ່ບໍ່ດີ, ຜິດຕິກໍາສ່ຽງ, ຂາດສຸຂາພິບານຂັ້ນພື້ນຖານໂດຍສະເພາະຢູ່ບັນດາປະເທດທີ່ກໍາລັງພັດທະນາ (UN's Youth Report 2015).

¹ ຂະແໜງການບໍ່ແມ່ນທາງການ ໝາຍເຖິງ ຂະແໜງການເສດຖະກິດທີ່ຍັງບໍ່ໝັ້ນຄົງ, ຍັງບໍ່ເປັນທາງການ, ຍັງບໍ່ເຂົ້າໃນລະບຽບຫຼັກການ ແລະ ຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງຈາກລະບຽບກົດໝາຍຢ່າງເຕັມສ່ວນ (ອົງການແຮງງານສາກົນ 2018) <https://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=778>

1.2. ສະພາບດ້ານເສດຖະກິດສັງຄົມໃນ ສປປ ລາວ-

ສາທາລະນະລັດປະຊາທິປະໄຕປະຊາຊົນລາວ (ສປປ ລາວ) ມີສະຖຽນລະພາບທາງດ້ານການເມືອງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ, ສັງຄົມມີຄວາມສະຫງົບ, ເສດຖະກິດສືບຕໍ່ຂະຫຍາຍຕົວໃນລະດັບດີຖ້າທຽບໃສ່ຫຼາຍໆປະເທດໃນພາກພື້ນ; ການດຳເນີນ ທຸລະກິດ ແລະ ການຜະລິດຂອງປະຊາຊົນ ໂດຍຜືນຖານຍັງສືບຕໍ່ດຳເນີນໄປຢ່າງປົກກະຕິ; ດ້ານການພັດທະນາ ຊັບພະຍາກອນມະນຸດ, ການແກ້ໄຂຄວາມທຸກຍາກ, ການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາ ແລະ ການບໍລິການສາທາລະນະສຸກ ມີການ ປັບປຸງດີຂຶ້ນເລື້ອຍໆ, ດ້ານວັດທະນະທຳຮີດຄອງປະເພນີອັນດີງາມຂອງຊາດ ໄດ້ຮັບການອະນຸລັກ ແລະ ເຜີຍແຜ່ຢ່າງກ້ວາງ ຂວາງ; ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ແລະ ການຮັກສາຕົ້ນກຳເນີດຂອງແຫຼ່ງນໍ້າໄດ້ຮັບການເອົາໃຈໃສ່ຢ່າງຈິງ ຈັງ, ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາ ກອນທຳມະຊາດໄດ້ມີປະສິດທິຜົນສູງຂຶ້ນ, ມີຄວາມພ້ອມໃນການຮັບມືກັບໄພພິບັດດີຂຶ້ນເປັນ ກ້ວາງ, ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວແຫ່ງຊາດໄດ້ຮັບການຮັບຮອງໂດຍລັດຖະບານ.

ເສດຖະກິດຂອງສປປລາວມີການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງມີສະຖຽນລະພາບ ສປປ ລາວ ໄດ້ສຸມທຸກກຳລັງເພື່ອບັນລຸ ເງື່ອນໄຂຂອງການຫຼຸດຜົນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດທີ່ພັດທະນາໜ້ອຍ (LDC) ພາຍໃນປີ 2020². ໃນປີ 2017, ລາຍຮັບຕໍ່ຫົວຄົນບັນລຸ USD 2.330. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ປະຊາກອນຈຳນວນ 23,2% ຍັງດຳລົງຊີວິດຢູ່ພາຍໃຕ້ ຄວາມທຸກຍາກ (ADB, 2018). ການເຕີບໂຕດ້ານເສດຖະກິດຍັງຂຶ້ນກັບການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຢ່າງໜັກໜ່ວງ ແລະ ໂຄງການພັດທະນາຕ່າງໆ ຍັງບໍ່ສາມາດສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໃຫ້ຊາວໜຸ່ມໄດ້ເທົ່າທີ່ຄວນ ແລະ ລັດຖະບານພວມ ຜະຍາຍາມຊຸກຍູ້ໂຄງສ້າງເສດຖະກິດກ້າວໄປສູ່ການເຕີບໂຕ ທີ່ມາຈາກຫຼາກຫຼາຍຂະແໜງການ, ທຸກຄົນມີສ່ວນຮ່ວມແລະມີ ຄວາມຍືນຍົງ(VNR, 2018). ແນ່ນອນ, ຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນຖ້າຫາກໄດ້ຮັບການພັດທະນາຄວາມຮູ້ແລະທັກສະທີ່ຈຳເປັນ ຈະກາຍເປັນແຮງຂັບເຄື່ອນ ສຳລັບການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແບບທົ່ວເຖິງ ແລະ ຍືນຍົງຂອງປະເທດເຮົາ. ດັ່ງນັ້ນ, ການລົງທຶນໃສ່ຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ ຈຶ່ງມີຄວາມສຳຄັນແລະ ຈຳເປັນ ເພື່ອບັນລຸເຖິງເປົ້າໝາຍການພັດທະນາເສດຖະກິດ- ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ 8 (2016-2020) ແລະ ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (2030).

1.3 ສະພາບດ້ານປະຊາກອນ

ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດທີ່ມີປະຊາກອນໜຸ່ມອາຍຸ 10 ຫາ 35 ປີ ຫຼາຍກວ່າເຄິ່ງໜຶ່ງ (50,8%) ຂອງປະຊາກອນທັງ ໝົດ³ (Lao Statistics Bureau [LSB], 2015). ປະຊາກອນກຸ່ມນີ້ປຽບເໝືອນແຮງຂັບເຄື່ອນເສດຖະກິດ, ສະຫວັດດີ ພາບຂອງສັງຄົມ, ຄວາມຈະເລີນກ້າວໜ້າຂອງປະເທດ ທັງໃນປັດຈຸບັນແລະອະນາຄົດ. ສະນັ້ນ, ການມີນະໂຍບາຍທີ່ຖືກຕ້ອງ , ການລົງທຶນເຂົ້າໃສ່ການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນຢ່າງເໝາະສົມ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນ ຈຶ່ງມີຄວາມສຳຄັນ ຕັດສິນຊື່ ຂາດ ການພັດທະນາຂອງຊາດຢ່າງບໍ່ຕ້ອງສົງໄສ, ການລົງທຶນເຂົ້າໃນການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ ເປັນໜ້າກຫົວໃຈ ຂອງການປັບປຸງດ້ານອື່ນໆເຊັ່ນ: ດ້ານສາທາລະນະສຸກ, ດ້ານການພັດທະນາກຳລັງແຮງງານຂອງສັງຄົມ, ການຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມທຸກຍາກ, ການເພີ່ມທະວີຄວາມສະເໝີພາບດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ດ້ານການພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ຂອງຊາດ. ໃນໄລຍະຜ່ານມາ ສປປລາວໄດ້ສ້າງນະໂຍບາຍ, ຍຸດທະສາດ, ແຜນງານ ແລະ ໂຄງການພັດທະນາຕ່າງໆ ທີ່ ປະກອບສ່ວນແກ້ໄຂບັນຫາ ແລະ ຕອບສະໜອງຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນ ໄດ້ຫຼາຍພໍສົມຄວນ. ແຕ່ຢ່າງໃດກໍຕາມລັດຖະບານຍັງຈຳເປັນຕ້ອງສ້າງນະໂຍ ບາຍແຫ່ງຊາດ ເພື່ອເປັນທິດຊີ້ນຳທີ່ຊັດເຈນ ແລະ ຍືນຍົນຢ່າງໜັກ ແໜ້ນ ເຖິງຄວາມມຸ່ງມາດປາຖະໜາຂອງຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ ຮັບປະກັນໃຫ້ຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະ

²ການປະເມີນຄັ້ງທຳອິດ (ລວມທັງໝົດສາມຄັ້ງເພື່ອປະກາດຫຼຸດຜົນອອກຈາກສະຖານະພາບດັ່ງກ່າວ) ແມ່ນຜ່ານແລ້ວສອງໃນສາມເງື່ອນໄຂໃຫຍ່ໃນ ປີ 2018 (UNDP, 2018)

³ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ [LSB], 2015)

ຊົນລາວ ເປັນຍຸດທະສາດ ເພື່ອຊາວໜຸ່ມ,ເຍົາວະຊົນ ແລະ ໂດຍ ຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ. ເຊິ່ງມັນສະແດງອອກໂດຍການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊາວໜຸ່ມເຍົາວະຊົນເຂົ້າໃນຂະບວນການຮ່າງຍຸດທະສາດ ລວມທັງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເພື່ອຕອບສະໜອງຕາມຄວາມຕ້ອງການສະເພາະຂອງຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ. ຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນ ລາວແມ່ນສອດຄ່ອງກັບເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ, ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດຄັ້ງທີ9 ແລະ ວິໄສທັດ 2030 ຂອງລັດຖະບານ ເຊິ່ງຕ່າງກໍ່ຖືເອົາແຜນວຽກຊາວໜຸ່ມເປັນຈຸດໃຈກາງໃນການພັດທະນາເພື່ອບັນລຸຂໍ້ໄດ້ປຽບທີ່ເກີດຈາກປະຊາກອນໜຸ່ມທີ່ມີຈຳນວນຫຼາຍກວ່າປະຊາກອນກຸ່ມອື່ນໃນປະເທດ.

ສປປ ລາວ ໂຄງປະກອບດ້ານອາຍຸຂອງປະຊາກອນປ່ຽນແປງໄປໃນທິດທາງທີ່ດີຍ້ອນຈຳນວນປະຊາກອນກຳລັງກ້າວເຂົ້າສູ່ໄລຍະຂ້າມຜ່ານດ້ານປະຊາກອນ ໝາຍຄວາມວ່າປະຊາກອນໜຸ່ມໃນມື້ນີ້ຈະກາຍເປັນຜູ້ໃຫຍ່ໃນສອງທົດສະວັດຂ້າງໜ້າ ສະນັ້ນ, ມັນຈະເປັນ "ກາລະໂອກາດ" ເໝາະສົມທີ່ພວກເຮົາຕ້ອງລົງທຶນໃສ່ການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ, ເພາະວ່າມັນຈະສົ່ງຜົນໄດ້ຮັບທີ່ເອີ້ນວ່າ “ຜົນປະໂຫຍດສູງສຸດຈາກການປ່ຽນແປງດ້ານໂຄງປະກອບຂອງປະຊາກອນ”. ຜົນປະໂຫຍດສູງສຸດດັ່ງກ່າວຈະເກີດຂຶ້ນຖ້າຫາກຊາວໜຸ່ມເຊິ່ງມີຈຳນວນຫຼາຍກວ່າປະຊາກອນກຸ່ມອື່ນທີ່ເອື້ອຍອີງດ້ານແຮງງານໄດ້ຮັບການພັດທະນາໃຫ້ກາຍເປັນກຳລັງແຮງງານທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ແລະໃນທີ່ສຸດຈຶ່ງສາມາດບັນລຸຜົນປະໂຫຍດສູງສຸດຈາກການປ່ຽນແປງທາງດ້ານໂຄງປະກອບຂອງປະຊາກອນດັ່ງກ່າວ (ຜກ, 2018).

ອີງຕາມການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງ ແລະ ຄົວເຮືອນແຫ່ງຊາດຄັ້ງທີ 4 ໃນປີ 2015, ລວມທັງເຍົາວະຊົນ ແລະ ຊາວໜຸ່ມ ອາຍຸລະຫວ່າງ 10 ຫາ 35 ປີມີທັງໝົດ 3,298,643 ຄົນ, ໃນນັ້ນປະມານ 64% ຂອງຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນແມ່ນອາໄສຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ປະມານ 12% ອາໄສຢູ່ໃນເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກທີ່ບໍ່ມີເສັ້ນທາງເຂົ້າເຖິງ,ພວກເຂົາເຈົ້າໄດ້ປະເຊີນກັບສິ່ງທ້າທາຍ ແລະ ຄວາມສ່ຽງຫຼາຍຢ່າງເຊັ່ນ: ບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງການສຶກສາ, ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການບໍລິການທາງສັງຄົມຕ່າງໆ ນອກຈາກນັ້ນ,ຊາວໜຸ່ມສ່ວນຫຼາຍໃນເຂດຊົນນະບົດແມ່ນມີການແຕ່ງງານໄວ, ຖືຜາ ແລະ ອອກແຮງງານແຕ່ອາຍຸຍັງນ້ອຍ (ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ 2015)

2. ສະພາບການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ,ເຍົາວະຊົນ

2.1. ຄຳນິຍາມຂອງຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນ

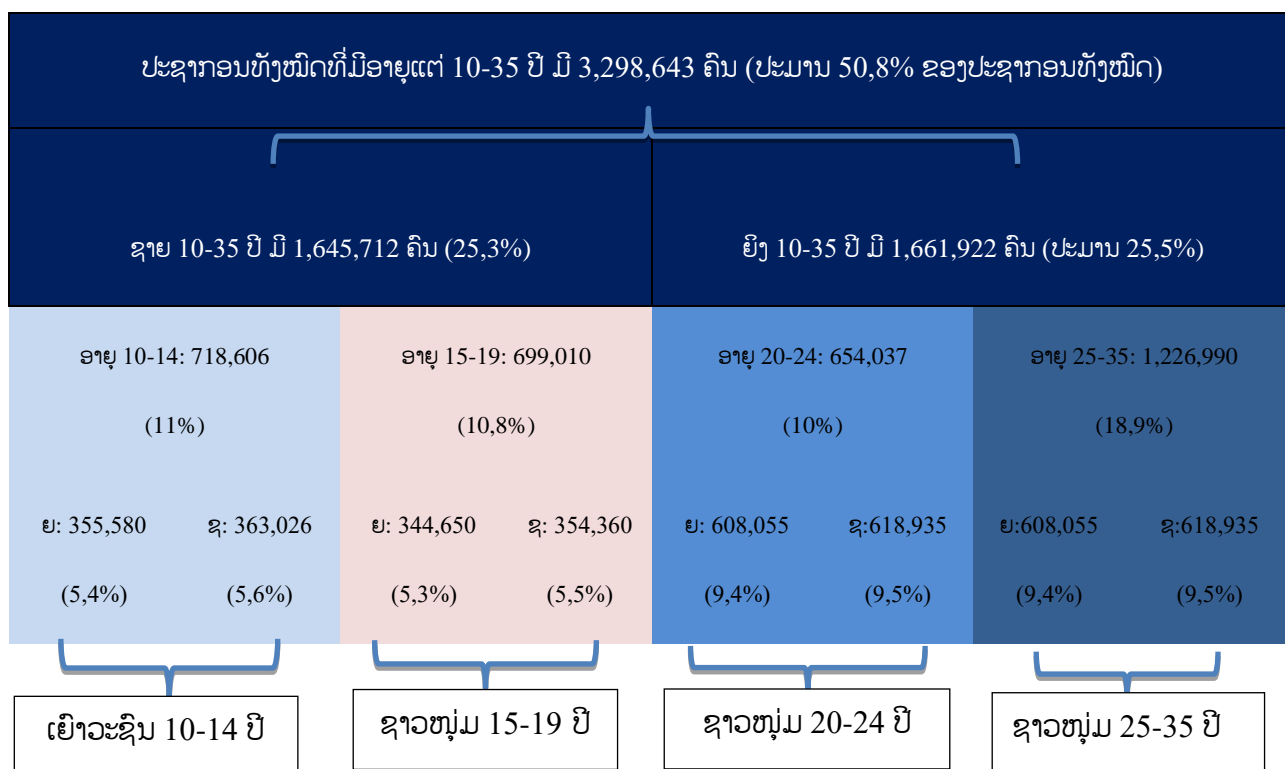
ຄຳນິຍາມກ່ຽວກັບ ຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ ຍັງບໍ່ທັນເປັນເອກະສັນແລະຄຳນິຍາມຂອງແຕ່ລະປະເທດກໍ່ບໍ່ຄືກັນ. ອົງການ UNESCO ໃຫ້ທັດສະນະວ່າ ສະພາບໂຄງສ້າງຂອງປະຊາກອນ, ສະພາບການດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ວັດທະນະທຳທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ເຮັດໃຫ້ຄຳນິຍາມຂອງຊາວໜຸ່ມແຕກຕ່າງກັນໄປ (UNESCO, 2018). ອົງການອະນາໄມໂລກ (WHO) ໃຫ້ຄຳນິຍາມ “ຊາວໜຸ່ມ” ວ່າແມ່ນທຸກຄົນໃນເກນອາຍຸລະຫວ່າງ 10 ຫາ 24 ປີ ແລະ ພາຍໃນກຸ່ມອາຍຸດັ່ງກ່າວໄດ້ກຳນົດກຸ່ມຍ່ອຍເອີ້ນວ່າ “ເຍົາວະຊົນ” ອາຍຸແຕ່ 10 ຫາ 19 ປີ ແລະ “ອານຸຊົນ” ແຕ່ອາຍຸ 10 ຫາ 14 ປີ.

ໃນລະດັບພາກພື້ນ,ການກຳນົດເກນອາຍຸຊາວໜຸ່ມແຕກຕ່າງຈາກ ຄຳນິຍາມຂອງອົງການອະນາໄມໂລກທີ່ກ່າວມາເທິງນີ້. ອົງກອນຕິດຕາມການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມຂອງອາຊຽນ (AYDI) ໄດ້ກຳນົດເກນອາຍຸຊາວໜຸ່ມແຕ່ 15 ຫາ 34 ປີ, ເຊິ່ງແຕກຕ່າງຈາກເກນອາຍຸຊາວໜຸ່ມທີ່ສູນກາງຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ (ສຊປລ) ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຄື 15 ຫາ 35 ປີ(ASEANSecretariat, 2017; LPRYU, 2017).

ສູນກາງຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ ໄດ້ກຳນົດເກນອາຍຸກຸ່ມຍ່ອຍດັ່ງນີ້:

- ຊາວໜຸ່ມ ອາຍຸ 15 ຫາ 35 ປີ
- ເຍົາວະຊົນ ອາຍຸ 9 ຫາ 14 ປີ
- ອະນຸຊົນ ອາຍຸ 6 ຫາ 8 ປີ

ຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນທັງໝົດພາຍໃຕ້ຍຸດທະສາດສະບັບນີ້

ຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ,ເຍົາວະຊົນລາວ (2021-2030)ສະບັບນີ້ແມ່ນຖືເອົາເກນອາຍຸທີ່ສູນກາງຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິບັດລາວໄດ້ກຳນົດໄວ້,ສິ່ງສຳຄັນແມ່ນຜູ້ທີ່ມີບົດບາດໃນການຮ່າງຍຸດທະສາດ, ການຕັດສິນໃຈໃນບັນຫາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ ຕ້ອງເຂົ້າໃຈວ່າ ຊາວໜຸ່ມໂດຍລວມມີຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍແຕກຕ່າງຈາກຜູ້ໃຫຍ່ ແລະ ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ ຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ ແຕ່ລະເກນອາຍຸກໍ່ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ, ຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ບັນຫາຂອງເຂົາເຈົ້າກໍ່ຕ່າງກັນ. ສະນັ້ນ, ການວາງຍຸດທະສາດການຊອກຊ່ອງທາງແກ້ໄຂບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງເຂົາເຈົ້າຈຶ່ງຕ້ອງແຕກຕ່າງກັນໄປ.

2.2. ຜົນສຳເລັດ

ໃນໄລຍະຜ່ານມາສູນກາງຊາວໜຸ່ມ ປະຊາຊົນ ປະຕິບັດລາວ ແລະ ສະມາຊິກທົ່ວປະເທດ ຍັງຮັກສາ 5 ມູນເຊື້ອຂອງຊາວໜຸ່ມຮຸ້ນກ່ອນໄດ້ ໂດຍສະເພາະຄວາມຈິງຮັກພັກຕໍ່ພັກຄວາມເສຍສະຫຼະ, ມີຄວາມສາມັກຄີໜັກແໜ້ນ ເວົ້າລວມ ຖິ້ມແຖວຊາວໜຸ່ມ ຍັງບໍ່ທັນມີບັນຫາໃຫ້ການຈັດຕັ້ງຫຍຸ້ງຍາກ, ຂະບວນການໂຄສະນາສຶກສາອິດສະລິມປູກຈິດສຳນຶກເຫັນວ່າໄດ້ມີຂະບວນການຝຶນເດັ່ນຫຼາກຫຼາຍ ມີຮູບການໃໝ່, ເຄື່ອງມືກໍ່ໄດ້ມີການປັບປຸງເພື່ອໃຫ້ແທດເໝາະກັບສະພາບ ແລະ ຈຸດພິເສດຂອງຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນ ເປັນຕົ້ນການຈັດເວທີສົນທະນາໃນຫົວຂໍ້ຕ່າງໆ, ຂະບວນການຄາລະວານ, ການໂຄສະນາຫຼຸດຜ່ອນອຸປະຕິເຫດຕາມຫົນທາງ, ຕ້ານການຄ້າມະນຸດ, ສິ່ງແວດລ້ອມ, ການນຳໃຊ້ສັງຄົມອອນລາຍ, ຄວາມຝັນຂອງຂ້ອຍອາຊີບຂອງຂ້ອຍ, ຂະບວນການບຸລະນະການຈັດຕັ້ງເປັນຕົ້ນ ການສ້າງນິຕິກຳ(ກົດໝາຍ, ຍຸດທະສາດ), ສ້າງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ, ຝຶກອົບຮົມພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ, ປັບປຸງແບບແຜນ, ປັບປຸງກົນໄກ, ຂະບວນການຫັນລົງຮາກຖານຕາມສາຍ

ຕັ້ງຂອງ ຄຊປປ ກະຊວງ ອົງການ ແລະບັນດາແຂວງ, ຂະບວນການວິຊາສະເພາະຕາມສາຂາອາຊີບໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ພັດທະນາ ຊາວໜຸ່ມແລະເຍົາວະຊົນໃຫ້ມີຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດ, ມີວິຊາຊີບ, ມີຄວາມຊຳນານງານເພື່ອສາມາດຮອງຮັບຄວາມ ຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດແຮງງານ, ສ້າງແລະສົ່ງເສີມບັນດາຜູ້ປະກອບການໜຸ່ມໃຫ້ນັບມື້ນັບຫຼາຍຂຶ້ນເປັນຕົ້ນການຮຽນ-ການ ສອນການຜະລິດທຸລະກິດຂອງນັກທຸລະກິດໜຸ່ມ, ການບໍລິການ, ຕັດຫຍິບ, ເສັ້ມສວຍ ແລະ ວິຊາຊີບອື່ນໆ, ຂະບວນການ ສົ່ງເສີມພອນສະຫວັນເປັນຕົ້ນ ສົ່ງເສີມຜູ້ປະກອບການໃໝ່, ແຂ່ງຂັນການປະດິດ, ແຂ່ງຂັນເວົ້າເພື່ອຊາດ, ກິລາ-ສິລະປະ, ສູນ ກາງຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວກໍ່ໄດ້ສຸມໃສ່ເຄື່ອນໄຫວວຽກງານເຝິກອົບຮົມຍົກລະດັບຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດ ໃຫ້ແກ່ ຜູ້ນຳພາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນ ແລະ ອະນຸຊົນເຊິ່ງມີການຕັ້ງຄ່າຍເຍົາວະຊົນຂຶ້ນເພື່ອຝຶກຝົນບົດບາດການນຳພາ ແລະ ຄວາມ ກ້າສະແດງອອກເຊິ່ງມີຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນ ເຂົ້າຮ່ວມເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ, ຂະບວນການອາສາສະມັກຕະລຸມບອນ ຊ່ວຍເຫຼືອສັງຄົມແມ່ນມີປັດໃຈໃໝ່ ແລະ ພື້ນເດັ່ນຢ່າງກວ້າງຂວາງໂດຍສືບຕໍ່ເສີມຊະຫຍາຍຄຳຂວັນອຳມະຕະຂອງຊາວໜຸ່ມ ຮຸ້ນກ່ອນທີ່ວ່າ “ປ່ອນໃດຍາກຊາວໜຸ່ມບຸກ ປ່ອນໃດທຸກຊາວໜຸ່ມຜ່ານຜ່າ ເມື່ອໃດຊາດຕ້ອງການ ຊາວໜຸ່ມຂານອາສາ” ແລະ ໄດ້ຊຸກຍູ້ທຸກດັ່ງກ່າວ ໃນພາລະກິດ ຊາວໜຸ່ມອາສາສະມັກ ຕະລຸມບອນ ຊ່ວຍຜູ້ປະສົບໄພ. ຂະບວນການພົວພັນ-ຮ່ວມມື ກັບຕ່າງປະເທດເພື່ອຜັນຂະຫຍາຍແນວທາງການຕ່າງປະເທດຂອງພັກ ແລະ ຜົນການພົບປະຢ້ຽມຢາມຂອງຜູ້ນຳ ໂດຍ ສະເພາະ ບັນດາປະເທດເພື່ອນມິດຍຸດທະສາດ ແມ່ນໄດ້ຮັບຜົນດີໄດ້ມີການພົວພັນດີກັບບັນດາປະເທດໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນເປັນເຈົ້າພາບ ແລະ ເປັນປະທານກອງປະຊຸມລັດຖະມົນຕີຊາວໜຸ່ມອາຊຽນ

ດ້ານວຽກງານຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການປະຊາສຳພັນໄດ້ຈັດຝຶກອົບຮົມກ່ຽວກັບວຽກງານການຜະລິດສື່ ແລະ ນັກ ຂ່າວ, ສື່ມວນຊົນໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດໂດຍມີຊາວໜຸ່ມເຂົ້າຮ່ວມ 50 ກ່ວາສະຫາຍ, ໄດ້ຍົກລະດັບແລະຂະຫຍາຍ ພາຫະນະສື່ມວນຊົນຂອງຊາວໜຸ່ມໂດຍສະເພາະການສ້າງສະຖານີວິທະຍຸກະຈາຍສຽງຊາວໜຸ່ມສິນໄຊຍຸກໃໝ່ FM 90,0 MHZທີ່ສູນກາງຊາວໜຸ່ມ (ອອກອາກາດ 6ໂມງເຊົ້າ - 11 ໂມງແລງ), ວິທະຍຸກະຈາຍສຽງລະບົບ AM 567KHZ 103.7MHZ ຂອງວິທະຍຸກະຈາຍສຽງແຫ່ງຊາດ, ວາລະສານລາຍເດືອນ, ໜັງສືພິມປະຈຳອາທິດ.ລາຍການໂທລະພາບ " ເພື່ອນຊາວໜຸ່ມ” ອອກອາກາດທາງໂທລະພາບແຫ່ງຊາດລາວ, ອອກອາກາດ 4 ຊົ່ວໂມງຕໍ່ອາທິດ, ເວັບໄຊຊາວໜຸ່ມ www.lpryu.gov.la ແລະ Facebook “Lao Youth Union”.

ການປະກອບສ່ວນຂອງຊາວໜຸ່ມຕໍ່ສ່ວນລວມຜ່ານມາເຮັດໄດ້ດີສົມຄວນເຊັ່ນ: ໄດ້ປະສານສົມທົບກັບຄະນະພັກ- ອຳນາດການປົກຄອງແຕ່ລະຂັ້ນ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນການຄົ້ນຄ້ວາແກ້ໄຂບັນຫາປະກົດການຫຍຸ້ງຍຸ້ງທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນ ຄອບຄົວ ແລະ ສັງຄົມໂດຍການເຜີຍແຜ່ປຸກລະດົມ, ໂຄສະນາ ແລະ ຂົນຂວາຍໃຫ້ປະຊາຊົນໃຫ້ຮັບຮູ້ເຂົ້າໃຈແລະຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດລະບຽບກົດໝາຍບ້ານເມືອງຢ່າງເຂັ້ມງວດ, ເລັ່ງໃສ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຫົວໜ່ວຍພື້ນຖານຄອບຄົວ, ບ້ານ, ເມືອງເພື່ອ ຕ້ານ, ສະກັດກັ້ນປະກົດການທີ່ບໍ່ດີແລະສິ່ງທີ່ກົດຂວາງການພັດທະນາເປັນຕົ້ນ: ການນຳໃຊ້, ຄ້າຢາເສບຕິດ, ການຄ້າຂາຍ ເຖືອນ, ການງັດແງະປຸ້ນຈີ້ ແລະ ການກໍ່ອາດສະຍາກຳອື່ນໆເຊິ່ງສ່ວນໃຫຍ່ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນໃນຂະບວນການແມ່ນອາຍຸຍັງຢູ່ເກນ ຊາວໜຸ່ມ ຫຼື ເຍົາວະຊົນ.

ສູນກາງຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ ໄດ້ປະກອບສ່ວນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການເພື່ອນຊ່ວຍເພື່ອນ ເພື່ອ ຫຼຸດຜ່ອນການປະລະການຮຽນຂອງຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ, ຫຼຸດຜ່ອນການເກີດອຸປະຕິເຫດຕາມທ້ອງຖະໜົນ, ການລະເມີດ ກົດໝາຍຕ່າງໆ, ຊຸກຍູ້ໃຫ້ຊາວໜຸ່ມຫັນມາຫຼິ້ນກິລາຫຼາຍຂຶ້ນ; ໄດ້ຊຸກຍູ້ປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ, ບັນດາຊັ້ນຄົນໃຫ້ມີຄວາມ ສາມັກຄີ ແລະ ເປັນເຈົ້າການໃນການແກ້ໄຂປະກົດການຫຍຸ້ງຍຸ້ງທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນຄອບຄົວ, ສັງຄົມໂດຍສະເພາະທີ່ເກີດຂຶ້ນກັບ ຊາວໜຸ່ມຍິງ. ສົ່ງເສີມສຸຂະພາບທາງດ້ານຈິດໃຈຂອງຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນໃຫ້ດີຂຶ້ນໂດຍສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງເຕັກນິກເພື່ອ

ຮັບໃຊ້ໃນການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມເຍົາວະຊົນເປັນຕົ້ນສ້າງສະຫະພັນຊາວໜຸ່ມ, ວັງເຍົາວະຊົນ ແລະທຳມູນເຊື້ອຊາວໜຸ່ມ, ສ້າງສູນພັດທະນາວິຊາຊີບຊາວໜຸ່ມຜ່ອມທັງປະກອບວັດຖຸ ແລະ ອຸປະກອນທີ່ຈຳເປັນ.

2.3 ຂໍ້ຄົງຄ້າງ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ

ການສຶກສາວິໄຈ ແລະ ການສຳຫຼວດຜ່ານມາຊື້ໃຫ້ເຫັນຫຼາຍບັນຫາທີ່ພົວພັນເຖິງຊາວໜຸ່ມເຍົາວະຊົນ ໂດຍສະເພາະຄວາມບໍ່ເທົ່າທຽມກັນໃນດ້ານການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາ, ການບໍລິການສຸຂະພາບ ແລະ ໂອກາດໃນການພັດທະນາ, ການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງ ແລະ ຄົວເຮືອນ (2015); ການສຳຫຼວດດັດສະນີໝາຍສັງຄົມລາວ (2017), ການສຳຫຼວດດ້ານແຮງງານປີ 2018 ແລະການວິໄຈສະພາບຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນໃນ ສປປ ລາວ (AYSA 2014) ຊື້ໃຫ້ເຫັນໃນລວງດຽວກັນວ່າໃນຂະນະທີ່ຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນລາວ ບາງສ່ວນໃນປະເທດມີສຸຂະພາບແຂງແຮງດີ, ມີໂອກາດດ້ານການສຶກສາ, ມີວຽກເຮັດງານທຳ, ສາມາດເຂົ້າເຖິງບໍລິການດ້ານກິລາກາຍະກຳ, ສະຖານທີ່ພັກຜ່ອນຢ່ອນໃຈທີ່ປອດໄພ ແລະ ເໝາະສົມ. ຍັງມີຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນລາວ ຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍທີ່ບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງໂອກາດດັ່ງກ່າວ ຍ້ອນເງື່ອນໄຂທາງດ້ານສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ໂອກາດຍັງບໍ່ທັນເອື້ອອຳນວຍ. ສະພາບດັ່ງກ່າວຊື້ໃຫ້ເຫັນວ່າຍັງມີຄວາມຫຼຸດໂຕນກັນໃນການເຂົ້າເຖິງບໍລິການດ້ານສັງຄົມຕ່າງໆເຊັ່ນ: ດ້ານການສຶກສາ, ບໍລິການດ້ານສາທາລະນະສຸກ, ການປົກປ້ອງ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອທາງສັງຄົມລະຫວ່າງຊາວໜຸ່ມແຕ່ລະພື້ນທີ່, ລະຫວ່າງຊົນເຜົ່າ, ເພດ ແລະ ຖານະດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມອື່ນໆ.

ເດັກນັກຮຽນຈາກຊົນເຜົ່າຈຳນວນໜຶ່ງຈະປະສົບຄວາມທ້າທາຍສະເພາະ, ເດັກຊົນເຜົ່າທີ່ພາສາແມ່ບໍ່ແມ່ນລາວ-ໄຕຈະພົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການຮຽນ ເພາະພາສາທີ່ໃຊ້ໃນການຮຽນການສອນບໍ່ແມ່ນພາສາແມ່ຂອງພວກເຂົາ, ເຊິ່ງມີຜົນກະທົບໂດຍກົງຕໍ່ຄວາມສາມາດຂອງເຂົາເຈົ້າໃນການຮຽນຮູ້ທັກສະພື້ນຖານທີ່ຕ້ອງການ ເພື່ອສອບເສັງຈົບຂັ້ນປະຖົມ. ເຖິງວ່າຈະມີນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດກ່ຽວກັບການສຶກສາຮຽນຮ່ວມ ແລະ ສາມາດລົງທະບຽນເຂົ້າຮຽນຢ່າງເປັນທາງການ ແຕ່ເດັກນ້ອຍພິການຍັງມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການເຂົ້າໂຮງຮຽນ ແລະ ຮຽນຮ່ວມກັບເດັກນ້ອຍທົ່ວໄປ.

ຍຸດທະສາດ ແລະ ໂຄງການຕ່າງໆ ບໍ່ພຽງແຕ່ສຸມໃສ່ຕອບສະໜອງຕາມຄວາມຕ້ອງການຂອງຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຍັງຕ້ອງສະໜັບສະໜູນພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່ທີ່ພົວພັນກັບການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນເປັນຕົ້ນແມ່ນຜູ້ໃຫ້ບໍລິການກໍ່ຕ້ອງຄຳນຶງເຖິງຜົນກະທົບທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນກັບຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ ຄວນມີການກວດກາຢ່າງເຄັ່ງຄັດຜູ້ໃດທີ່ອາຍຸກະສຽນຍັງບໍ່ທັນເຖິງຕາມກົດ ໝາຍທີ່ໄດ້ລຸບຸໄວ້ ຄວນຕັກເຕືອນ ຫຼື ບໍ່ຄວນບໍລິການເຄື່ອງດື່ມທີ່ມີທາດເຫຼົ້າ ແລະ ອື່ນໆທີ່ຈະເປັນການທຳລາຍສຸຂະພາບຂອງເຂົາເຈົ້າ, ສະຖາບັນຄອບຄົວກໍ່ຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ດູແລລູກຫຼານ, ສຶກສາອົບຮົມ ຕິດຕາມການເຄື່ອນໄຫວເມື່ອພົບເຫັນເຂົາເຈົ້າເຮັດໃນສິ່ງທີ່ບໍ່ດີ ຫຼື ຜິດຕໍ່ກັບກົດໝາຍກໍ່ຄວນໂອ້ລົມ ຫຼື ລາຍງານການຈັດຕັ້ງ ເພື່ອຊອກຫາວິທີທາງໃນການແກ້ໄຂບັນຫາ ແລະ ຄູອາຈານຕ້ອງໄດ້ເພີ່ມຄວາມເອົາໃຈໃສ່ໃນການສື່ສອນໃຫ້ຄວາມຮູ້ ຍົກໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມສຳຄັນຂອງການສຶກສາ ແລະ ຕ້ອງລາຍງານຜູ້ປົກຄອງຂອງເດັກໃຫ້ຮັບຊາບເຖິງການເຄື່ອນໄຫວຂອງເຂົາເຈົ້າໃນແຕ່ລະໄລຍະທີ່ເຫັນວ່າກຳລັງຕົກຢູ່ໃນຄວາມສ່ຽງ ເພື່ອເສີມສ້າງຂີດຄວາມສາມາດຂອງພວກເຂົາເຈົ້າໃນການເຮັດໜ້າທີ່ຂອງຕົນໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ, ຕອບສະໜອງຕາມຄວາມຕ້ອງການຂອງຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ ຜ່ອມທັງພັດທະນາຕົນເອງໃຫ້ກ້າວໜ້າຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ແລະ ສາມາດຕິດຕາມກວດກາຄວາມຄືບໜ້າ ໃນການບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາຂອງຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນອີກດ້ວຍສະນັ້ນ, ຈຶ່ງເຫັນວ່າສປປລາວຕ້ອງມີຍຸດທະສາດສຸມໃສ່ການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນລາວຢ່າງຮອບດ້ານ ໂດຍສະເພາະເລັ່ງໃສ່ກຸ່ມຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນທີ່ດ້ອຍໂອກາດ ແລະ ໃຊ້ຊີວິດແບບມີຄວາມສ່ຽງດ້ານສຸຂະພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພທາງສັງຄົມ.

ໂດຍລວມແລ້ວ ສປປ ລາວ ມີຫຼາຍຍຸດທະສາດ ແລະ ນິຕິກຳທີ່ດີຊຶ່ງໄດ້ຮັບການພັດທະນາຂຶ້ນມາແຕ່ລະໄລຍະ ແຕ່ ການປະຕິບັດຕາມຍຸດທະສາດແລະການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍເຫຼົ່ານັ້ນຍັງມີຂໍ້ຈຳກັດ, ສາເຫດຫຼັກໆກໍ່ແມ່ນຍ້ອນຂາດລະບົບ ໂຄງສ້າງດ້ານສະຖາບັນ ເພື່ອບັງຄັບໃຊ້ນິຕິກຳເຫຼົ່ານັ້ນຢ່າງມີຜົນສັກສິດ ບວກກັບການຂາດຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງທົ່ວປວງຊົນຕໍ່ ເນື້ອໃນຂອງຍຸດທະສາດ ແລະ ນິຕິກຳເຫຼົ່ານັ້ນເຮັດໃຫ້ກາຍເປັນຂໍ້ຈຳກັດ ໃນການຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນລາວ ເຊັ່ນການປົກປ້ອງສິດທິຂອງເຂົາເຈົ້າ.

ສະນັ້ນ, ຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນລາວ (2021-2030) ຈຶ່ງມີຈຸດປະສົງເພື່ອຕື່ມເຕີມຊ່ວຍຫວ່າງ ແລະ ເນັ້ນໜັກການປະຕິບັດຍຸດທະສາດທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ແລະ ກຳນົດຍຸດທະສາດ ຫຼືນິຕິກຳດ້ານຕ່າງໆທີ່ຈຳເປັນ ແນໃສ່ເສີມສ້າງ ຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທີ່ເຮັດໜ້າທີ່ແກ້ໄຂບັນຫາ, ພັດທະນາ ແລະ ສະໜອງຕອບຄວາມຕ້ອງການຂອງ ຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນນອກຈາກນັ້ນ, ການສຶກສາວິໄຈ ແລະ ການສຳຫຼວດຜ່ານມາຍັງຊື້ໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມຂາດແຄນດ້ານ ທຶນຮອນທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນກິດຈະກຳການພັດທະນາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຊາວໜຸ່ມເຍົາວະຊົນ, ສະແດງວ່າລັດຖະບານຈຳເປັນຕ້ອງ ເພີ່ມການລົງທຶນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍເຂົ້າໃນຂະແໜງການສຶກສາ, ສາທາ ລະນະສູກ, ການບໍລິການທາງສັງຄົມ, ການມີວຽກເຮັດ ງານທຳ ແລະການປັບປຸງມາດຕານການດຳລົງຊີວິດ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຄົນຮຸ່ນຕໍ່ໄປຂອງປະເທດສາມາດບັນລຸຂີດຄວາມສາມາດ ອັນເຕັມສ່ວນຂອງຕົນເພື່ອປະກອບ ສ່ວນເຂົ້າໃນພາລະກິດປົກປັກຮັກສາ ແລະ ສ້າງສາພັດທະນາປະເທດຊາດ ສົມກັບກັບຄຳ ເວົ້າທີ່ວ່າ “ຊາວໜຸ່ມແມ່ນກະດູກສັນຫຼັງຂອງຊາດ”. ການລົງທຶນເຂົ້າໃນການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ ຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າຄວາມ ຕ້ອງການ, ຄວາມປາຖະໜາ ແລະ ບັນຫາຕ່າງໆຂອງເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ຮັບການພິຈາລະນານັບຕັ້ງແຕ່ຂະບວນການຮ່າງຍຸດທະສາດ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ປະເມີນຜົນ, ຢາກເຮັດໄດ້ແນວນັ້ນພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ້ອງສົ່ງເສີມການ ມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງເຕັມສ່ວນ ແລະ ເທົ່າທຽມກັນຂອງຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນທຸກຄົນໃນສັງຄົມ, ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງເຂົາເຈົ້າ ຈະເຮັດໃຫ້ບັນຫາ ໂດຍສະເພາະຂອງກຸ່ມທີ່ດ້ອຍໂອກາດເຊັ່ນ: ການຖືກກົດຂີ່ຂູດຮີດ, ຖືກປ່ອຍປະລະເລີຍ ຫຼື ໄດ້ຮັບການ ລ່ວງລະເມີດສິດ ໄດ້ຮັບການເອົາໃຈໃສ່.

2.4. ຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງມີຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ,ເຍົາວະຊົນລາວ

ການວິໄຈສະພາບຂອງຊາວໜຸ່ມ ແລະ ເຍົາວະຊົນໃນສປປລາວປີ 2014 ເປັນການປະເມີນສະພາບ ຂອງຊາວໜຸ່ມ- ເຍົາວະຊົນ ເພື່ອຊ່ວຍ ສປປ ລາວ ໃນການສ້າງຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນລາວ ໃນໄລຍະຍາວ, ການ ວິໄຈດັ່ງກ່າວຊື້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ສປປ ລາວ ມີສະພາບແວດລ້ອມດ້ານນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບຊາວໜຸ່ມເປັນຢ່າງດີ, ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການວິໄຈກໍ່ຍັງຊື້ໃຫ້ເຫັນຕື່ມອີກວ່າໃນປະຈຸບັນກົນໄກປະສານງານ ເພື່ອເອົາອຳນວຍໃຫ້ແກ່ການ ຮ່ວມມືລະຫວ່າງຂະແໜງການຍັງບໍ່ທັນເຂັ້ມແຂງ, ເປັນທີ່ຈະແຈ້ງວ່າຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນນອນຢູ່ໃນຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນ ງານຂອງຫຼາຍຂະແໜງການ, ແຕ່ວ່າຍັງຂາດນະໂຍບາຍ ຫຼື ຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດສະເພາະຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ.

ນັກຈິດຕະວິທະຍາໃຫ້ທັດສະນະວ່າຊ່ວງເວລາທີ່ຄົນເຮົາເຕີບໃຫຍ່ຂຶ້ນມາຈະມີການຮຽນຮູ້ຕາມແຕ່ລະຊ່ວງເວລາ ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ, ຊ່ວງເວລາແຫ່ງການຮຽນຮູ້ທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດແມ່ນ ຊ່ວງທີ່ຄົນມີອາຍຸໃນເກນທີ່ເອີ້ນວ່າ ອະນຸຊົນ, ເຍົາວະຊົນ ແລະ ຊາວໜຸ່ມ, ຖ້າກາຍຊ່ວງເວລາເຫຼົ່ານີ້ໄປແລ້ວ ຄວາມສາມາດໃນການຮຽນຮູ້ຈະຫຼຸດລົງ ສະນັ້ນ, ອະນຸຊົນ-ເຍົາວະຊົນ ແລະ ຊາວໜຸ່ມແມ່ນຊ່ວງທີ່ສຳຄັນ ທີ່ທຸກຄົນຕ້ອງມີໂອກາດຮຽນຮູ້ເພື່ອໃຫ້ສາມາດພັດທະນາຈົນບັນລຸທ່າແຮງອັນເຕັມສ່ວນເຕີບ ໂຕຂຶ້ນມາເປັນຜູ້ໃຫຍ່ໃນອານາຄົດຂອງເຂົາເຈົ້າ. ນອກຈາກນັ້ນ, ນັກປາດຫຼາຍທ່ານ ຍັງຍິ່ງຍືນວ່າ ນອກຈາກເດັກຈະຮຽນຮູ້ ແລະ ພັດທະນາໄປຕາມໄວແລ້ວ, ສຸຂະພາບແຂງແຮງດີ, ຄວາມອົບອຸ່ນທີ່ໄດ້ຮັບຈາກຄອບຄົວ, ສັງຄົມກໍ່ເປັນປັດໄຈສຳຄັນ ກະຕຸ້ນການຮຽນຮູ້ ແລະ ພັດທະນາການຂອງເດັກເຊັ່ນກັນ, ການຂ້າມຜ່ານຈາກຊ່ວງເວລາເຍົາວະຊົນໄປສູ່ຊາວໜຸ່ມ ແລະ ຜູ້

ໃຫຍ່ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການລົງທຶນໃນຫຼາຍຂະແໜງການທີ່ຮັບຮູ້ເຖິງຄວາມຕ້ອງການຢ່າງຫຼາກຫຼາຍຂອງຊາວໜຸ່ມແຕ່ລະ ໄລຍະ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການເຫຼົ່ານີ້ມີການປ່ຽນແປງຢ່າງໄວວາຍ້ອນວ່າ ເຍົາວະຊົນອາຍຸ 9-14 ປີ ເປັນກຸ່ມປະຊາກອນທີ່ໃຫຍ່ ທີ່ສຸດໃນ ສປປ ລາວ, 718,606 ຄົນ ຫຼື 11% ຂອງປະຊາກອນທັງໝົດໃນທົ່ວປະເທດ, (ການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງ, ປີ 2015) ແລະ ບໍ່ຄ່ອຍໄດ້ຮັບຄວາມສົນໃຈໃນເວລາສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ວາງແຜນ ການພັດທະນາສະນັ້ນ, ກຸ່ມດັ່ງກ່າວນີ້ຈຶ່ງ ສຳຄັນຕໍ່ກັບການຮ່າງຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນລາວສະບັບນີ້. ຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນໃນກຸ່ມອາຍຸດຽວ ກັນລະຫວ່າງ 9 ຫາ 35 ປີ ມີຄວາມແຕ່ງກັນຫຼາຍທາງດ້ານໂອກາດ ແລະ ຖານະທາງສັງຄົມ ດັ່ງນັ້ນ, ຍຸດທະສາດການ ພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນລາວ ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ກຸ່ມຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນທຸກຍາກ ແລະ ດ້ອຍໂອກາດກ່ວາໜຸ່ມເພື່ອ ຮັບປະກັນໃຫ້ຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນ ໄດ້ຮັບໂອກາດອັນເອື້ອອຳນວຍຢ່າງສະເໝີພາບ.

ໃນອີກດ້ານໜຶ່ງ, ເປັນທີ່ຍອມຮັບກັນທົ່ວໂລກແລ້ວວ່າຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນເປັນກຸ່ມຄົນທີ່ເອີ້ນວ່າພາກສ່ວນ ກ່ຽວຂ້ອງສຳຄັນຂອງການພັດທະນາທີ່ຍືນຍົງຂອງແຕ່ລະສັງຄົມ, ຫຼາຍໆແຜນງານ, ຍຸດທະສາດແລະ ເປົ້າໝາຍພັດທະນາ ລະດັບສາກົນເຊັ່ນ: ແຜນປະຕິບັດງານສາກົນເພື່ອຊາວໜຸ່ມ (UN 2010), ວາລະການພັດທະນາແບບຍືນຍົງແຫ່ງ ສປຊ (UN 2015) ດັດສະນີການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມອາຊຽນ (ASEAN Secretariat 2017) ກໍ່ຖືເອົາຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ ເປັນພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຫຼັກຂອງການພັດທະນາແບບຍືນຍົງເຊັ່ນກັນ, ແຜນປະຕິບັດງານສາກົນເພື່ອຊາວໜຸ່ມຍັງສະໜອງ ຂອບຍຸດທະສາດ ແລະ ບົດແນະນຳລະອຽດເພື່ອໃຫ້ລັດພາຄືນຳໃຊ້ເປັນບ່ອນອີງເພື່ອສົ່ງເສີມແຜນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດປະເທດ ແລະ ສາກົນເພື່ອນຳໄປສູ່ການປັບປຸງສະພາບຂອງຊາວໜຸ່ມໃຫ້ດີຂຶ້ນ.

ສະນັ້ນ, ຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນລາວ ສະບັບນີ້ຈຶ່ງມີຈຸດປະສົງຕື່ມເຕີມຊ່ອງຫວ່າງທາງຍຸດ ທະສາດດັ່ງກ່າວ, ເພື່ອເປັນເຄື່ອງມືສົ່ງເສີມການປະສານສົມທົບລະຫວ່າງຂະ ແໜງການທີ່ເຮັດໜ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຊາວໜຸ່ມ ແລະ ເຍົາວະຊົນ ປຽບ ເໝືອນຕົວແທນຂອງຄວາມມຸ່ງໝັ້ນຈາກລັດຖະບານເພື່ອຮັບປະກັນຊາວໜຸ່ມເຍົາວະຊົນຂອງຊາດ ໄດ້ຮັບໂອກາດໃນການພັດທະນາຮອບດ້ານຢ່າງທົ່ວເຖິງ, ຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ໄດ້ຮັບການສ້າງຂຶ້ນໂດຍອີງໃສ່ຂະບວນການ ປົກສາຫາລືກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທັງສູນກາງ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ, ທັງຂະແໜງການ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ ເພື່ອ ກຳນົດຫົວຂໍ້ດ້ານຕ່າງໆທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນຈາລະນາພາຍໃຕ້ຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນລາວ ຂົງເຂດທີ່ເປັນ ບຸລິມະສິດລວມມີ ບັນຫາດ້ານສຸຂະພາບ, ລວມທັງສຸຂະພາບທາງເພດແລະສຸຂະພາບຈະເລີນພັນ, ການສຶກສາລວມທັງການ ຝຶກອົບຮົມດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ວິຊາຊີບ, ການມີວຽກເຮັດງານທຳ, ການປະກອບການທຸລະກິດ, ການປະກອບສ່ວນ ການມີ ສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ.

II. ວິໄສທັດ, ຈຸດປະສົງ ແລະ ຫຼັກການຂອງຍຸດທະສາດ

1. ວິໄສທັດ

ຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນລາວທຸກຄົນໂດຍບໍ່ຈຳແນກຖານະດ້ານໃດໆໄດ້ຮັບການພັດທະນາຮອບດ້ານ, ມີຄຸນສົມບັດດີ, ມີ ຄວາມເຂັ້ມແຂງທາງດ້ານຮ່າງກາຍແລະສະຕິປັນຍາ, ສາມາດດຳລົງຊີວິດໃນສັງຄົມຢ່າງປອດໄພ, ມີໄມຕິຈິດມິດຕະພາບ, ຮັກ ຄວາມກ້າວໜ້າ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອກັນພັດທະນາໃຫ້ບັນລຸທຳແຮງອັນເຕັມສ່ວນຂອງຕົນປະກອບສ່ວນຢ່າງທ້າວຫັນເຂົ້າໃນ ພາລະກິດປົກປັກຮັກສາ ແລະ ສ້າງສາພັດທະນາປະເທດຊາດ

2. ຈຸດປະສົງ

2.1. ຈຸດປະສົງລວມ

ຈຸດປະສົງລວມຂອງຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນລາວ (2021-2030) ແມ່ນເພື່ອວາງ

ທິດທາງລວມໃນການສ້າງໃຫ້ຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນລາວບັນດາເຜົ່າໃຫ້ກາຍເປັນກຳລັງແຮງສືບທອດມູນເຊື້ອອຸດົມການຂອງພັກ ແລະ ລັດ ໂດຍການສຶກສາອົບຮົມຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນໃຫ້ມີແນວຄິດການເມືອງໜັກແໜ້ນ, ມີຄຸນສົມບັດສິນທຳປະຕິວັດດີ, ປົກປັກຮັກສາ ແລະ ເສີມຂະຫຍາຍມູນເຊື້ອວັດທະນາທຳ ອັນດີງາມຂອງຊາດ ແລະ ຊົນເຜົ່າ, ມີນ້ຳໃຈສາມັກຄີ, ມີຄວາມມານະອິດທິນ, ເຂົ້າຮ່ວມໃນການປະຕິວັດສິດພັນທະປ້ອງກັນຊາດ, ປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ, ພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ; ຍົກລະດັບການສຶກສາ, ວິຊາຊີບ ສີມືແຮງງານເພື່ອໃຫ້ຊາວໜຸ່ມ ແລະ ເຍົາວະຊົນລາວມີຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດໃນການຄົ້ນຄວ້າ, ສ້າງນະວັດຕະກຳ ໃໝ່, ນຳໃຊ້ວິທະຍາສາດ-ເຕັກໂນໂລຊີໃໝ່ທີ່ທັນສະໄໝ, ຮູ້ພາສາຕ່າງປະເທດ ແລະ ເຂົ້າໃຈສັງຄົມ-ວັດທະນະທຳນາໆຊາດ; ສ້າງສະພາບແວດລ້ອມທີ່ດີ ແລະ ສົ່ງເສີມການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມຢູ່ຂົງເຂດຊົນນະບົດ ໃຫ້ມີການຫັນປ່ຽນທາງດ້ານແບບແຜນວິທີການດຳລົງຊີວິດທີ່ກ້າວໜ້າ ແນ່ໃສ່ແກ້ໄຂຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີຂຶ້ນໂດຍໃຫ້ມີໂຄງການສະເພາະໃນລະດັບຊາດ. ຊາວໜຸ່ມ ແລະ ເຍົາວະຊົນມີຄ່ານິຍົມທີ່ຖືກຕ້ອງ, ຕິຖອຍປະກົດການຫຍໍ້ທໍ້ດ້ານຕ່າງໆໃນສັງຄົມ ແລະ ປູກຈິດສຳນຶກໃຫ້ຮັບຮູ້, ເຂົ້າໃຈ, ເຄົາລົບ, ປະຕິບັດລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກົດໝາຍຢ່າງເຂັ້ມງວດ, ຈຳກັດພຶດຕິກຳລະເມີດກົດໝາຍ, ລະບຽບການຮັບປະກັນໃຫ້ຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນ ມີສິດສະເໝີພາບຕໍ່ໜ້າກົດໝາຍ, ປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທຳຂອງຊາວໜຸ່ມ; ເພີ່ມການລົງທຶນໃສ່ຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ ເພື່ອໃຫ້ກາຍເປັນກຳລັງແຮງທີ່ມີຄຸນນະພາບ ແລະ ກາຍເປັນຊັບພະຍາມະນຸດທີ່ມີຄຸນຄ່າສູງສຸດຂອງຊາດ, ສາມາດເຊື່ອມໂຍງກັບພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ.

2.2. ຈຸດປະສົງສະເພາະ

ຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນລາວ ມີຈຸດ ປະສົງສະເພາະດັ່ງນີ້:

- 1) ເພື່ອໃຫ້ຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນທຸກຄົນໃນທົ່ວປະເທດໄດ້ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນພາລະກິດປົກປັກຮັກສາແລະສ້າງສາພັດທະນາປະເທດຊາດ.
- 2) ເພື່ອຮັບປະກັນສິດເທົ່າທຽມກັນຂອງຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນທຸກຄົນໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ, ເປັນບ່ອນອີງໃນການແກ້ໄຂຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍໃນທຸກດ້ານ ລວມທັງດ້ານການເມືອງ, ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ວັດທະນະທຳ.
- 3) ເພື່ອສົ່ງເສີມການລົງທຶນຂອງລັດຖະບານ, ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ, ພາກເອກະຊົນ ແລະ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆເຂົ້າໃນວຽກງານປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ, ພັດທະນາຮອບດ້ານແລະ ສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນຢ່າງທົ່ວເຖິງ.
- 4) ເພື່ອເປັນບ່ອນອີງໃນການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ຍູ້ດັນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງທຸກຂະແໜງການໃນວຽກງານພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ ແລະ ເຍົາວະຊົນເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງພາຍໃນປີ 2030 ແລະ ໝົດທຸກຄົນຕ້ອງຖືກພັດທະນາໄປພ້ອມກັນ”.
- 5) ເພື່ອຊຸກຍູ້ການປູກຈິດສຳນຶກກ່ຽວກັບບັນຫາທີ່ກະທົບເຖິງຊາວໜຸ່ມ ແລະ ເຍົາວະຊົນ ຍົກສູງຄວາມເປັນເຈົ້າການໃນວຽກງານພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ປົກປ້ອງຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນຂອງພາກສ່ວນຕ່າງໆເຊັ່ນ: ຄອບຄົວ, ຊຸມຊົນ, ສະ ຖານການສຶກສາ, ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ສັງຄົມ.

3. ຫຼັກການ

3.1. ຫຼັກການລວມ

ຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນລາວ ສ້າງຂຶ້ນໂດຍອີງໃສ່ບັນດາຫຼັກການພື້ນຖານທີ່ສອດຄ່ອງກັບຄຸນຄ່າທາງວັດ ທະນະທຳ ແລະ ຄ່ານິຍົມຂອງສັງຄົມລາວທີ່ສືບທອດຈາກລຸ້ນສູ່ລຸ້ນວ່າຄົນລາວມີມູນເຊື້ອດຸໝັ່ນພິລະອາດ

ຫານ “ໄປຢຽບໝາມາຢຽບຂຽດ” ຮັກເຊື້ອແພງຊາດ, ຮັກຄວາມສາມັກຄີ, ມີນ້ຳໃຈເອື້ອເຜື້ອແຜ່ດັ່ງທີ່ສະແດງອອກໃນ ຄຳຂວັນທີ່ວ່າ “ໄປຜຸ້ນກິນປາມາຜີກິນເຂົ້າ”ເຊິ່ງນອກ ຈາກຈະສະແດງເຖິງຄວາມມີນ້ຳໃຈຕໍ່ກັນແລ້ວຍັງໝາຍເຖິງຄວາມມີ ໄມຕິຈິດມິດຕະພາບອັນສູງສິ່ງນຳອີກນອກຈາກນັ້ນ, ຄົນລາວຍັງມີມູນເຊື້ອມານະບາກບັນ ແລະ ເສຍສະລະສູ່ຊົນດັ່ງຄຳຂວັນ ຂອງຊາວໜຸ່ມທີ່ວ່າ: "ປ່ອນໃດຍາກຊາວໜຸ່ມບຸກປ່ອນໃດທຸກຊາວໜຸ່ມຜ່ານຜ່າ ເມື່ອໃດຊາດຕ້ອງການຊາວໜຸ່ມຂານອາສາ". ຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ຍັງໄດ້ອີງໃສ່ສິນທິສັນຍາສາກົນ, ພາກພື້ນ ແລະ ຖະແຫຼງການຕ່າງໆທີ່ ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບຮອງເອົາ ບັນດາຫຼັກການເຫຼົ່ານີ້ຍັງເປັນທິດຊີ້ນຳສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ຍັງອີງໃສ່ຫຼັກການ ລວມດັ່ງລຸ່ມນີ້:

1. ຮັບປະກັນຄວາມໂປ່ງໃສໃນການປະສານສົມທົບກັບພາກ ສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃຫ້ກ້ວາງ ຂວາງ
2. ຮັບປະກັນລັກສະນະຊາດ, ວິທະຍາສາດ ແລະ ມະຫາຊົນບົນພື້ນຖານແນວທາງນະໂຍບາຍຂອງພັກ ແລະ ລັດວາງ ອອກ
3. ຖືກຕ້ອງສອດຄ່ອງຕາມລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກົດໝາຍແຫ່ງ ສປປ ລາວ
4. ຖືກຕ້ອງ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບມູນເຊື້ອ, ວັດທະນາທຳ ແລະ ຮິດຄອງປະເພນີອັນດີງາມຂອງຊາດ
5. ຖືກຕ້ອງ ແລະ ສອດຄ່ອງຕາມສະພາບການພັດທະນາ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມໃນປະຈຸບັນ ແລະ ອະນາຄົດ

3.2. ຫຼັກການສະເພາະ

ຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນລາວໄດ້ຮັບການສ້າງຂຶ້ນອີງໃສ່ຫຼັກການສະເພາະດັ່ງນີ້:

- 1) ຄວາມເທົ່າທຽມແລະທົ່ວເຖິງຂອງຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນທຸກຄົນທີ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງຕັ້ງໜ້າ ໃນການຮ່າງຍຸດທະສາດ , ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາ ການປະຕິບັດຍຸດທະສາດ ເງື່ອນໄຂຕ່າງໆທີ່ເປັນອຸປະສັກຕໍ່ການເຂົ້າຮ່ວມ ຂອງເຂົາເຈົ້າຕ້ອງໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມຮັບຜິດຊອບ, ຄວາມໂປ່ງໃສແລະ ຄວາມຍືນຍົງ.
- 2) ການລົງທຶນເຂົ້າໃສ່ ການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ ຢ່າງ ເໝາະສົມ ຈະປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການພັດທະນາ ເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ເປົ້າໝາຍພັດທະ ນາອື່ນໆຂອງຊາດ.
- 3) ການສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ທຸກໆດ້ານຢູ່ໃນສັງຄົມ ຕ້ອງຮັບປະກັນການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງ ຍິງ-ຊາຍຢ່າງເທົ່າທຽມກັນ.
- 4) ທິດທາງຍຸດທະສາດແມ່ນອີງໃສ່ ສິດທິມະນຸດຂັ້ນພື້ນຖານ ລວມທັງຫຼັກການ ບໍ່ຈຳແນກໃນທຸກໆກໍລະນີເພື່ອ ຮັບປະກັນສິດທິພື້ນຖານກ່ຽວກັບສິດທິມະນຸດ, ສອດຄ່ອງກັບຄຳໝັ້ນສັນຍາທີ່ ສປປ ລາວ ໃຫ້ໄວ້ກັບວົງຄະນາ ຍາດສາກົນກໍ່ຄືພາກພື້ນ.
- 5) ເນັ້ນໜັກຄວາມສຳຄັນ ແລະ ເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດຕໍ່ຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນ ທີ່ດ້ອຍໂອກາດ ແລະ ມີຄວາມ ຫຍຸ້ງຍາກໃນການດຳລົງຊີວິດໃນສັງຄົມ.

III. ຂົງເຂດບຸລິມະສິດຂອງຍຸດທະສາດ

1. ສຸຂະພາບ ແລະ ສະຫວັດດີພາບ

1.1. ສະພາບລວມດ້ານສຸຂະພາບ

ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວຊ່ວງໄຍລະຍັງເປັນຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນ ຄົນເຮົາຈະມີສຸຂະພາບແຂງແຮງດີ, ຫຼາຍກິດຈະກຳການພັດທະນາໃນໄລ ຍະຜ່ານມາໄດ້ສົ່ງຜົນສະທ້ອນອັນດີຕໍ່ສຸຂະພາບ ແລະ ສະຫວັດດີພາບຂອງຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ ພໍສົມຄວນເຖິງຢ່າງໃດກໍດີ, ປະເພນີປະຕິ ບັດທີ່ຕິດຜັນກັບວັດທະນະທຳ-ສັງຄົມ, ການປ່ຽນແປງທາງສັງຄົມ, ການເຄື່ອນຍ້າຍຖິ່ນຖານ ແລະ ພຶດຕິກຳທີ່ແຫຼ່ງມີປະສິດໄພໄດ້ເຮັດໃຫ້ຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນ ປະຊຸມກັບຄວາມສ່ຽງດ້ານສຸຂະພາບຫຼາຍຂຶ້ນ, ບັນຫາດ້ານສຸຂະພາບຂອງຊາວໜຸ່ມ ແລະ ເຍົາວະຊົນໃນປະເທດມີດັ່ງນີ້: (ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນLSISແລະAYSA).

- 1) ແຕ່ງງານກ່ອນໄວອັນຄວນ: ເກືອບໜຶ່ງສ່ວນສີ່ (23.5%) ຂອງຍິງໜຸ່ມ ອາຍຸ 15 ຫາ 19 ປີແຕ່ງງານແລ້ວ ຫຼື ຢູ່ຮ່ວມກັນແລ້ວ ແລະ 19% ຂອງແມ່ຍິງອາຍຸ 20-24 ປີມີປະສິບການ ເກີດລູກກ່ອນອາຍຸຮອດ 18 ປີ ອັດຕາສ່ວນຂອງຊາວໜຸ່ມທີ່ມີການຮ່ວມເພດຄັ້ງທຳອິດຕອນອາຍຸປະມານ 15 ປີໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນເລື້ອຍ, ພຶດຕິກຳດັ່ງກ່າວອາດນຳໄປສູ່ການຖືພາແບບບໍ່ຕ້ອງການ, ເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າປະລະການຮຽນ. (LSB, 2018)
- 2) ການມີລູກແຕ່ອາຍຸຍັງນ້ອຍ:ປະເທດລາວ ແມ່ນໜຶ່ງໃນບັນດາປະເທດທີ່ມີອັດຕາການເກີດລູກແຕ່ອາຍຸຍັງນ້ອຍສູງສຸດ ໃນພາກພື້ນ (83 ຕໍ່ 1,000 ຄົນທີ່ອາຍຸ 15-19) ແລະ ອັດຕາແມ່ນມີຄວາມແຕກຕ່າງ ລະຫວ່າງໃນເມືອງ (42) ແລະ ຊົນນະບົດທີ່ບໍ່ມີເສັ້ນທາງເຂົ້າເຖິງ (136), ເຮັດໃຫ້ມີຜົນກະທົບຕໍ່ສຸຂະພາບ ແລະ ຂາດໂອກາດໃນການພັດທະນາຕົນເອງ.(LSB, 2018)
- 3) ຂາດໄພຊະນາການ:ໄພຊະນາການເປັນອີກບັນຫາທີ່ໜ້າກັງວົນໂດຍສະເພາະແມ່ນສຳລັບ ຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນເຂດຊົນນະບົດ, ອັດຕາສ່ວນພະຍາດເລືອດຈາງທີ່ພົບໃນກຸ່ມຍິງໜຸ່ມ ອາຍຸແຕ່ 15 ຫາ 19 ປີມີສູງເຖິງ 42,6% (LSB, 2018).
- 4) ການເຂົ້າເຖິງປະດູຄັນ (ຜູ້ຊ່ວຍເກີດ): ຍິງໜຸ່ມ 1 ໃນ 3 ຄົນ ໃນປະເທດລາວ ຍັງສືບຕໍ່ເກີດລູກໂດຍບໍ່ມີແພດປະດູຄັນທີ່ມີຄວາມຊຳນານ, ແລະມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນທີ່ສຸດລະຫວ່າງຕົວເມືອງແລະຊົນນະບົດ (89.7% ແລະ34.1%)ດັ່ງນັ້ນ, ການຖືພາ ແລະ ການເກີດລູກແມ່ນຄວາມສ່ຽງຕໍ່ຍິງໜຸ່ມ ໂດຍສະເພາະເຂດຊົນນະບົດ.
- 5) ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຄຸມກຳເນີດຍັງຈຳກັດ: ອັດຕາສ່ວນ ຈຳນວນເດັກນ້ອຍທີ່ເກີດກັບແມ່ໜຶ່ງຄົນ ໃນ ສປປ ລາວ ໄດ້ຫຼຸດລົງຈາກ 3.2 ຫາ 2.7% ໃນໄລຍະເວລາ 6 ປີ (ໃນລະຫວ່າງປີ 2011 ຫາ 2017). ແຕ່ການໃຫ້ບໍລິການຄຸມກຳເນີດຍັງບໍ່ທົ່ວເຖິງ, ອັດຕາສ່ວນຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບບໍລິການ ແມ່ນ 22,6% ສຳລັບກຸ່ມອາຍຸ 15-19 ປີ ແລະ 21,0% ສຳລັບກຸ່ມອາຍຸ 20-24 ປີ.
- 6) ການບໍລິການຄຸມກຳເນີດ (ການວາງແຜນຄອບຄົວ) ທີ່ຍັງບໍ່ສາມາດສະໜອງໃຫ້ຢ່າງພຽງພໍໃນກຸ່ມແມ່ຍິງທີ່ບໍ່ໄດ້ແຕ່ງງານຍັງສູງ(ເກືອບ 75%),ເມື່ອທຽບກັບ 14,3% ໃນກຸ່ມທີ່ແຕ່ງງານແລ້ວ, ຕົວເລກດັ່ງກ່າວສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນວ່າ ການເຂົ້າເຖິງ ການບໍລິການວາງແຜນຄອບຄົວ ໃນກຸ່ມແມ່ຍິງທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ແຕ່ງງານຍັງເປັນສິ່ງທ້າທາຍສຳຄັນຂອງປະເທດ.
- 7) ການມີເພດສຳພັນທີ່ບໍ່ປອດໄພ: ຊາວໜຸ່ມຈຳນວນໜຶ່ງຍັງມີເພດສຳພັນທີ່ບໍ່ປອດໄພເຊິ່ງເປັນສາເຫດ ຂອງການຖືພາທີ່ບໍ່ຕ້ອງການ ແລະ ການເອົາລູກອອກທີ່ບໍ່ປອດໄພ ລວມທັງການຕິດພະຍາດຕິດຕໍ່ທາງເພດສຳພັນ (ພຕພ) ແລະສ່ຽງຕໍ່ກາດຕິດເຊື້ອ HIV,ໜຶ່ງໃນສາເຫດທີ່ສຳຄັນແມ່ນຍ້ອນວ່າ ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນ ທາງດ້ານສຸຂະພາບ ຈະເລີນຜັນຂອງຊາວໜຸ່ມ ແລະ ເຍົາວະຊົນຍັງຕໍ່າ.

- 8) ອັດຕາການແຜ່ເຊື້ອ HIV: ໃນປະຊາກອນແມ່ນຕໍ່າ (0.2%), ແຕ່ວ່າຊາວໜຸ່ມຍັງມີພຶດຕິກຳທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງ ເຊັ່ນ: ການມີຄູ່ຮ່ວມເພດຫຼາຍຄົນ, ການມີເພດສຳພັນກ່ອນແຕ່ງງານ ແລະອັດຕາສ່ວນຜູ້ໃຊ້ຖົງຢາງອະນາໄມຍັງຕໍ່າ, ອັດຕາສ່ວນຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນທີ່ບໍ່ມີຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບ HIV/AIDS ມີເຖິງສາມສ່ວນສີ່, ຍິງໜຸ່ມຈຳນວນ ໜຶ່ງສ່ວນສີ່ ແລະ ຊາຍໜຸ່ມຈຳນວນ ໜຶ່ງສ່ວນຫ້າໃນເກນອາຍຸ 15 ຫາ 19 ປີເຄີຍມີເພດສຳພັນ ແລະ ມີພຽງແຕ່ 0.7% ຂອງຍິງໜຸ່ມ ອາຍຸ 15- 19 ປີແລະ 1% ຂອງຊາຍໜຸ່ມໃນເກນອາຍຸ 20-24 ປີ ໃຊ້ຖົງຢາງອະນາໄມ.
- 9) ການຕົ້ມເຄື່ອງຕົ້ມທີ່ມີທາດເຫຼົ້າ ແລະ ການໃຊ້ສິ່ງເສບຕິດ: ການຕົ້ມເຫຼົ້າແລະໃຊ້ສານເສບຕິດ (ຢາບ້າ ແລະຢາສຸບ) ກຳລັງກາຍເປັນບັນຫາໃຫຍ່ສຳລັບຊາວໜຸ່ມແລະ ເຍົາວະຊົນ.
- 10) ການເຂົ້າເຖິງການໃຫ້ຄຳປຶກສາ: ການເຂົ້າເຖິງ ຄຳປຶກສາ ເລື່ອງສຸຂະພາບທາງເພດ ແລະ ສຸຂະພາບຈະເລີນພັນຂອງ ຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ ແມ່ນຍັງຈຳກັດ, ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ການບໍລິການສຳລັບແມ່ຍິງທີ່ແຕ່ງງານແລ້ວ ແລະ ຍັງບໍ່ທັນ ແຕ່ງງານ, ຄຳບໍລິການ, ຫັດສະນະຄະຕິຂອງຜະນັກງານໃຫ້ບໍລິການ, ການປົດບັງໂດຍຕົນເອງ, ຄວາມອາຍ, ຄວາມ ເຂົ້າໃຈວ່າ ຈະເສຍຄວາມລັບເປັນສິ່ງ ກົດກັນການເຂົ້າຫາ ແລະ ການນຳໃຊ້ບໍລິການຂອງຊາວໜຸ່ມ ແລະ ເຍົາວະ ຊົນ.

1.1. ຂອບເຂດກົດໝາຍ ແລະ ຍຸດທະສາດ

ກົດໝາຍຫຼາຍສະບັບທີ່ປົກປ້ອງ ແລະ ສົ່ງເສີມສິດທິຂອງຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນໃນການເຂົ້າເຖິງບໍລິການ, ຮັກສາ ສຸຂະພາບແລະປົກປ້ອງເຂົາເຈົ້າຈາກອັນຕະລາຍຕໍ່ສຸຂະພາບ, ສິດທິຂອງຊາວໜຸ່ມໃນການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຮັກສາ ສຸຂະພາບແມ່ນໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນ ມາດຕາ 4 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຮັກສາສຸຂະພາບ (2005) ຊຶ່ງກຳນົດໄວ້ວ່າປະຊາຊົນ ທຸກຄົນໃນສປປລາວລວມທັງຊາວໜຸ່ມ ໂດຍບໍ່ຈຳແນກເພດ, ອາຍຸແລະເຊື້ອຊາດ, ມີສິດໄດ້ຮັບການຮັກສາສຸຂະພາບ ໃນ ດ້ານນະໂຍບາຍ ແລະ ຍຸດທະສາດຂອງຂະແໜງການສາທາລະນະສຸກ, ກະຊວງສາທາລະນະສຸກຮັບປະກັນວ່າໝົດທຸກຄົນ (ໂດຍສະເພາະແມ່ນຊາວໜຸ່ມ) ສາມາດເຂົ້າເຖິງການດູແລຮັກສາສຸຂະພາບທົ່ວໄປ, ການດູແລຮັກສາສຸຂະພາບທາງເພດ ແລະ ສຸຂະພາບຈະເລີນພັນ, ສິດ ທິເຫຼົ່ານີ້ຍັງໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງ ຈາກນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດວ່າດ້ວຍສຸຂະພາບຈະເລີນພັນ (ກະຊວງ ສາທາລະນະສຸກ, 2005).

1.2. ທິດທາງຍຸດທະສາດ

ເພື່ອໃຫ້ຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນສາມາດພັດທະນາ ແລະ ບັນລຸທ່າແຮງອັນເຕັມສ່ວນຂອງຕົນ, ສຸຂະພາບແຂງແຮງດີ ເປັນສິ່ງສຳຄັນ ນອກຈາກນັ້ນ, ເຂົາເຈົ້າຍັງຕ້ອງໃຊ້ຊີວິດແບບກ້າວໜ້າບໍ່ບັນທອນສຸຂະພາບພະລານາໄມຂອງຕົນ, ການເຂົ້າ ເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ຄວາມຮູ້ທີ່ຖືກຕ້ອງກ່ຽວກັບສຸຂະພາບທາງເພດ, ສຸຂະພາບຈະເລີນພັນມີສາຍສຳພັນທີ່ດີໃນສັງຄົມ ແລະ ພຶດຕິກຳດ້ານບວກອື່ນໆ ເປັນເງື່ອນໄຂທີ່ທຸກຝ່າຍຍອມຮັບວ່າຈະມີຜົນດີໄລຍະຍາວຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງຄົນເຮົາ ສະນັ້ນ, ການ ແກ້ບັນຫາ ການແຕ່ງງານກ່ອນໄວອັນຄວນ, ການມີລູກແຕ່ອາຍຸຍັງນ້ອຍ ການຂາດໂພຊະນາການ, ການປັບປຸງການເຂົ້າເຖິງ ການບໍລິການສຸຂະພາບທາງເພດ, ຈະເລີນພັນ, ລວມທັງການຄຸມກຳເນີດແລະການສົ່ງເສີມວິຖີຊີວິດທີ່ດີຕໍ່ສຸຂະພາບ ຈຶ່ງເປັນ ບຸລິມະສິດທີ່ເປັນຈຸດສຸມຂອງຍຸດທະສາດສະບັບນີ້.

- 1) ຖືເອົາວິທີການຮ່ວມມືຫລາຍຂະແໜງການ ແລະ ຫຼາຍຍຸດທະສາດເພື່ອປ້ອງກັນການແຕ່ງງານກ່ອນໄວອັນຄວນ ແລະການມີລູກແຕ່ອາຍຸຍັງນ້ອຍດ້ວຍການລະດົມຊຸກຍູ້ໃຫ້ຄອບຄົວສົ່ງເສີມເດັກຍິງບໍ່ໃຫ້ປະລະການຮຽນ, ສົ່ງເສີມ ການສຶກສາຊັ້ນສູງ ແລະ ເພີ່ມໂອກາດການມີວຽກເຮັດງານທຳ.
- 2) ປ້ອງກັນການແຕ່ງງານກ່ອນໄວອັນຄວນດ້ວຍການປຸກຈິດສຳນຶກກ່ຽວກັບຜົນກະທົບທາງລົບຂອງການແຕ່ງງານ ກ່ອນໄວອັນຄວນ, ສົ່ງເສີມຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງກົນໄກ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຄອບຄົວ.

- 3) ບັບປຸງໄພຊະນາການ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາສ່ວນພະຍາດເລືອດຈາກທີ່ເກີດຂຶ້ນກັບເຍົາວະຊົນ, ໂດຍສະເພາະຍິງໜຸ່ມ ຜ່ານໂຄງການສົ່ງເສີມຄວາມເຂັ້ມແຂງເຊັ່ນ: ການສະໜອງອາຫານໃນໂຮງຮຽນ, ການສົ່ງເສີມການເຮັດສວນຄົວ, ການສົ່ງເສີມ ການປູກຜັດຜັກອິນຊີ, ການຂ້າແມ່ທ້ອງ, ການເສີມທາດເຫຼັກ ນອກຈາກນັ້ນ, ຕ້ອງດຳເນີນໂຄງການ ໂຄສະນາເພື່ອປ່ຽນແປງພຶດຕິກຳກ່ຽວກັບໄພຊະນາການ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ.
- 4) ບັບປຸງການເຂົ້າເຖິງບໍລິການທາງດ້ານການແພດ, ຜູ້ຊຳນານໃນການປະດຸງຄັນ ແລະ ເພີ່ມທະວີອັດຕາສ່ວນການ ເກີດລູກໃນສະຖານບໍລິການສາທາລະນະສຸກເພື່ອບັບປຸງສຸຂະພາບຂອງແມ່ ແລະ ເດັກໂດຍສະເພາະເຂດຊົນນະບົດ ທີ່ບໍ່ມີເສັ້ນທາງເຂົ້າເຖິງ.
- 5) ສົ່ງເສີມການບໍລິການສຸຂະພາບແບບເປັນມິດຕໍ່ຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນ ດ້ວຍການບັບປຸງການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການ, ການສະໜອງຜະລິດຕະພັນ ຈະເລີນພັນ ແລະ ພະນັກງານສາທາລະນະສຸກທີ່ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ເພື່ອຮັບປະກັນ ຄວາມເປັນສ່ວນຕົວ ແລະ ການຮັກສາຄວາມລັບ.
- 6) ສົ່ງເສີມການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຄຸມກຳເນີດຂອງຊາວໜຸ່ມ ໂດຍບໍ່ຈຳແນກວ່າແຕ່ງງານ ຫຼື ຍັງ ຮັບປະກັນການສະ ໜອງຜະລິດພັນຄຸມກຳເນີດ ແລະ ການບໍລິການໃຫ້ຄຳປຶກສາ ບໍ່ເສຍຄ່າ ຢູ່ຕາມສະຖານບໍລິການ ແລະ ອາສາສະໝັ ກແພດບ້ານຖ້າເປັນເຂດຊົນນະບົດ.
- 7) ຂະຫຍາຍການປະກັນສຸຂະພາບແຫ່ງຊາດ ໃຫ້ກວມເອົາການບໍລິການ ສຸຂະພາບທາງເພດ ແລະ ສຸຂະພາບຈະເລີນ ພັນ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຂອງຜູ້ຊົມໃຊ້ບໍລິການທີ່ເປັນຊາວໜຸ່ມ ແລະ ເຍົາວະຊົນ.
- 8) ສົ່ງເສີມການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ການໃຫ້ຄຳປຶກສາ, ການບໍລິການເພື່ອປ້ອງກັນ, ບົ່ງມະຕິ ແລະ ປິ່ນປົວ ພະຍາດຕິດຕໍ່ທາງເພດສຳພັນ, HIV ໂດຍຜ່ານສະຖານບໍລິການ ແລະ ບໍລິ ການໃນຊຸມຊົນ.
- 9) ຍົກສູງສະຕິ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ພຶດຕິກຳທີ່ມີຄວາມສ່ຽງດ້ານສຸຂະພາບໂດຍ ໂຄສະນາສຸຂະສຶກສາ ເພດສຶກ ສາ ໃນໂຮງຮຽນ ແລະ ສະຖານການສຶກສາ.
- 10) ສົ່ງເສີມວິຖີຊີວິດທີ່ດີຕໍ່ສຸຂະພາບ ລວມທັງການປ້ອງກັນການນຳໃຊ້ສານເສບຕິດທຸກປະເພດ ໂດຍການດຳເນີນ ໂຄງການປູກຈິດສຳນຶກແນໃສ່ກຸ່ມຊາວໜຸ່ມ ໂດຍການນຳພາຂອງສູນກາງຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ, ສູນ ກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ ແລະ ສະຖານການສຶກສາອື່ນໆ.
- 11) ຖືເອົາສຸຂະພາບຈິດຂອງ ຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນ ເປັນບຸລິມະສິດດ້ວຍການເພີ່ມທະວີການລົງທຶນໃສ່ໃນການຄົ້ນຄ້ວາ ແລະ ການເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ການບໍລິການທີ່ມີຢູ່ເພື່ອຂະຫຍາຍການໃຫ້ຄຳປຶກສາດ້ານຈິດຕະວິທະຍາ ໃນ ໂຮງຮຽນແລະໃນສະຖານບໍລິການສາທາລະນະສຸກຕ່າງໆ.
- 12) ສົ່ງເສີມການຄົ້ນຄ້ວາວິໄຈ ກ່ຽວກັບບັນຫາດ້ານສຸຂະພາບແລະ ສະຫັວດດີພາບຂອງຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນເພື່ອເປັນ ຫຼັກຖານນຳໃຊ້ໃນການວາງຍຸດທະສາດ ແລະ ການສ້າງແຜນງານ.
- 13) ສ້າງລະບົບເກັບກຳຂໍ້ມູນທີ່ແຍກເພດ ແລະ ອາຍຸ ເຊິ່ງຈະເຮັດໃຫ້ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງສາມາດຕິດຕາມ ການເຂົ້າເຖິງ ບໍລິ ການຂອງແຕ່ລະກຸ່ມອາຍຸ ແຕ່ລະເພດ.
- 14) ປະຕິບັດກົດໝາຍຄອບຄົວໂດຍສະເພາະກ່ຽວກັບອາຍຸຕາມກົດໝາຍກ່ອນທີ່ຄູ່ປ່າວສາວຈະສາມາດແຕ່ງງານກັນ ໂດຍຖືກ ຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ.
- 15) ເຜີຍແຜ່ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບລະເບີດທີ່ບໍ່ທັນແຕກ ທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ຮ່າງກາຍ ແລະ ເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດ ຂອງປະຊົນລາວບັນດາເຜົ່າ ໂດຍສະເພາະຊາວໜຸ່ມ ແລະ ເຍົາວະຊົນ.

- 16) ປຸກຈິດສຳນຶກກ່ຽວກັບຄວາມປອດໄພໃນການບໍລິໂພກອາຫານ ໃຫ້ປະຊາກອນທັງໝົດ ລວມທັງຊາວໜຸ່ມ ແລະ ເຍົາ ວະຊົນ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າບໍລິໂພກອາຫານທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ຮັກສາອະນາໄມ ສາມສະອາດ: ກິນສະອາດ, ຕື່ມສະອາດ ແລະ ຢູ່ໃນສະພາບແວດລ້ອມທີ່ສະອາດ.
- 17) ສຶກສາສຸຂະອະນາໄມ, ສິ່ງເສີມການເຂົ້າເຖິງບໍລິການຝາກທ້ອງ, ການເກີດລູກໃນສະຖານບໍລິການ ແລະ ການດູແລຫຼັງເກີດ ລວມທັງການສັກຢາກັນພະຍາດເດັກໃຫ້ຄົບກຳນົດ.
- 18) ປຸກຈິດສຳນຶກກ່ຽວກັບ ອຸປະຕິເຫດຕາມທ້ອງຖະໜົນ ໃຫ້ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບຄວາມປອດໄພ ແລະ ການປົກປ້ອງໃນການຂັບຂີ່ເຊັ່ນການໃສ່ໝວກກັນກະທົບ.
- 19) ນຳໃຊ້ ເຕັກໂນໂລຊີ ການສື່ສານ ເພື່ອໃຫ້ທ່ານໝໍທີ່ຊຳນານຢູ່ເຂດຕົວເມືອງ ຊ່ວຍເຫຼືອພະນັກງານສາທາທີ່ບໍ່ມີປະສົບການຫຼາຍໃນເຂດຊົນນະບົດ ເພື່ອໃຫ້ຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນ ໃນເຂດຊົນນະບົດເຂົ້າເຖິງບໍລິການທີ່ມີຄຸນນະພາບຢ່າງທົ່ວເຖິງ.

2.ການສຶກສາ, ກິລາ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມ

2.1 ສະພາບລວມດ້ານການສຶກສາ, ກິລາ ແລະ ຝຶກອົບຮົມ

ສປປ ລາວ ມີຄວາມຄືບໜ້າຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງກ່ຽວກັບວຽກງານການສຶກສາ ໂດຍສະເພາະ ການປະຕິບັດນະໂຍບາຍເອົາການສຶກສາຂັ້ນປະຖົມເປັນພາກບັງຄັບ ແລະ ຄວາມຄືບໜ້າ ກ່ຽວກັບອັດຕາການເຂົ້າຮຽນສູດທິແຫ່ງຊາດເຊິ່ງມີຄາດໝາຍ 98% ສໍາລັບທັງເດັກຍິງ ແລະ ເດັກຊາຍ, ຜົນສໍາເລັດຂອງການສຶກສາໃນຂັ້ນມັດທະຍົມຕົ້ນຍັງຄົງຕໍ່າ, ອັດຕາເສັງຈົບມໍ່ຕົ້ນຕໍ່າກວ່າ ອັດຕາເຂົ້າຮຽນຫຼາຍສົມຄວນ ຊຶ່ງໝາຍເຖິງອັດຕາປະລະສູງນັ້ນເອງ, ແຕ່ປີ 2012 ຫາ 2017 ອັດຕາລອດເຫຼືອໃນຂັ້ນມັດທະຍົມຕົ້ນເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງ 73% ໃນຄະນະທີ່ອັດຕາລອດເຫຼືອຂັ້ນມໍ່ປາຍມີພຽງແຕ່ 45%. ເຫດຜົນອາດຍ້ອນ ການສຶກສາບໍ່ແມ່ນຄວາມຈໍາເປັນຂອງປະຊາຊົນ, ການຄ້າງຫ້ອງເຮັດໃຫ້ເດັກໝົດຄວາມສົນໃຈໃນການຮຽນ, ເດີນທາງໄກເຮັດໃຫ້ເດັກປະລະໃນທີ່ສຸດ, ບາງສະຖິຕິສໍາຄັນໃນວຽກງານການສຶກສາມີຄືດັ່ງນີ້: (Voluntary National Review, 2018)

- 1) ອັດຕາສ່ວນການຮູ້ໜັງສື ຍັງມີຄວາມແຕກຕ່າງ ລະຫວ່າງຍິງຊາຍ, ຜູ້ຍິງມີອັດຕາຕໍ່າກວ່າຜູ້ຊາຍໃນກຸ່ມຊາຍໜຸ່ມ 15-24 ປີ, 85% ແມ່ນຮູ້ໜັງສື ທຽບກັບຜູ້ຍິງກຸ່ມອາຍຸດຽວກັນແມ່ນ 78%, ອັດຕາການຮູ້ໜັງສືຍັງຕໍ່າຫລາຍໃນກຸ່ມອາຍຸ 25-34 ປີ ເຊິ່ງມີ 76% (ຊ) ແລະ 62% (ຍ) ຕາມລຳດັບ. ນອກນີ້, ຍັງສັງເກດເຫັນວ່າເດັກຍິງຈາກບາງຊຸມຜູ້ ແລະ ຖານະຍາກຈົນ ແມ່ນດ້ອຍໂອກາດດ້ານການສຶກສາກວ່າຄົນອື່ນ. (ESSDP 2016-2020).
- 2) ຍິງໜຸ່ມປະມານ 42% ຈາກກຸ່ມອາຍຸ 15-17 ປີ ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າໂຮງຮຽນ ຫຼາຍກວ່າໜຶ່ງໃນຊາວຄົນ ບໍ່ເຄີຍເຂົ້າໂຮງຮຽນ ແລະ ໜຶ່ງໃນຫ້າ ປະລະການຮຽນ.
- 3) ເຖິງແມ່ນວ່າມີຄວາມຄືບໜ້າໃນວຽກງານບົດບາດຍິງຊາຍໃນການເຂົ້າໂຮງຮຽນ ແລະ ອັດຕາລອດເຫຼືອໃນຂັ້ນປະຖົມຍັງມີຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງຍິງຊາຍໃນລະດັບມັດທະຍົມ ແລະ ຄວາມແຕກຕ່າງຍິງຫຼາຍໃນເຂດຊຸມນະບົດ ແລະ ກຸ່ມທີ່ມີສະຖານະພາບທາງເສດຖະກິດຫຍຸ້ງຍາກ.
- 4) ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກທາງດ້ານການເງິນ, ການສົ່ງເສີມຂອງພໍ່ແມ່, ສະຖານທີ່ການສຶກສາທີ່ບໍ່ເອື້ອອໍານວຍ ແລະ ການເດີນທາງໄກໄປຫາໂຮງຮຽນ ເປັນບັນດາປັດໄຈທີ່ເປັນອຸປະສັກຕໍ່ການສືບຕໍ່ການຮຽນຂອງຍິງໜຸ່ມ (ການວິເຄາະສະຖານະການຂອງຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ)
- 5) ເຖິງແມ່ນວ່າຄວາມຕ້ອງການ ເຕັກນິກວິຊາການໃນຂະແໜງ ກະສິກໍາ, ກໍ່ສ້າງ ແລະ ອື່ນໆ ຄວາມຕ້ອງການເຂົ້າຮຽນໃນຂະແໜງອາຊີວະຍິງຕໍ່າ ເຫັນໄດ້ຈາກອັດຕາການລົງທະບຽນຮຽນໃນຂະແໜງດັ່ງກ່າວທີ່ຍິງຕໍ່າ, ຍ້ອນການສຶກສາໃນລະດັບອາຊີວະ ແລະ ເຕັກນິກແມ່ນບໍ່ໄດ້ຮັບຄວາມນິຍົມ ເມື່ອທຽບກັບການສຶກສາຊັ້ນສູງ ຫຼື ຂາດຄວາມເຂົ້າໃຈທີ່ຖືກຕ້ອງ.
- 6) ເຫັນວ່າຍັງມີຄວາມຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ສຸມໃສ່ແຜນງານທີ່ສົ່ງເສີມການສຶກສາທີ່ກຽມຄວາມພ້ອມໃຫ້ແກ່ການຈ້າງງານ ແລະ ການພັດທະນາຄວາມເປັນຜູ້ປະກອບການ ເພື່ອສ້າງຊາວໜຸ່ມທີ່ພ້ອມເຂົ້າສູ່ອາຊີບ ແລະ ການຈ້າງງານ.
- 7) ສະຖາບັນການກິລາ ຕ້ອງໄດ້ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແຕ່ສູນກາງຮອດທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອປັບປຸງມາດຕະຖານຂອງກິລາລາວ, ສ້າງສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ສະໜອງອຸປະກອນກິລາໃຫ້ພຽງພໍ.
- 8) ກິລາສໍາລັບ ຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ ບໍ່ພຽງແຕ່ເຮັດໃຫ້ສຸຂະ ພາບກາຍ ແລະ ສຸຂະພາບໃຈໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ແຕ່ຍັງສົ່ງ ເສີມວິຖີຊີວິດທີ່ມີຜົນດີຕໍ່ສຸຂະພາບ, ມີລະບຽບວິໄນ, ຄວາມເປັນຜູ້ນໍາ ແລະ ຈິດວິນຍານຂອງທີມງານນໍາອີກ,

ກິລາ ຂ້ອນຂ້າງເປັນທີ່ນິຍົມຂອງຄົນລາວ ແລະ ມີການຈັດການແຂ່ງຂັນກິລາປະເພດຕ່າງໆໃນທຸກລະດັບເຊັ່ນ: ໃນ
ບ່ອນເຮັດວຽກ, ໃນບ້ານ ແລະ ໃນຊຸມຊົນ.

- 9) ໂອກາດໃນການເຂົ້າເຖິງການຫຼິ້ນກິລາແມ່ນບໍ່ເທົ່າທຽມກັນ ໃນທຸກຂົງເຂດ ແລະ ລະຫວ່າງກຸ່ມຄົນ, ສະຖາບັນການ
ກິລາຕ້ອງໄດ້ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແຕ່ສູນກາງຮອດທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອປັບປຸງມາດຕະຖານຂອງກິລາລາວ, ສ້າງສິ່ງ
ອໍານວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ສະໜອງອຸປະກອນກິລາໃຫ້ພຽງພໍ.

2.2. ຂອບເຂດກົດໝາຍ ແລະ ຍຸດທະສາດ

ມາດຕາ 6 (ປັບປຸງ)ວ່າດ້ວຍສິດຂອງພົນລະເມືອງໃນການສຶກສາ (ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສຶກສາປີ 2015)ກໍານົດໄວ້
ວ່າພົນລະເມືອງທຸກຄົນໃນ ສປປ ລາວໂດຍບໍ່ຈໍາແນກສັນຊາດ, ເຊື້ອຊາດ, ສາດສະໜາ, ເຜົ່າ, ເພດ, ໄວ, ສະຖານະພາບທາງ
ດ້ານຮ່າງກາຍ ແລະ ດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ລ້ວນແຕ່ມີສິດໄດ້ຮັບການສຶກສາທີ່ມີຄຸນນະພາບ, ການຮຽນຮູ້ຕະຫຼອດຊີວິດ
ຢ່າງເທົ່າທຽມກັນ ຕາມກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ, ອັນນີ້ແມ່ນເລີ່ມຈາກອາຍຸ 6 ປີ ດ້ວຍການສຶກສາຊັ້ນມັດທະຍົມທີ່ເປັນ
ທາງເລືອກ ແລະ ບໍ່ມີຢູ່ໃນທຸກບ່ອນ, ສິດທິໃນການໄດ້ຮັບການສຶກສາຍັງໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງໂດຍກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການ
ປົກປ້ອງສິດແລະຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກ (2007).

ແຜນພັດທະນາຂະແໜງສຶກສາ ແລະ ກິລາ ຂອງກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ ໄດ້ຖືເອົາການສຶກສາຂັ້ນປະຖົມ
ເປັນພາກບັງຄັບເປັນບຸລິມະສິດ ນອກຈາກນັ້ນ, ດັ່ງທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນກອບວຽກ ພັດທະນາຂະແໜງສຶກສາ (2009-2015)
ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາເນັ້ນໜັກການປັບປຸງການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາຂັ້ນພື້ນຖານຂອງເດັກຍິງ, ເດັກທີ່ມີຄວາມ
ຕ້ອງການພິເສດແລະເດັກນ້ອຍທີ່ຢູ່ໃນເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ, ກະຊວງຍັງມີໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການສຶກສາ, ການຝຶກ
ອົບຮົມເຕັກນິກ ແລະ ວິຊາຊີບສ້າງສະພາບແວດລ້ອມໃຫ້ຄົນຮຸ່ນໜຸ່ມຮູ້ຮັກມັກໃນການຮຽນສາຍວິຊາຊີບ ບໍ່ໃຫ້ແລ່ນຕາມ
ກະແສ, ແຜນ ການພັດທະນາຂະແໜງການສຶກສາແລະກິລາ(ESSDP) 2016-2020 ສຸມທຸກຄວາມພະຍາຍາມເພື່ອບັນລຸ
ເປົ້າໝາຍທີ່ກໍານົດໄວ້ພາຍໃຕ້ແຜນການດັ່ງກ່າວ.

2.3 ທິດທາງຍຸດທະສາດ

ກ) ການສຶກສາ ແລະ ຝຶກອົບຮົມ

ຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນລາວ ເນັ້ນໜັກເຖິງຄວາມສໍາຄັນຂອງການພັດທະນາກໍາລັງແຮງງານທີ່
ມີປະສິດທິພາບທີ່ສາມາດປະກອບສ່ວນແບບຍືນຍົງເຂົ້າໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດຂອງປະເທດ ແລະ ປະກອບສ່ວນເຂົ້າ
ໃນຄວາມພະຍາຍາມຂອງລັດຖະບານເພື່ອຫຼຸດຜົນອອກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາເພື່ອບັນລຸຈຸດປະສົງດັ່ງກ່າວ,
ຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນທົ່ວປະເທດຕ້ອງເຂົ້າເຖິງການສຶກສາທີ່ມີຄຸນນະພາບສູງ ແລະ ໄດ້ຮັບໂອກາດໃນການພັດທະນາທັກສະ
ທີ່ຈໍາເປັນຢ່າງເທົ່າທຽມກັນນອກຈາກນັ້ນ, ຄວາມຮູ້ ແລະ ທັກສະຕ່າງໆຕ້ອງແທນຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດ
ເພື່ອໃຫ້ພວກເຂົາເຈົ້າມີວຽກເຮັດງານທຳຕາມທີ່ຕະຫຼາດສະໜອງໃຫ້ ຢາກເຮັດໄດ້ແນວນັ້ນຕ້ອງມີທິດທາງຍຸດທະສາດດັ່ງ
ລຸ່ມນີ້:

- 1) ອົງການຈັດຕັ້ງລັດ, ສັງຄົມ ແລະ ຄອບຄົວຊຸກຍູ້ໃຫ້ຊາວໜຸ່ມເຍົາວະຊົນເອົາໃຈໃສ່ໃນການສຶກສາ ແລະ ພັດທະນາ
ຕົນເອງໃຫ້ກາຍເປັນພົນລະເມືອງດີ, ມີຄຸນສົມບັດ, ມີຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດ, ມີວິຊາອາຊີບ, ມີຄວາມຊຳນິຊຳນານ
, ຮູ້ຮັກສາສິ່ງ ເສີມສິລະປະວັດທະນາທຳ ແລະ ຮີດຄອງປະເພນີອັນດີງາມຂອງຊາດ.

- 2) ເພີ່ມຈຳນວນເດັກຍິງເຂົ້າໂຮງຮຽນໃນທຸກລະດັບ ແລະ ຮັບ ປະກັນວ່າເດັກຍິງ ໂດຍສະເພາະແມ່ນໃນເຂດຊົນນະບົດ ບໍ່ໃຫ້ປະລະການຮຽນ ໂດຍສະໜອງທາງເລືອກຕ່າງໆເຊັ່ນ: ການປັບປຸງພື້ນຖານໂຄງລ່າງ, ສະໜອງສິ່ງຈຸງໃຈ, ການໃຫ້ທຶນການສຶກສາ ແລະໂຄງການອາຫານໃນໂຮງຮຽນເປັນຕົ້ນ.
- 3) ຕິດຕາມຊາວໜຸ່ມທີ່ປະລະການຮຽນໃນຂັ້ນມັດທະຍົມ, ໂດຍສະເພາະເດັກຍິງເພື່ອສ້າງໂອກາດການຮຽນຮູ້ດ້ານວິຊາຊີບຕ່າງໆໃຫ້ກາຍເປັນກຳລັງແຮງງານທີ່ມີຄວາມຊຳນານງານ.
- 4) ສະໜັບສະໜູນການຂ້າມຜ່ານຈາກໂຮງຮຽນໄປສູ່ການເຮັດວຽກຜ່ານການໃຫ້ຄຳປຶກສາກ່ຽວກັບວຽກເຮັດງານທຳ ດັ່ງແຕ່ເຂົາເຈົ້າຍັງຢູ່ໃນໂຮງຮຽນ ແລະ ສະຖານອາຊີວະສຶກສາ ແລະເຕັກນິກວິຊາຊີບອື່ນໆ.
- 5) ດຶງດູດເອົາຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ ໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມໂຄງການ ການສຶກສາເຕັກນິກ ແລະ ວິຊາຊີບ ໂດຍການສະໜອງທຶນ ການສຶກສາ, ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ແລະ ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກທີ່ຢູ່ອາໄສ ນຳໜ້າໂດຍສູນກາງຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນ ປະຕິວັດລາວ ແລະ ສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ.
- 6) ສະໜອງທຶນການສຶກສາບົນພື້ນຖານຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດຕົວຈິງ ແລະ ສິ່ງເອື້ອອຳນວຍອື່ນໆທີ່ສະໜັບສະໜູນ ການສຶກສາໂດຍສະເພາະແມ່ນການສຶກສາຊັ້ນສູງ.
- 7) ສົ່ງເສີມການໃຫ້ຄຳປຶກສາ, ແນະນຳສາຍວິຊາຮຽນ ແລະ ຝຶກອົບຮົມ ເພື່ອໃຫ້ຊາວໜຸ່ມໄດ້ຮຽນ ຫຼື ຝຶກອົບຮົມໃນ ຂະແໜງການຕ່າງໆທີ່ສອດຄ່ອງກັບຄວາມຮູ້ ແລະ ທັກສະທີ່ຕະຫຼາດຕ້ອງການ ແລະ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າທັກສະຂອງ ກຳລັງແຮງງານພຽງພໍ ແລະ ເໝາະສົມກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ.
- 8) ສົ່ງເສີມຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແລະ ສົ່ງເສີມການສຶກສາຂັ້ນອາຊີວະສຶກສາ ໂດຍມີຈຸດສຸມແນໃສ່ເມືອງທີ່ທຸກຍາກ ແລະ ດ້ອຍໂອກາດຂອງ ສປປ ລາວ, ຖືເອົາການສົ່ງເສີມ ອາຊີວະສຶກສາທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການ ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດເປັນຈຸດສຸມ.
- 9) ເຊື່ອມສານບົດຮຽນກ່ຽວກັບທັກສະຊີວິດເຂົ້າໃນຫຼັກສູດການສຶກສາ-ກິລາໃຫ້ກວ້າງຂວາງໃນໂຮງຮຽນ ແລະ ສະຖານການສຶກສາອື່ນໆເຊັ່ນ: ອາຊີວະ ແລະ ຫຼັກສູດຝຶກອົບຮົມ ເພື່ອສ້າງຄວາມຮູ້ ແລະ ທັກສະໃນຊາວໜຸ່ມເພື່ອ ໃຫ້ພວກເຂົາຕັດສິນໃຈໃນຊີວິດ ແລະ ມີພຶດຕິກຳທີ່ດີຕໍ່ສຸຂະພາບນັບມື້ນັບຫຼາຍຂຶ້ນ.
- 10) ຊຸກຍູ້ໃຫ້ຊາວໜຸ່ມໃຫ້ກາຍເປັນນາຍຊ່າງເຕັກນິກ, ປະກອບອາຊີບຢ່າງມີຄວາມຊຳນານ, ສົ່ງເສີມວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ທັນສະໄໝ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ການເລັ່ງພັດທະນາ ເຂດຊົນນະບົດຂອງປະເທດ.
- 11) ເຊື່ອມສານເອົາການສຶກສາເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງເຂົ້າໃນຫຼັກສູດ ການຮຽນການສອນ, ຫຼັກສູດການຝຶກ ອົບຮົມ ເພື່ອປຸກຈິດສຳນຶກກ່ຽວກັບການອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນທຳ ມະຊາດ ແລະ ຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ.
- 12) ສົ່ງເສີມການນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີຂໍ້ມູນຂ່າວສານ (ICT) ເຂົ້າການຮຽນການສອນເພື່ອໃຫ້ຊາວໜຸ່ມບໍລິໂພກສື່ໄດ້ ຢ່າງປອດໄພ ແລະ ເປັນປະໂຫຍດຕໍ່ເຂົາເຈົ້າສະນັ້ນ, ຈະເຮັດໃຫ້ເຂົາ ເຈົ້າໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງຈາກອັນຕະລາຍທີ່ອາດ ແຜງມາພ້ອມສື່ຕ່າງໆ.
- 13) ສົ່ງເສີມການສຶກສາຮຽນຮູ້ຕະຫຼອດຊີວິດ ແລະ ເຊື່ອມສານການຮຽນຮູ້ຕະຫຼອດຊີວິດເຂົ້າໃນແຜນພັດທະນາຊັບ ພະຍາ ກອນມະນຸດຂອງຂະແໜງການ ໂດຍສະເພາະການພັດທະນາຄວາມເປັນມືອາຊີບໃນໜ້າທີ່ ຂອງພະນັກງານ ຊາວໜຸ່ມ.

14) ສິ່ງເສີມການສຶກສາກ່ຽວກັບຄວາມເປັນປະຊາກອນໂລກ, ສິ່ງເສີມການເຄົາລົບນັບຖືເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ, ຄວາມຮັກ
ໃນສັນຕິພາບ, ຄວາມສາມັກຄີ, ການຍອມຮັບເຊິ່ງກັນແລະກັນລະຫວ່າງເຊື້ອຊາດ, ຊົນເຜົ່າທັງພາຍໃນແລະ
ຕ່າງປະເທດ, ຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນ ຄວນຮຽນຮູ້ຄວາມແຕກຕ່າງທາງວັດທະນະທຳ, ສາສະໜາ ແລະ ຄວາມເຊື່ອຖື
ຂອງປະຊາຄົມໂລກ.

ຂ) ກິລາແລະ ກາຍະກຳ

- 1) ສ້າງເງື່ອນໄຂໃຫ້ຊາວໜຸ່ມໄດ້ເຝິກແອບທັກສະ, ການຫຼິ້ນກິລາທຸກປະເພດທັງພື້ນເມືອງ ແລະ ສາກົນ ພ້ອມທັງ
ອອກເຄື່ອນໄຫວທາງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ.
- 2) ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງທາງດ້ານວິທະຍາສາດການກິລາ-ກາຍະກຳຂອງຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນ ຂະຫຍາຍຕາໜ່າງພື້ນ
ຖານວັດຖຸເຕັກນິກເພື່ອຕອບສະໜອງໃຫ້ຊາວໜຸ່ມລາວໄດ້ເຝິກຊ້ອມ, ພັດທະນາຄູ່ຝຶກ, ກຳມະການ, ນັກກາຍະ
ພາບ ແລະຄູ່ຝຶກນັກກິລາ.
- 3) ສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ສຳລັບກິລາ-ກາຍະກຳໂດຍການສະ ໜອງວັດຖຸປະກອນທີ່ຮັບໃຊ້ການຮຽນ, ການສອນ
, ສິລະປະວັນນະຄະດີ, ສະໜອງນັກປະຊັນຄູອາຈານທີ່ຊຳນານງານດ້ານກິລາ, ສິລະປະວັນນະຄະດີ, ປຸກລະດົມຊຸກ
ຍູ້ຊາວໜຸ່ມຜູ້ທີ່ມີພອນສະຫວັນ, ອານຸລັກຮັກສາວັດທະນາທຳ, ຮີດຄອງປະເພນີອັນດີງາມຂອງຊາດ, ສ້າງເງື່ອນໄຂ
ໃຫ້ຊາວໜຸ່ມໄດ້ສະແດງອອກຜົນງານດ້ານສິລະປະ-ວັນນະຄະດີ ທາງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ.
- 4) ສິ່ງເສີມກິດຈະກຳສິລະປະວັນນະຄະດີໃນກຸ່ມຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນ ເພື່ອສ້າງມະນຸດສຳພັນທີ່ດີ, ແນວຄິດສ້າງສັນ,
ຄວາມກ້າສະແດງອອກ, ຄວາມເຂັ້ມແຂງທາງດ້ານຮ່າງກາຍ ແລະ ຈິດໃຈຂອງເຂົາເຈົ້າ.
- 5) ສິ່ງເສີມກຸ່ມຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນທີ່ດ້ອຍໂອກາດເຊັ່ນ: ກຸ່ມນາງນ້ອຍໃຫ້ມີໂອກາດພັດທະນາດ້ານສິລະປະ ແລະ
ກິລາ-ກາຍະກຳ

3. ວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ການປະກອບການ

3.1 ສະພາບລວມ

ໂດຍລວມແລ້ວສະພາບດ້ານວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ການປະກອບການພາຍໃນ ສປປ ລາວ ກໍ່ບໍ່ແຕກຕ່າງກັບສະພາບສາກົນ, ການເຂົ້າເຖິງການຈ້າງງານຂອງຊາວໜຸ່ມທີ່ຍັງບໍ່ມີປະສິບການແມ່ນມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ. ນອກຈາກນັ້ນ, ການເຂົ້າເຖິງບໍລິການທີ່ສົ່ງເສີມການລິເລີ່ມການປະກອບການກໍ່ຍັງຈຳກັດ.

- 1) ອັດຕາຫວ່າງງານທົ່ວປະເທດແມ່ນ 9,7% ແລະ ອັດຕາຫວ່າງງານໃນກຸ່ມ ອາຍຸ 20 ຫາ 29 ຍິ່ງສູງກວ່າອັດຕາສະເລ່ຍລະດັບປະເທດ (ການສຳຫຼວດ ກຳລັງແຮງງານ 2017)
- 2) ກ່ວາໜຶ່ງໃນສາມຂອງປະຊາກອນໃນສປປລາວເປັນຜູ້ອອກ ແຮງງານນອກລະບົບ (35%) ແລະ ເມື່ອລວມເຂົ້າກັບແຮງງານນອກລະບົບທີ່ຍັງມີຢູ່ໃນຂະແໜງ “ທາງການ” (ເຊັ່ນ: ຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດ ແລະ ທຸລະກິດຄອບຄົວທີ່ບໍ່ມີສັນຍາວ່າຈ້າງຢ່າງຖືກຕ້ອງ) ອັດຕາສ່ວນແຮງງານນອກລະບົບສູງເຖິງ 83%. ໃນນັ້ນ, ແມ່ຍິງອອກແຮງງານຢູ່ໃນຖານະແຮງງານນອກລະບົບຫຼາຍກວ່າເມື່ອທຽບກັບຜູ້ຊາຍ.
- 3) ວຽກເຮັດງານທຳແບບດັ້ງເດີມບໍ່ແມ່ນການຈ້າງງານທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ ຊາວໜຸ່ມ ໄດ້ຫຼຸດຜົນອອກຈາກວົງຈອນຄວາມທຸກຍາກໄດ້, ຕົວເລກຊາວໜຸ່ມກວມເອົາ 37% ຂອງແຮງງານ “ບໍ່ເຕັມສ່ວນ”⁴ ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມຫຍຸ້ງຍາກທີ່ ຊາວໜຸ່ມກຳລັງປະເຊີນ ເມື່ອເວົ້າເຖິງການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດແຮງງານຢ່າງເຕັມສ່ວນ.
- 4) ໂອກາດການມີວຽກເຮັດງານທຳລະຫວ່າງຕົວເມືອງ, ຊົນນະ ບົດ, ຊົນນະບົດທີ່ບໍ່ມີເສັ້ນທາງເຂົ້າເຖິງ ແລະ ລະຫວ່າງຊາຍໜຸ່ມ, ຍິງໜຸ່ມ ແມ່ນແຕກຕ່າງກັນຫຼາຍ, ຄວາມຮູ້ ແລະ ຫັກສະຂອງຊາວໜຸ່ມຍັງບໍ່ແທດເໝາະກັບຄວາມຕ້ອງການໃນຕະຫຼາດແຮງງານ, ລະດັບການສຶກສາຂອງຊາວໜຸ່ມໂດຍ ລວມແມ່ນຍັງຕໍ່າ.
- 5) ແມ່ຍິງເລີ່ມເຮັດວຽກແຕ່ອາຍຸຍັງນ້ອຍ ກວມເອົາອັດຕາສ່ວນຫຼາຍກວ່າຜູ້ຊາຍ, ໃນກຸ່ມ ອາຍຸ 15 ຫາ 24 ປີ ແມ່ຍິງ 18.6% ເຮັດວຽກແລ້ວທຽບກັບຜູ້ຊາຍ 15.5%, ປະກົດວ່າແມ່ຍິງມັກຈະຢູ່ໃນຕຳແໜ່ງຜູ້ບໍລິຫານ ແລະ ສາຂາວິຊາຊີບໃດໜຶ່ງຫຼາຍກວ່າເມື່ອທຽບກັບຜູ້ຊາຍ. ຊາວໜຸ່ມເຂດຊົນນະ ບົດຍັງຕ້ອງປະເຊີນກັບ ສິ່ງທ້າທາຍຫຼາຍຢ່າງເຊັ່ນ: ບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງ ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຕະຫຼາດແຮງງານ, ຍັງບໍ່ສາມາດຊອກຫາວຽກເຮັດງານທຳ, ຂາດປະສິບການເພື່ອຕໍ່ຍອດເວລາຊອກວຽກ, ຄວາມກົດດັນມາຈາກວັດທະນະທຳ ແລະ ສັງຄົມ, ຄວາມກົດດັນຈາກຄອບຄົວ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ການເຂົ້າເຖິງການຈ້າງງານຫຍຸ້ງຍາກ.
- 6) ຊາວໜຸ່ມສ່ວນໃຫຍ່ (87%) ຍົກຍ້າຍອອກນອກປະເທດຍ້ອນເຫດຜົນດ້ານເສດຖະກິດ, ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ໃນ ຈຳນວນຜູ້ເຄື່ອນຍ້າຍ 127,000 ຄົນ, ມີພຽງແຕ່ບໍ່ເທົ່າໃດຄົນທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ຕ່າງປະເທດ ເກີນ 6 ເດືອນ.
- 7) ຊາວໜຸ່ມຍົກຍ້າຍພາຍໃນ ແລະ ອອກນອກປະເທດໂດຍບໍ່ມີຫຼັກປະກັນດ້ານຄວາມປອດໄພຢ່າງພຽງພໍໃນເລື່ອງສຸຂະພາບແລະ ສະຖານະດ້ານກົດໝາຍ, ເດັກຍິງ ແລະ ຍິງໜຸ່ມຍັງມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການຄ້າມະນຸດໄປສູ່ບັນດາປະເທດໃກ້ຄຽງເພື່ອການແຕ່ງງານ ແລະ ການຄ້າປະເວນິນຳອີກ.

⁴(ວຽກງານທີ່ບໍ່ພຽງພໍກັບຄວາມຕ້ອງການ ຂອງຜູ້ອອກແຮງງານເຊັ່ນ: ບໍ່ມີການຈ້າງງານຕະລອດປີ ຫຼື ວຽກງານບໍ່ກົງກັບຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດ ແລະ ຫວ່າງງານ).

3.2 ຂອບເຂດກິດໜາຍ ແລະ ຍຸດທະສາດ

ສໍາລັບແຮງງານໃນຂະແໜງເປັນທາງການ, ກິດໜາຍແຮງງານສະບັບປີ 2013 ກໍານົດການຈ່າຍເງິນຊົດເຊີຍ, ວາງລະບຽບການລາຜັກໃນເວລາເຈັບປ່ວຍສໍາລັບຄົນງານທັງໝົດ, ວາງກົດລະບຽບການສືບຕໍ່ຈ່າຍຄ່າແຮງງານຫຼືເງິນເດືອນຊົ່ວຄາວ ໃນກໍລະນີ ຜູ້ອອກງານໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ແລະ ເປັນພະຍາດອັນມີສາເຫດມາຈາກການອອກແຮງງານ, ກໍານົດຜົນປະໂຫຍດຂອງແມ່ ແລະ ເງິນອຸດໜູນເວລາເກີດລູກ (ມາດຕາ 99), ເຊິ່ງໄດ້ລະບຸໄວ້ເພີ່ມຕື່ມ ໃນກິດໜາຍວ່າດ້ວຍການປະກັນສັງຄົມ, ສໍາລັບຄົນງານໃນຂະແໜງເປັນທາງການ, ກິດໜາຍວ່າດ້ວຍການປະກັນສັງຄົມປີ 2013 ກວມເອົາ ຜົນປະໂຫຍດການຫວ່າງງານ, ການລາຜັກໃນເວລາເຈັບປ່ວຍ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດສໍາລັບສະມາຊິກກອງທຶນປະກັນສັງຄົມ, ວາງລະບຽບການຮັບຜົນປະໂຫຍດໃນກໍລະນີສູນເສຍຄວາມສາມາດໃນການເຮັດວຽກ ຊຶ່ງມີສາເຫດກ່ຽວຂ້ອງແລະບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການອອກແຮງງານ (ຫຼັງຈາກສິ້ນສຸດໄລຍະເວລາການສືບຕໍ່ຈ່າຍຄ່າແຮງງານຊົ່ວຄາວ). ຜູ້ອອກແຮງງານນອກລະບົບ ຫຼື ອອກແຮງງານໃນຂະແໜງບໍ່ເປັນທາງການ ກໍ່ມີສິດເຂົ້າຮ່ວມໂຄງການປະກັນສັງຄົມພາຍໃຕ້ກອງທຶນປະກັນສັງຄົມແຫ່ງຊາດ (NSSF) ບົນພື້ນຖານຄວາມສະໝັກໃຈ, ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຄືກັນກັບຜູ້ອອກແຮງງານໃນລະບົບ ຕ່າງແຕ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດກ່ຽວກັບ ການໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ແລະ ການຫວ່າງງານ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຈໍານວນສະມາຊິກທີ່ມາລົງທະບຽນແບບສະໝັກໃຈແມ່ນຍັງຕໍ່າຫຼາຍແລະ ການຂະຫຍາຍອັດຕາປົກຄຸມຍັງຄົງເປັນສິ່ງທ້າທາຍ.

3.3 ທິດທາງຍຸດທະສາດ

- 1) ສົ່ງເສີມການຝຶກອົບຮົມຍົກລະດັບຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດທັກສະສີມືແຮງງານ ເພື່ອສ້າງຄວາມສາມາດແຂ່ງຂັນ ແລະ ເຊື່ອມໂຍງກັບການຈ້າງງານ ທີ່ໄດ້ມາດຕະຖານ, ຄຸນນະພາບລະດັບຊາດ ແລະ ສາກົນ ໂດຍຜ່ານການລົງທຶນຂອງພາກລັດ, ເອກະຊົນເພື່ອສົ່ງເສີມການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດແຮງງານທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ.
- 2) ດໍາເນີນການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດໃນປະເທດກໍ່ຄືຄວາມຕ້ອງການຂອງບັນດາປະເທດໃກ້ຄຽງເຊັ່ນ: ປະເທດໄທ, ຊຶ່ງເປັນບ່ອນທີ່ຊາວໜຸ່ມລາວ ຍົກຍ້າຍໄປເຮັດວຽກແລ້ວອອກແບບການຝຶກອົບຮົມທີ່ພັດທະນາທັກສະ ສະເພາະທີ່ສອດຄ່ອງກັບຄວາມຕ້ອງການຕົວຈິງ.
- 3) ເພີ່ມທະວີການລົງທຶນໃນຂະແໜງພື້ນຖານເຊັ່ນ: ກະສິກໍາ, ປ່າໄມ້ ແລະ ການປະມົງເພື່ອສ້າງ “ວຽກເຮັດງານທຳທີ່ດີ” ໃນເຂດຊົນນະບົດ ນຳໄປສູ່ການປັບປຸງມາດຖານຂອງການດຳລົງຊີວິດໃນເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ສົ່ງເສີມຂະແໜງການທີ່ເກີດຂຶ້ນໃໝ່ເຊັ່ນ: ໄອທີແລະການທ່ອງທ່ຽວສໍາລັບຊາວໜຸ່ມ.
- 4) ຈັດຕັ້ງໂຄງການປຸກຈິດສໍານຶກທົ່ວປວງຊົນກ່ຽວກັບສິດທິ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຕ່າງໆທີ່ຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ ຄວນໄດ້ຮັບ ເມື່ອມີການຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານເພື່ອຊອກວຽກເຮັດງານທຳເພື່ອຮັບປະກັນການເຄື່ອນຍ້າຍແຮງງານທີ່ປອດໄພ.
- 5) ເຜີຍແຜ່ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດໂດຍສະເພາະແມ່ນຂະແໜງການກະສິກໍາ ແລະ ການປະມົງ.
- 6) ຊຸກຍູ້ໃຫ້ຊາວໜຸ່ມ ສ້າງຕັ້ງທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງໂດຍການເອື້ອອໍານວຍເຂົ້າເຈົ້າໃນການເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງທຶນ, ຄວາມຮູ້ດ້ານການຕະຫຼາດ ແລະ ການບໍລິຫານ ເພື່ອລິເລີ່ມທຸລະກິດ.
- 7) ສ້າງແຜນທີ່ບ້ານ ແລະ ກຸ່ມບ້ານຊຶ່ງເປັນບ່ອນທີ່ມີຊາວໜຸ່ມຍົກຍ້າຍອອກເປັນຈໍານວນຫຼາຍ ແລະ ດໍາເນີນໂຄງການປຸກຈິດສໍານຶກທົ່ວປວງຊົນ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບບັນຫາຕ່າງໆເຊັ່ນ: ການເຄື່ອນຍ້າຍແຮງງານບໍ່ປອດໄພ, ການຄ້າປະເວນີ ແລະ ການຄ້າມະນຸດໃນຮູບແບບການແຕ່ງງານ.
- 8) ພັດທະນາຫຼັກສູດ ອາຊີວະສຶກສາທີ່ມີທ່າແຮງດ້ານຕະຫຼາດຮອງຮັບ ແລະ ຄວາມຮູ້ພູມປັນຍາທ້ອງຖິ່ນເພື່ອສົ່ງເສີມຂໍ້ໄດ້ປຽບໃນຕະຫຼາດແຮງງານ ແລະ ສະໜອງການບໍລິການ.

- 9) ສິ່ງເສີມການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີລະສະນະສີຂຽວ, ສະ ອາດ ແລະ ທົນທານຕໍ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ”
ໃນທຸກຂະແໜງການ.
- 10) ສິ່ງເສີມການເຂົ້າເຖິງການຈ້າງງານໂດຍການສ້າງລະບົບຖານຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຕະຫຼາດແຮງງານ ເຊື່ອມຕໍ່ກັບລະບົບ
ການພັດທະນາສີມີແຮງງານ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງແຮງງານ.

4. ການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ

4.1 ສະພາບການລວມດ້ານການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ

ອີງໃສ່ການວິໄຈສະພາບຊາວໜຸ່ມ ແລະ ເຍົາວະຊົນຢູ່ ສປປ ລາວ (2014) ການປົກປ້ອງເດັກນ້ອຍຍັງເປັນບັນຫາທ້າທ້າຍຢູ່ ສປປ ລາວຍ້ອນການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຍັງບໍ່ທັນຮັດກຸມເທົ່າທີ່ຄວນມີຫຼາຍບັນຫາທີ່ໄດ້ຖືກຍົກຂຶ້ນຢູ່ໃນບົດລາຍງານດັ່ງກ່າວກ່ຽວກັບການປົກປ້ອງຊາວໜຸ່ມ ແລະ ເຍົາວະຊົນ ເຊິ່ງຜົວຜັນເຖິງສິ່ງທີ່ເຂົາເຈົ້າເຮັດເພື່ອປົກປ້ອງຄົນຮຸ້ນໜຸ່ມທີ່ມີຄວາມສ່ຽງຫຼືຄົນຮຸ້ນໜຸ່ມທີ່ເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ, ການຂຸດຮີດແຮງງານ, ການລ່ວງລະເມີດສິດທິສ່ວນບຸກຄົນແລະປ່ອຍປະ, ບັນຫາເຫຼົ່ານັ້ນກວມເອົາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນທີ່ແຕ່ງງານກ່ອນໄວອັນຄວນ, ຖືກກົດຂີ່ແຮງງານ ແລະຜົວຜັນກັບການຂາຍບໍລິການທາງເພດ.

1. ບົດປະເມີນຜົນກ່ຽວກັບບົດບາດຍິງ-ຊາຍທົ່ວປະເທດ ປີ 2012 ໄດ້ສັງເກດເຫັນບັນຫາຂອງການຄ້າມະນຸດ ແລະໄດ້ລາຍງານວ່າ: ແມ່ຍິງ ແລະ ຊາວໜຸ່ມເພດຍິງ ທີ່ຖືກເປັນເຫຍື້ອຂອງການຄ້າມະນຸດສ່ວນຫຼາຍແລ້ວ ແມ່ນຖືກບັງຄັບໃຫ້ຄ້າປະເວນີ, ເປັນແຮງງານຮັບໃຊ້ພາຍໃນເຮືອນ; ການຕື່ມສິ່ງມືນເມົາ (ເຫຼົ້າ, ເບຍ) ເປັນບັນຫາສໍາລັບຊາວໜຸ່ມທັງຍິງແລະ ຊາຍ, ສ່ວນໜຶ່ງກໍຍ້ອນການໂຄສະນາ, ການຄວບຄຸມຍັງບໍ່ທັນເຄັ່ງຄັດ ແລະ ທັດສະນະຂອງສັງຄົມ ຕໍ່ກັບການຕື່ມສິ່ງມືນເມົາ (ເຫຼົ້າ-ເບຍ) ຍັງບໍ່ຖືກຕ້ອງ ຫຼາຍຄົນເຫັນການຕື່ມສິ່ງມືນເມົາຂອງເຍົາວະຊົນເປັນເລື່ອງທໍາມະດາ.
2. ຄວາມຈິງແລ້ວການຕື່ມສິ່ງມືນເມົາກໍໃຫ້ເກີດອຸບັດຕິເຫດ, ນໍາໄປສູ່ການນໍາໃຊ້ສິ່ງເສບຕິດອື່ນໆລວມທັງການມີເພດສໍາພັນທີ່ບໍ່ປອດໄພນອກຈາກນັ້ນ, ການປະກັນສຸຂະພາບ ແລະ ການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມຍັງຈໍາກັດບໍ່ສາມາດເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິກອນຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງດັ່ງກ່າວໄດ້ ສະຫຼຸບແລ້ວ, ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກແລະການຂະຫຍາຍຕົວຂອງການບໍລິໂພກ ຍັງບໍ່ໄປຄຽງຄູ່ກັບການເຕີບໂຕຂອງເສດຖະກິດຫຼື GDP ຂອງປະເທດ, ເພາະການເຕີບໂຕຂອງເສດຖະກິດອາໄສຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດເປັນຫຼັກບໍ່ມີການຈ້າງງານ (VNR 2018).
3. ຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນ ຍັງໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການແຜ່ຂະຫຍາຍຂອງການນໍາໃຊ້ອິນເຕີເນັດ ແລະ ໂທລະສັບສະມາດໂຟນ ເຮັດໃຫ້ຊາວໜຸ່ມ ເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການກັ່ນກອງ ເຊິ່ງອາດຊັກນໍາໄປໃນທາງທີ່ຜິດ, ອາດຕົກເປັນເຫຍື້ອຂອງອາດສະຍາກໍາອອນລາຍ ແລະ ອື່ນໆ⁵. ການເຊື່ອໂຮມເຂົ້າກັບພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນເຮັດໃຫ້ການເຄື່ອນຍ້າຍແຮງງານເກີດຂຶ້ນໄດ້ງ່າຍ ແລະ ຈໍານວນຫຼາຍ, ກຸ່ມໜຶ່ງເຄື່ອນຍ້າຍແບບຜິດກົດໝາຍເຊິ່ງໝາຍເຖິງເອົາຕົນເອງເຂົ້າໄປສ່ຽງອັນຕະລາຍໃນຕົວ, ການຄຸ້ມຄອງການໃຊ້ລົດໃຊ້ຖະໜົນຍັງບໍ່ທັນເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍ ບວກກັບການຫຍຸ້ງກ່ຽວກັບເຄື່ອງຕື່ມທາດເຫຼົ້າຕ່າງໆເຮັດໃຫ້ ຊາວໜຸ່ມເປັນກຸ່ມສ່ຽງຕໍ່ອຸປະຕິເຫດ.
4. ການແຜ່ລະບາດຂອງສານເສບຕິດຕ່າງໆ ແມ່ນເປັນບັນຫາໃຫຍ່ໃນກຸ່ມຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ ເຮັດໃຫ້ຜູ້ເສບກາຍເປັນເຫຍື້ອຂອງສານເສບຕິດເຫຼົ່ານັ້ນ ສະນັ້ນ, ພວກເຂົາເຈົ້າຕ້ອງໄດ້ຮັບການປ້ອງກັນແລະປົກປ້ອງ, ເຖິງແມ່ນວຽກງານກ່ຽວກັບຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ ເປັນບຸລິມະສິດສໍາຄັນທາງດ້ານຍຸດທະສາດ, ແຕ່ການຜັນຂະຫຍາຍວຽກງານການປ້ອງກັນແລະປົກປ້ອງຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບໝາກຜົນເທົ່າທີ່ຄວນ, ຊາວໜຸ່ມມີການເຄື່ອນຍ້າຍທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າຕົກໃນສະພາບຄວາມສ່ຽງ ແລະ ບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງຕໍາໜ່າງການບໍລິການທາງສັງຄົມ ໂດຍສະເພາະການຮັບປະກັນດ້ານສຸຂະພາບແລະການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານກົດໝາຍ (VNR 2018).

⁵ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ເຕັກໂນໂລຊີການສື່ສານຂໍ້ມູນຂ່າວສານ

4.2 ຂອບເຂດກົດໝາຍ ແລະ ຍຸດທະສາດ

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການປົກປ້ອງສິດແລະຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກ (2007) ໄດ້ກຳນົດຫຼາຍຂົງເຂດທີ່ເດັກນ້ອຍ (ທຸກຄົນທີ່ອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 18 ປີ) ຕ້ອງໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງ, ມາດຕາ 2 ຂອງກົດໝາຍໄດ້ກຳນົດການປົກປ້ອງເດັກທີ່ດ້ວຍໂອກາດ⁶, ກົດໝາຍດັ່ງກ່າວຍັງກຳນົດຈະໃຫ້ການປົກປ້ອງເດັກທີ່ດ້ອຍໂອກາດ ແລະ ເດັກຜິການ ໂດຍລັດຈະສະໜອງການຮຽນໂດຍບໍ່ເສຍຄ່າ, ສະໜອງອຸປະກອນການຮຽນ, ການຊ່ວຍເຫຼືອທີ່ຈຳເປັນ ແລະ ໄດ້ຮັບການຍົກເວັ້ນຄ່າຮຽນເພື່ອສິ່ງເສີມເດັກທີ່ດ້ອຍໂອກາດ, ເດັກຈາກເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ, ເດັກທີ່ມາຈາກຄອບຄົວທຸກຍາກ (ມາດຕາ 29) ແລະ ໃຫ້ເຂົ້າເຖິງການຝຶກອົບຮົມວິຊາຊີບ (ມາດຕາ 30), ມາດຕາ 3 ໄດ້ກຳນົດສິດຂອງເດັກນ້ອຍ, ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງພໍ່ແມ່, ຜູ້ປົກຄອງ, ສັງຄົມ ແລະ ລັດ. ມາດຕາ 8 ກຳນົດວ່າ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂັ້ນພື້ນຖານຂອງລັດແມ່ນສ້າງນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບວຽກງານສຶກສາ ແລະ ສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃຫ້ເດັກນ້ອຍມີນ້ຳໃຈຮັກຊາດແລະບ້ານເກີດເມືອງນອນ, ມາດຕາ 46 ແລະ 47, ຂອງກົດໝາຍດັ່ງກ່າວກຳນົດການປ້ອງກັນ ແລະ ການຝຶກຝຸດການຕິດຢາເສບຕິດໃນກຸ່ມຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນສະໜອງເງື່ອນໄຂແລະ ສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ເຂົາເຈົ້າກ່ຽວກັບການປິ່ນປົວ, ການຝຶກຝຸດ, ການບໍາບັດ, ໃຫ້ຄວາມຮູ້ຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບໄຟອັນຕະລາຍ ແລະ ຜົນສະທ້ອນຂອງສິ່ງເສບຕິດພ້ອມທັງການຝຶກອົບຮົມວິຊາຊີບ ເພື່ອຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງສັງຄົມຫຼາຍຂຶ້ນມາດຕາ 48 ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ເດັກນ້ອຍນຳໃຊ້ຢາເສບຕິດ, ການຕື່ມເຫຼົ້າ, ເບຍ, ການສຸບຢາ, ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ເດັກຮັບໃຊ້ຢູ່ໃນສະຖານບັນເທີງໃນຍາມກາງຄືນ, ບ້ານຝັກ, ໂຮງແຮມ, ຮ້ານອາຫານ, ນຳໃຊ້ການບໍລິການຂອງສະຖານທີ່ຕ່າງໆເຫຼົ່ານັ້ນໃນທາງທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ແລະ ບໍ່ເໝາະສົມ”, ມາດຕາ 49 ຫ້າມພໍ່ແມ່, ຜູ້ປົກຄອງ ແລະ ບຸກຄົນອື່ນໆເຮັດໃຫ້ເດັກ ນ້ອຍໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ຫຼື ໝົ່ນປະໝາດເດັກ, ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ເດັກເຮັດວຽກໃນສະຖານທີ່ຕ້ອງຫ້າມ ຫຼື ເຂົ້າເຖິງສານເສບຕິດທີ່ຕ້ອງຫ້າມ, ມາດຕາ 53 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນ ໄດ້ກຳນົດວ່າມີ 4 ຂະແໜງການທີ່ໄດ້ສະໜອງວິທີການແກ້ໄຂບັນຫາ ໂດຍທີ່ບໍ່ຜ່ານສານເຊິ່ງລວມມີໜ່ວຍງານໄກ່ເກຍຄະດີເດັກນ້ອຍຂັ້ນບ້ານ ຫ້ອງການຍຸຕິທຳເມືອງ ຫຼື ເທດສະບານ, ອົງການສືບສວນ-ສອບສວນ ແລະ ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ. ສານເດັກນ້ອຍໃນມາດຕາ 69 ເວົ້າເຖິງຄະດີອາຍາທີ່ເດັກເປັນຜູ້ກະທຳຄວາມຜິດ; ຄະດີກ່ຽວກັບແຮງງານເດັກນ້ອຍ; ຄະດີແພ່ງທີ່ຜິວພັນກັບເດັກນ້ອຍ ແລະ ຄະດີອື່ນໆ ທີ່ຜິວພັນກັບເດັກ.

ກົດໝາຍວ່າການຕ້ານການຄ້າມະນຸດ ມາດຕາ 48 ວ່າດ້ວຍການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານການສຶກສາ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມວິຊາຊີບໃຫ້ແກ່ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍທີ່ຍັງຢູ່ໃນໄວຮຽນ ຫຼື ເດັກທີ່ຕິດມານຳຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ນອກຈາກນັ້ນ, ຍັງໄດ້ກ່າວເຖິງນະໂຍບາຍເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ຊາວໜຸ່ມທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການຄ້າມະນຸດໃຫ້ສາມາດເຂົ້າເຖິງການສຶກສາ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າເຂົ້າເຖິງການມີວຽກເຮັດງານທຳ.

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍແຮງງານມາດຕາ 10 ໄດ້ກຳນົດກ່ຽວກັບການໃຊ້ແຮງງານ “ໄວໜຸ່ມ” ໂດຍກຳນົດວ່າເດັກຕໍ່າກວ່າ 18 ປີ ສາມາດເຮັດວຽກໄດ້ແຕ່ບໍ່ໃຫ້ຫຼຸດ 14 ປີ ແລະ ບໍ່ໃຫ້ເຮັດວຽກເພີ່ມເວລາໃນການເຮັດວຽກ, ໃນກໍລະນີຝິເສດ ຜູ້ໃຊ້ແຮງງານສາມາດຮັບເອົາຜູ້ອອກແຮງງານ ອາຍຸ 12 ປີ ແຕ່ໃຫ້ເຮັດສະເພາະວຽກເບົາ.

4.3 ທິດທາງຍຸດທະສາດ

- 1) ປຸກຈິດສຳນຶກໃຫ້ແກ່ຊາວໜຸ່ມ ແລະ ເຍົາວະຊົນ ໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ ກ່ຽວກັບຜົນຮ້າຍຂອງສິ່ງເສບຕິດທຸກປະເພດເຊັ່ນ: ຢາບ້າ, ເຫຼົ້າ ແລະ ອື່ນໆ
- 2) ສິ່ງເສີມການຂັບຂີ່ປອດໄພ ແລະ ນັບຖືລະບຽບຈະລະຈອນ.

⁶ຄຳນິຍາມເດັກດ້ອຍໂອກາດແມ່ນກຳນົດໄວ້ໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ

- 3) ໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ກົດໝາຍແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການ ແລະ ຄວາມປອດໄພໃນສະຖານທີ່ອອກແຮງງານເພື່ອ ຮັບ ປະກັນບໍ່ໃຫ້ມີການ ຊຸດຮີດແຮງງານ, ຄວາມປອດໄພ ແລະ ຜູ້ອອກແຮງງານໄດ້ຮັບສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອັນ ຊອບທຳຂອງເຂົາເຈົ້າ.
- 4) ເຝິກອົບຮົມ ແລະ ປຸກຈິດສຳນຶກໃຫ້ຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນຮຸ້ນຳໃຊ້ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ ICT ໃຫ້ ເກີດປະໂຫຍດພ້ອມກັນນັ້ນກໍ່ສຶກສາອົບຮົມໃຫ້ຮູ້ເຖິງຜົນຮ້າຍຂອງ ໂລກອອນລາຍ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ຕົກເປັນເຫຍື້ອຂອງ ອາດຊະ ຍາກຳທາງອອນລາຍ.
- 5) ເຜີຍແຜ່ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບລູກລະເບີດທີ່ບໍ່ທັນແຕກທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ຮ່າງກາຍ ແລະ ເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດ ຂອງປະຊົນລາວບັນດາເຜົ່າໂດຍສະເພາະຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ.
- 6) ສົ່ງເສີມການປະກັນສຸຂະພາບທົ່ວໜ້າ ຮັບປະກັນໃຫ້ຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນຜູ້ທີ່ດ້ອຍໂອກາດບໍ່ວ່າຈະເປັນດ້ານເສດ ຖະກິດ, ວັດທະນະທຳ-ສັງຄົມ ໃຫ້ເຂົ້າເຖິງຫຼັກປະກັນດັ່ງກ່າວ.
- 7) ໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ລະບົບການຈິດທະບຽນ ໂດຍສະເພາະຜູ້ຍິງຍ້າຍມາຈາກບ່ອນອື່ນກັບພາກສ່ວນຮັບຜິດຊອບໃນ ແຕ່ລະຂັ້ນ.
- 8) ສົ່ງເສີມການປົກປ້ອງສິດຜົນປະໂຫຍດຂອງແຮງງານເຄື່ອນຍ້າຍ, ການດູແລສຸຂະພາບ, ການເຂົ້າເຖິງສະຫວັດດີ ການ ແລະ ບໍລິການຕ່າງໆ.
- 9) ເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງກົນໄກບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍແຮງງານແລະກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການຕ້ານການຄ້າມະນຸດ (2016), ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ດຳລັດວ່າດ້ວຍ ຄຳແຮງງານຂັ້ນຕ່ຳ ແລະ ອື່ນໆ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ຊາວໜຸ່ມໄດ້ຮັບ ສິດຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທຳຈາກການໃຊ້ແຮງງານ, ບໍ່ຕົກເປັນເຫຍື້ອຂອງການຄ້າມະນຸດ, ການທາລຸນທາງຮ່າງ ກາຍ, ຈິດໃຈແລະ ການຊຸດຮີດອື່ນໆ.
- 10) ສົ່ງເສີມ ແລະ ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ເສບສິ່ງເສບຕິດໃນການເຂົ້າເຖິງການບຳບັດຝື້ນຝູ ແລະ ການບໍລິການເພື່ອໃຫ້ ເຂົ້າເຈົ້າຄົນສຸສະພາບປົກກະຕິ.
- 11) ຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມຄອບຄົມ, ສັງຄົມໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມຮັບຮູ້, ເຂົ້າໃຈ ແລະ ສະໜັບສະໜັບຜູ້ທີ່ເຄີຍຕົກເປັນເຫຍື້ອຂອງສິ່ງ ເສບຕິດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຮັບໂອກາດ ແລະ ຖືກຍອມຮັບ
- 12) ຊຸກຍູ້ ແລະ ສົ່ງເສີມໃຫ້ໂຮງຮຽນຫຼືສະຖາບັນການສຶກສາຕ່າງໆ ໃຫ້ເປັນສະຖານທີ່ປອດໄພທີ່ສຸດສຳລັບຊາວໜຸ່ມ ແລະເຍົາວະຊົນ.

5. ພັນທະພົນລະເມືອງ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ

5.1 ສະພາບການລວມ

ຜົນຂອງການວິໄຈສະພາບຊາວໜຸ່ມ ແລະ ເຍົາວະຊົນ ປີ 2014 ຊື່ໃຫ້ເຫັນວ່າການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊາວໜຸ່ມ ແລະ ເຍົາວະຊົນເປັນລັກສະນະການປະກອບສ່ວນໃນກິດຈະກຳທາງສັງຄົມຕ່າງໆ ເຊັ່ນງານບຸນປະເພນີ, ງານດອງ ແລະ ການອອກແຮງງານລວມໝູ່ຕາມບົດບາດຍິ່ງ - ຊາຍແຕກຕ່າງກັນໄປເຊິ່ງການປະກອບດ້ານແຮງງານຫຼືເປັນກິດຈະກຳເພື່ອຄວາມສາມັກຄີ ແລະ ອາສາສະໝັກ, ສ່ວນວ່າການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການເຂົ້າຮ່ວມໃນການຕັດສິນບັນຫາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຊີວິດຂອງເຂົາເຈົ້າໃນທຸກລະດັບຍັງຈຳກັດດ້ວຍຫຼາຍປັດໄຈ ເຊັ່ນ: ການສຶກສາຍັງຕໍ່າ, ໂດຍສະເພາະຊາວໜຸ່ມເພດຍິງ ແລະ ຊາວໜຸ່ມໃນເຂດຊົນນະບົດ.

ທັດສະນະຄະຕິຂອງຜູ້ທີ່ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊາວໜຸ່ມຍັງບໍ່ແທດເໝາະ, ຊາວໜຸ່ມ ແລະ ເຍົາວະຊົນ ຍັງຖືເປັນເປັນ ຝ່າຍຮັບເອົາຜົນຂອງການຕັດສິນໃຈຈາກຜູ້ໃຫຍ່ແທນທີ່ຈະເປັນຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນຂະບວນການຕັດສິນໃຈຢ່າງຕັ້ງໜ້າ ຢ່າງໃດກໍຕາມ ສປປລາວ ກຳລັງເປີດກ້ວາງໃຫ້ຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນ ມີສ່ວນຮ່ວມໃນຂະບວນການຕັດສິນໃຈຕໍ່ກັບບັນຫາທີ່ພົວພັນກັບເຂົາເຈົ້າເຊິ່ງສະແດງອອກຄວາມມັ່ງມາດປາດຖະໜາຂອງຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນ ໄດ້ຮັບການເອົາໃຈໃສ່, ຄວາມຕ້ອງການຂັ້ນພື້ນຖານໄດ້ຮັບການສະໜອງ ແລະ ຄຳຄິດຄຳເຫັນຂອງເຂົາເຈົ້າໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາ.

5.2 ຂອບເຂດກົດໝາຍ ແລະ ຍຸດທະສາດ

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຄະນະຊາວໜຸ່ມ ປະຊາຊົນລາວ ປະຕິວັດລາວ (2009) ໄດ້ກຳນົດ ພາລະບົດບາດການເຄື່ອນໄຫວວຽກງານຂອງຄະນະຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ, ພາລະບົດບາດທີ່ສຳຄັນຂອງສູນກາງຊາວໜຸ່ມລວມມີການປຸກຈິດສຳນຶກກ່ຽວກັບບັນຫາດ້ານສຸຂະພາບ ແລະ ສັງຄົມທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຊາວໜຸ່ມ, ລວມທັງການຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານ, ການສຶກສາ, ການນຳໃຊ້ສານເສບຕິດ, ການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ, ການອະນຸລັກທາງວັດທະນະທຳ ແລະ ການປ້ອງກັນພະຍາດຕິດຕໍ່ໃນຂະນະທີ່ຊາວໜຸ່ມຫຼາຍຄົນບໍ່ແມ່ນສະມາຊິກຂອງສູນກາງຊາວໜຸ່ມ, ແຕ່ທາງສູນກາງຊາວໜຸ່ມກໍ່ສະແຫວງໂອກາດຢ່າງຕັ້ງໜ້າທີ່ຈະເຂົ້າຫາຊາວໜຸ່ມ ແລະ ລະດົມຊາວໜຸ່ມເຂົ້າຮ່ວມໃນກິດຈະກຳຊຸມຊົນ ແລະ ສັງຄົມຕ່າງໆ.

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຄະນະຊາວໜຸ່ມ ປະຊາຊົນ ປະຕິວັດລາວ (2017) ວາງຂອບເຂດສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງຄະນະຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວໂດຍການເພີ່ມສິດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃຫ້ແກ່ສູນກາງຊາວໜຸ່ມ, ຄະນະກຳມະການສູນກາງຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ, ຄະນະປະຈຳ, ເລຂາ, ຮອງເລຂາຄະນະບໍລິຫານງານ ສຸຂປລ ແລະ ບັນດາມາດຕາໃໝ່ກ່ຽວກັບສິດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດ ຊອບຂອງຄະນະກຳມະການກວດກາ ຂອງສູນກາງຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ.

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຄະນະຊາວໜຸ່ມ ປະຊາຊົນ ປະຕິວັດລາວແມ່ນກົດໝາຍສະບັບທຳອິດສຳລັບຊາວໜຸ່ມລາວໂດຍສະເພາະແມ່ນສຳລັບ ສຸຂປລ, ດັ່ງທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນ ມາດຕາ 2, ກຳມະການສູນກາງຊາວໜຸ່ມຮັບຜິດຊອບໃນການສ້າງນະໂຍບາຍ, ຍຸດທະສາດ ແລະ ນິຕິກຳສຳລັບຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນທຸກຄົນ.

ສິດທິຂອງຊາວໜຸ່ມ ແລະ ເຍົາວະຊົນອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 18 ປີ ໃນການມີສ່ວນຮ່ວມໄດ້ກຳນົດອອກໃນ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກ (2007)ຢ່າງຈະແຈ້ງ. ມາດຕາ 7, ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງເດັກນ້ອຍກຳນົດໄວ້ວ່າລັດ, ສັງຄົມ ແລະ ຄອບຄົວຕ້ອງສ້າງເງື່ອນໄຂໃຫ້ເດັກນ້ອຍໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນກິດຈະກຳຕ່າງໆ ແລະ ສາມາດສະແດງທັດສະນະຂອງຕົນໃນທຸກເລື່ອງທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ພວກເຂົາ. ມາດຕາ 6 ໄດ້ກ່າວເຖິງການປົກປ້ອງຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະ

ຊົນ ຈາກການຈຳແນກເພດ, ເຊື້ອຊາດ, ຊົນເຜົ່າ, ພາສາ, ຄວາມເຊື່ອ, ສາດສະໜາ, ສະພາບທາງດ້ານຮ່າງກາຍ ແລະ ສະຖານະທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ.

ຊາວໜຸ່ມມີສິດລົງຄະແນນສຽງເລືອກຕັ້ງໄດ້ເມື່ອ ອາຍຸຮອດ 18 ປີ ແລະ ເປັນຜູ້ສະໝັກເລືອກຕັ້ງ ໃນຕຳແໜ່ງ ການເມືອງ ເມື່ອອາຍຸຮອດ 21 ປີ ຂຶ້ນໄປ ເຊິ່ງໄດ້ກຳນົດໄວ້ ໃນມາດຕາ 6 ຂອງ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍການ ເລືອກຕັ້ງ (2015). ຊາວໜຸ່ມທຸກຄົນ ສາມາດເຂົ້າແກນທະຫານ ເມື່ອອາຍຸ ໄດ້ 18 ປີ ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ປ້ອງກັນຊາດ ແລະ ປ້ອງກັນ ຄວາມສະຫງົບ (1995), ໃນມາດຕາ 3.

5.3 ທິດທາງຍຸດທະສາດ

- 1) ໂຄສະນາປຸກຈິດສຳນຶກໃນການສະກັດກັ້ນ ແລະ ຕ້ານບັນດາປະກົດການຫຍໍ້ທໍ້ໃນກຸ່ມຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນເຊັ່ນ: ການແຕ່ງງານກ່ອນໄວອັນຄວນ, ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ລວມທັງຄວາມຮຸນແຮງທາງເພດ, ການໃຊ້ສານເສບຕິດ, ການຕື່ມເຫຼົ້າ ແລະ ການຄ້າມະນຸດ.
- 2) ຊຸກຍູ້ທຸກຂະແໜງການໃນສັງຄົມລວມທັງພາກລັດ, ເອກະຊົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ (NGO) ຕ່າງ ປະເທດ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ (CSO) ເພື່ອເພີ່ມທະວີການລົງທຶນເຂົ້າໃນການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ.
- 3) ສ້າງສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເໝາະສົມ ສຳລັບການສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ ໃນທຸກລະດັບ (ສູນກາງຮອດທ້ອງຖິ່ນ) ໃນຂະບວນການພັດທະນາຮອບດ້ານ ແລະ ບັນຫາທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ຊີວິດຂອງເຂົາເຈົ້າ.
- 4) ສົ່ງເສີມ ແລະ ເພີ່ມທະວີການລົງທຶນເຂົ້າໃນການສ້າງຜູ້ໃຫ້ຄຳແນະນຳກ່ຽວກັບກອບແຜນງານນາງນ້ອຍ Nang Noi ເພື່ອສ້າງສະຖານທີ່ທີ່ປອດໄພເພື່ອໃຫ້ຍິງໜຸ່ມມີໂອກາດເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ , ທັກສະຊີວິດ, ສຸຂະພາບ, ການສຶກສາ, ການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ, ການປົກປ້ອງ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ.
- 5) ສົ່ງເສີມການສ້າງທັກສະພື້ນຖານ, ຄວາມຮູ້, ຄວາມສາມາດ, ຄຸນສົມບັດຂອງຊາວໜຸ່ມ ແລະ ເຍົາວະຊົນ ເພື່ອໃຫ້ ກາຍເປັນສະມາຊິກທີ່ມີການຈັດຕັ້ງເປັນຕົ້ນຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ, ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມຂອງຊາວ ໜຸ່ມອື່ນໆ.
- 6) ສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນໃນບັນດາກອງປະຊຸມລະດັບຊາດ, ສາກົນ ແລະ ໂຄງການ ແລກປ່ຽນຕ່າງໆຂອງຊາວໜຸ່ມ.
- 7) ປຸກຈິດສຳນຶກໃຫ້ກັບຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ ກ່ຽວກັບການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມໂດຍການສົ່ງເສີມຄວາມຮູ້ ຈິດສຳນຶກ ແລະ ພຶດຕິກຳທີ່ດີຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ.
- 8) ສ້າງໂອກາດໃນການສະແດງອອກຂອງຊາວໜຸ່ມໃຫ້ຫລາຍຂຶ້ນ ແລະ ຮັບປະກັນເສລີພາບໃນການສະແດງຄຳຄິດ ເຫັນ, ເຊື່ອມສານການສະແດງອອກດັ່ງກ່າວ ກັບອົງການທີ່ເປັນຕົວແທນສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງເຂົາເຈົ້າ.
- 9) ສົ່ງເສີມ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ເລີ່ມ ແລະ ນຳພາໂດຍຊາວໜຸ່ມເພື່ອຂະຫຍາຍໂອກາດໃນການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນ ຂະບວນການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ສ້າງສາພັດທະນາປະເທດຊາດ.
- 10) ເສີມຂະຫຍາຍກົນໄກການຮ່ວມມື ລະຫວ່າງອົງການຈັດຕັ້ງພາກລັດ, ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງທາງ ສັງຄົມ, ພາກເອກະຊົນ, ສື່ມວນຊົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ ແລະ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ, ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມຢ່າງກວ້າງຂວາງ ແລະ ທົ່ວເຖິງ.

IV. ມາດຕະການໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ

4.1 ການນຳພາ-ຊີ້ນຳ

ເພີ່ມທະວີການນຳພາ-ຊີ້ນຳການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນລາວ ສະບັບນີ້ ໂດຍຕິດພັນກັບແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດດ້ານປະຊາກອນ ແລະ ການພັດທະນາ, ຍຸດທະສາດພັດທະນາໃນແຕ່ລະຂົງເຂດ ແລະ ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນ ໃນແຕ່ລະໄລຍະ, ຄຸນສົມບັດ ແຕ່ລະຂັ້ນນັບແຕ່ສູນກາງຮອດທ້ອງຖິ່ນ ຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນທຸກຄົນຕ້ອງຍົກສູງຈິດໃຈເອກະລາດ, ເປັນເຈົ້າຕົນເອງ, ເພິ່ງຕົນເອງ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງດ້ວຍຕົນເອງ ໃນຂະບວນການຈັດ ຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດສະບັບນີ້.

ສູນກາງຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ ເປັນຜູ້ນຳພາໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຜັນຂະຫຍາຍຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ໂດຍປະສານສົມທົບກັບບັນດາກະຊວງ, ອົງການທຽບເທົ່າ, ອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ, ອົງການຈັດຕັ້ງທຸກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ບັນດາອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕ້ອງຮັບຮູ້ ແລະ ໃຫ້ການຮ່ວມມືຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນລາວ ສະບັບນີ້ຢ່າງເຂັ້ມງວດ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນດີ.

ຄະນະກຳມະການຊີ້ນຳລະດັບຊາດ ຈະໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນເພື່ອນຳພາ-ຊີ້ນຳການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ຄະນະກຳມະການດັ່ງກ່າວນຳໂດຍ ເລຂາຄະນະບໍລິຫານງານສູນກາງຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ ຊີ້ນຳລວມຊຸກຍູ້ ຕິດຕາມກວດກາ, ການວາງແຜນ, ການປະຕິບັດແລະ ປະເມີນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດສະບັບນີ້.

ຮອງລັດຖະມົນຕີກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ, ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ, ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ, ກະຊວງ ການຕ່າງປະເທດ, ຮອງປະທານສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ, ຮອງປະທານສະຫະພັນກຳມະ ບານລາວ ຈະເປັນສະມາຊິກຂອງຄະນະກຳມະການ. ຄະນະກຳມະການຊີ້ນຳລະດັບຊາດ ຈະຕ້ອງເປີດກອງປະຊຸມປີລະຄັ້ງ ເພື່ອປຶກສາຫາລື ແລະ ທົບທວນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດປີຜ່ານມາ ແລະ ວາງແຜນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນປີຕໍ່ໄປ ກອງປະຊຸມຄະນະກຳມະການຊີ້ນຳລະດັບຊາດ ຈະຖືກຈັດຂຶ້ນໂດຍສູນກາງຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ.

ເນື່ອງຈາກມີຫຼາຍກະຊວງ ແລະ ອົງການທີ່ຈະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ ກົນໄກປະສານງານຈຶ່ງຕ້ອງໄດ້ຮັບການສ້າງຂຶ້ນ ໂດຍປະກອບມີບັນດາກະຊວງ ແລະ ອົງການຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ສູນກາງຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ ເປັນສູນກາງໃນການປະສານງານ ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາ ການປະສານງານຢ່າງໃກ້ຊິດກັບບັນດາກະຊວງ ແລະ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໃນທຸກລະດັບ ເພື່ອຮັບປະກັນການປະຕິບັດຍຸດທະສາດໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນ.

4.2 ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ແກ່ຄະນະຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ

ຄະນະບໍລິຫານງານ ສຸຂຸປລ ຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ໃນການນຳ ພາຊີ້ນຳ ບັບປຸງກຳສ້າງການຈັດຕັ້ງ ຄຸນສົມບັດ ໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນການຈັດຕັ້ງຊາວໜຸ່ມຢູ່ຂັ້ນຮາກຖານຕ້ອງສາມາດເຮັດບົດບາດ ແລະ ເປັນແຖວນຳໃນການນຳພາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນ ສ້າງສາ ແລະ ພັດທະນາປະເທດຊາດ, ບັບປຸງພາລະບົດບາດ, ບັນຈຸຊັບຊ້ອນບຸກຄະລາກອນ ໂດຍມີການປະສານສົມທົບກັບຄະນະພັກແຂວງ, ນະຄອນຫຼວງ, ກະຊວງ-ອົງການເພື່ອກວດກາຄືນການຈັດຕັ້ງຂອງ ຄຸນສົມບັດ ແຕ່ລະຂັ້ນໃຫ້ມີຄວາມໜັກແໜ້ນເຂັ້ມແຂງທາງດ້ານປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບ.

4.3 ການປະສານງານ

ການປະສານງານຂັ້ນສູນກາງ ແມ່ນນຳໂດຍຄະນະກຳມະການປະສານງານລະດັບຊາດ, ຄະນະກຳມະການປະສານງານລະດັບຊາດນຳໂດຍ ຮອງເລຂາຄະນະບໍລິຫານງານສູນກາງຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ ຈະຕ້ອງຈັດກອງປະຊຸມປົກສາຫາລື ສອງຄັ້ງຕໍ່ປີ ເພື່ອຮັບປະກັນການວາງແຜນ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ການປະເມີນ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາການປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນງານຂອງນະໂຍບາຍສະບັບນີ້.

ຫົວໜ້າທ້ອງຖານ ກະຊວງ ແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, ກະຊວງ ສາທາລະນະສຸກ, ກະຊວງ ສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ, ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ, ກະຊວງ ພາຍໃນ, ກະຊວງຍຸຕິທຳ, ຫົວໜ້າທ້ອງຖານສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ ແລະ ຫົວໜ້າທ້ອງຖານສູນກາງສະຫະພັນກຳມະບານ ເປັນສະມາຊິກ, ກອງປະຊຸມຄະນະກຳມະການປະສານງານລະດັບຊາດ ຈະຖືກຈັດຂຶ້ນໂດຍສູນກາງຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນ ປະຕິວັດລາວ, ປະສານງານ ແລະ ຮ່ວມກັບຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ເສີມຂະຫຍາຍບົດບາດການຮ່ວມມືກັບສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ, ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ, ອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ, ຄອບຄົວ, ສື່ມວນຊົນ ແລະ ຜົນລະເມືອງທົ່ວສັງຄົມເພື່ອໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການເຜີຍແຜ່ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນລາວ ໃຫ້ປະກົດຜົນເປັນຈິງ.

ຢູ່ຂັ້ນແຂວງ, ຄະນະກຳມະການປະສານງານຂັ້ນແຂວງ ເປັນຜູ້ຊີ້ນຳ ແລະ ຮັບຜິດຊອບການປະສານງານຢູ່ຂັ້ນແຂວງ ເພື່ອຮັບປະກັນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດທີ່ເໝາະສົມໃນຂັ້ນແຂວງ, ຄະນະກຳມະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂັ້ນແຂວງນຳໂດຍຮອງເຈົ້າແຂວງ, ຮອງເຈົ້າຄອງນະຄອນຫຼວງ ຈະໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ ແລະ ຈັດກອງປະຊຸມປົກສາຫາລື ສອງຄັ້ງຕໍ່ປີ ເພື່ອຮັບປະກັນການວາງແຜນ, ການປະຕິບັດ, ການປະເມີນ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາ ການປະຕິບັດຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນງານໃນລະດັບແຂວງ, ປະກອບດ້ວຍຄະນະຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວແຂວງ ຫົວໜ້າພະແນກຂັ້ນແຂວງ: ພະແນກແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, ພະແນກສາທາລະນະສຸກ, ພະແນກສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ, ພະແນກແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ, ພະແນກ ພາຍໃນ, ພະແນກ ຍຸຕິທຳ, ປະທານສະຫະພັນແມ່ຍິງແຂວງ ແລະ ປະທານສະຫະພັນກຳມະບານແຂວງ ກອງປະຊຸມຄະນະຊີ້ນຳຂັ້ນແຂວງຈະຖືກຈັດຂຶ້ນໂດຍຄະນະຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວແຂວງ.

4.4 ດ້ານງົບປະມານ

ຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນລາວ ຈະໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂດຍບັນດາກະຊວງ, ອົງການຈັດຕັ້ງພັກ-ລັດ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ ຂັ້ນສູນກາງຮອດທ້ອງຖິ່ນຕາມພາລະບົດບາດ, ບັນດາກະຊວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕ້ອງໄດ້ ກຳນົດນິຕິກຳ, ແຜນງົບປະມານ, ແຜນງານ ແລະ ໂຄງການທີ່ຈຳເປັນເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດ ທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ຂອບເຂດຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນ, ງົບປະມານເພີ່ມເຕີມຕາມຄວາມຕ້ອງການຈະໄດ້ຮັບການຈັດສັນໂດຍລັດຖະບານໃຫ້ແກ່ບັນດາກະຊວງ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງພາກລັດໂດຍອີງໃສ່ແຜນການປະຈຳປີຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ.

ບັນດາກະຊວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງພັກ-ລັດ ຈະກຳນົດງົບປະມານປະຈຳປີ ໂດຍຖືເອົາວຽກງານພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນເປັນບຸລິມະສິດ, ການໃຊ້ຈ່າຍງົບປະມານຂອງຂະແໜງການຈະໄດ້ຮັບການທົບທວນຄືນ ເພື່ອປະເມີນການຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງຊາວໜຸ່ມ ແລະ ເຍົາວະຊົນດັ່ງທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນຍຸດທະສາດ.

ນອກຈາກນີ້, ຍັງຈະໄດ້ລະດົມການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານວິຊາການ ແລະ ທຶນຮອນອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ, ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ, ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ແລະ ພາກເອກະຊົນ ເພື່ອເພີ່ມທະວີການລົງທຶນເຂົ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕາມທິດຊີ້ນຳທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນຍຸດທະສາດສະບັບນີ້.

ສູນກາງຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ ສ້າງກອງທຶນປົກປ້ອງສິ່ງເສີມ ຊາວໜຸ່ມທີ່ດ້ອຍໂອກາດໂດຍການສ້າງນິຕິ
ກຳສະເພາະເພື່ອສິ່ງເສີມໃນການລະດົມທຶນ, ແຫຼ່ງທຶນຂອງກອງທຶນອາດຈະມາຈາກງົບປະມານແຫ່ງລັດ, ອົງການຈັດຕັ້ງ
ສາກົນ, ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ, ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສິງຄົມ ແລະ ພາກເອກະຊົນ.

V.ການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ປະເມີນຜົນ

ການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ປະເມີນຜົນ ຄວາມຄືບໜ້າຂອງການປະຕິບັດຍຸດທະສາດນີ້ຈະຖືກຕິດຕາມໃນແຕ່ລະປີ ຢູ່ໃນລະດັບຊາດ ແລະ ລະດັບແຂວງ, ນະໂຍບາຍນີ້ຈະໄດ້ຮັບການທົບທວນຄືນແລະ ປັບປຸງໃນທຸກໆ 5 ປີເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງ ຕາມຄວາມຕ້ອງການໂດຍອີງໃສ່ຄວາມຄືບໜ້າຂອງການປະຕິບັດຍຸດທະສາດ ແລະ ການປ່ຽນແປງສະພາບແວດລ້ອມທາງ ເສດຖະກິດ ແລະ ການພັດທະນາຂອງປະເທດ, ສູນກາງຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວເປັນຜູ້ປະຕິບັດການທົບທວນ ແລະ ປະເມີນຍຸດທະສາດນີ້ໂດຍມີການປະສານງານຢ່າງໃກ້ຊິດກັບຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດ, ກະຊວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ອົງ ການຈັດຕັ້ງອື່ນໆໃນລະດັບຊາດ ແລະ ລະດັບແຂວງ.

VI. ເອກະສານອ້າງອີງ

- ສະພາແຫ່ງຊາດ ແຫ່ງສປປລາວ (2015) *ລັດຖະທຳມະນູນ*, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ.
- ສະພາແຫ່ງຊາດ ແຫ່ງສປປລາວ (2016) *ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສຶກສາ* ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ.
- ສະພາແຫ່ງຊາດ ແຫ່ງສປປລາວ (2007) *ກົດໝາຍແຮງງານນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ*.
- ລັດຖະບານແຫ່ງສປປລາວ (2015) *ຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດແຫ່ງຊາດ 2025* ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ.
- ກະຊວງສຶກສາ ແລະ ກິລາ (2015) *ແຜນຍຸດທະສາດການພັດທະນາ ກິລາ, ກາຍະກຳແຕ່ນີ້ຮອດປີ 2020* ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ.
- ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ວັດທະນະທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ (2015) *ກົດ ໝາຍວ່າດ້ວຍເຕັກໂນໂລຊີການສື່ສານຂໍ້ມູນຂ່າວສານ*
ກອງເລຂາອາຊຽນ (2017) *ດັດຊະນີການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມອາຊຽນຄັ້ງທຳອິດ*. ຈາກາຕາ: ການເຜີຍແຜ່ສາທາລະນະ ແລະ
ສັງຄົມຝົນລະເຮືອນ.
- ສະພາແຫ່ງຊາດ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ *ກົດໝາຍສະຫະພັນພັກປະຊາທິປະໄຕປະຊາຊົນລາວ* (ການປັບປຸງ2017). ນະຄອນຫຼວງ
ວຽງຈັນ.
- ສູນກາງຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ (2014) *ການວິເຄາະສະຖານະການເຍົາວະຊົນ ແລະ ຊາວໜຸ່ມ*. ນະຄອນຫຼວງວຽງ
ຈັນ.
- ສຳນັກງານສະຖິຕິຂອງລາວ (2015) *ການສຳຫຼວດຜົນລະເມືອງ ແລະທີ່ຢູ່ອາໄສ ຄັ້ງທີ 4*. ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ: ກະຊວງ
ແຜນການ ແລະ
ການລົງທຶນ.
- ສຳນັກງານສະຖິຕິລາວ (2018) *ການສຳຫຼວດຕົວຕັດສະນີໝາຍສັງຄົມຂອງ ສປປ ລາວ II, 2017*. ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ:
ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ.
- ສຳນັກງານສະຖິຕິຂອງລາວ (2018b) *ການສຳຫຼວດຜົນກະທົບແຮງງານຂອງ ສປປ ລາວ, 2017*. ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ:
ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ.
- ຄະນະກຳມະກົດໝາຍຂອງສະພາແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ (2005) *ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການດູແລສຸຂະພາບ, 2005* (ເລກ
ທີ09 / ນຍ) (ຖືກອອກແບບໂດຍກົດໝາຍເລກ139/PDR ວັນທີ 9 ທັນວາ2005).
- ກະຊວງ ສຶກສາທິການ (2009) *ກອບການພັດທະນາດ້ານການສຶກສາ (2009-2015)*. ວຽງຈັນ: ກະຊວງສຶກສາທິການ.
- ກະຊວງ ສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ (2015) *ແຜນການພັດທະນາຂະ ແໜງການສຶກສາ ແລະ ກິລາ (2016-2020)*. ວຽງຈັນ:
ກະຊວງ ສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ.
- ກະຊວງ ສາທາລະນະສຸກ (2005) *ນະໂຍບາຍດ້ານສຸຂະພາບການຈະເລີນພັນແຫ່ງຊາດ*. ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ.

ກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ (2017) *ບົດລາຍງານສະຫຼຸບ. ການປຶກສາຫາລືລະດັບຊາດກ່ຽວກັບ ການປະຕິບັດດ້ານສັງຄົມກ່ຽວກັບການປົກປັກຮັກສາສັງຄົມລາວ*. ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ.

ກະຊວງ ແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ (2020) *ນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດດ້ານປະຊາກອນ ແລະ ການພັດທະນາຂອງ ສປປ ລາວ*. ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ: ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ.

ກະຊວງແຜນການແລະການລົງທຶນ (2019) *ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕຂອງສີຂຽວແຫ່ງຊາດ*. ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ: ກະຊວງ ແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ.

ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ (2016) *ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ - ສັງຄົມ 5 ປີ ຄັ້ງທີ 8 (2016-2020)*. ວຽງຈັນ: ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ.

ບົດລາຍງານການວາງແຜນແລະການລົງທຶນ (2017) *ບົດລາຍງານRTM*, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, MPI

ຄະນະຊີ້ນຳແຫ່ງຊາດກ່ຽວກັບSDGs (2018) *ສາທາລະນະລັດປະຊາທິປະໄຕປະຊາຊົນລາວ: ການທົບທວນຄືນແບບສະໝັກໃຈແຫ່ງຊາດກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານ 2030 ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ*. ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ: ລັດຖະບານຂອງສາທາລະນະລັດປະຊາທິປະໄຕປະຊາຊົນລາວ.

UNFPA (nd) *ຍຸດທະສາດ UNFPA ກ່ຽວກັບໄວລຸ້ນ ແລະ ຊາວໜຸ່ມ: ຫັນໄປສູ່ການຮັບຮູ້ຄວາມສາມາດອັນເຕັມທີ່ຂອງ ໄວໜຸ່ມ ແລະເຍົາວະຊົນ*, ນິວຢອກ: ສຳນັກງານຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ

UNFPA (nd) *ຂອບເຂດການປະຕິບັດງານຂອງ UNFPA ກ່ຽວກັບເຍົາວະຊົນ ແລະ ຊາວໜຸ່ມ* ນິວຢອກ: ສຳນັກງານຂອງ ສະຫະປະຊາຊາດ.

ສະຫະປະຊາຊາດ (2015) *ການປ່ຽນແປງໂລກຂອງພວກເຮົາ: ວາລະ2030 ສຳລັບການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ*. ນິວຢອກ: ສຳນັກງານໃຫຍ່ຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ.

ສະຫະປະຊາຊາດ (2010) *ໂຄງການປະຕິບັດງານໂລກສຳລັບຊາວໜຸ່ມ*. ນິວຢອກ: ສຳນັກງານໃຫຍ່ຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ.

ສະຫະປະຊາຊາດ, 2018, ສິນທິສັນຍາກ່ຽວກັບສິດທິຂອງເດັກ, *CRC / C / LAO / CO / 3-6*, ນິວຢອກ: ສຳນັກງານ ໃຫຍ່ຂອງສະຫະປະຊາຊາດ.

ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ, 2018, ຄະນະກຳມະການກ່ຽວກັບການລົບລ້າງການແບ່ງແຍກຕໍ່ແມ່ຍິງ, *EDAW / C / LAO / CO / 8-9*, ສຳນັກງານອົງການສະຫະປະຊາຊາດ.

ທະນາຄານໂລກ (2015) *ນະໂຍບາຍຄວາມທຸກຍາກຂອງ ສປປ ລາວ: ໂຕຂັ້ນເຄື່ອນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ໃນສປປລາວ* (ພາສາອັງກິດ). Washington, D.C: World Bank Group.

ອົງການສຸຂະພາບໂລກ (2014) *ສຸຂະພາບສຳລັບຂອງຊາວໜຸ່ມ ແລະ ເຍົາວະຊົນ ໂອກາດຄັ້ງທີສອງ ໃນທົດສະຫວັດທີສອງ* [Online]. Available at:

<http://apps.who.int/adolescent/second-decade/section2/page1/recognizing-adolescence.html> (Accessed: 14 July 2018)

ອົງການອະນາໄມໂລກ (1948) ຄຳນຳຂອງລັດຖະທຳມະນູນຂອງອົງການອະນາໄມໂລກທີ່ໄດ້ຮັບຮອງໂດຍກອງປະຊຸມສຸຂະພາບສາກົນ, ນິວຢອກ, 19 ມິຖຸນາ - 22 ກໍລະກົດ 1946; ໄດ້ລົງນາມໃນວັນທີ 22 ກໍລະກົດ 1946 ໂດຍຜູ້ຕາງໜ້າຂອງ 61 ປະເທດ (ບັນທຶກທາງການຂອງ WHO, ເລກທີ 2, ໜ້າ 100) ແລະ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນວັນທີ 7 ເມສາ 1948.

VII.ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ: 1 ກອບວຽກ ‘ນາງນ້ອຍ’ 2030

ຂອບແຜນງານ ນາງນ້ອຍປີ 2030: ເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ ຊາຍ ແລະສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ກັບໄວໜຸ່ມຍິງ.

ນ້ອຍເປັນຕົວແທນໃຫ້ໄວໜຸ່ມຍິງ ທີ່ມີອາຍຸ 10-19 ປີ ຈຳນວນ 700,230 ໃນ ສປປ ລາວ. ** ຂໍ້ຄົງຄ້າງຈາກເປົ້າໝາຍການພັດທະນາສາທະລະວັດໄດ້ເຮັດໃຫ້ ໄວຍິງໜຸ່ມຖືກປ່ອຍປະໂວ້ຂ້າງຫຼັງ. ດັ່ງນັ້ນ, ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍິນຍົງ ເພື່ອຮັບປະກັນບໍ່ປ່ອຍປະສູໃດໄວ້ຂ້າງຫຼັງ.

ນ້ອຍຖືກສ້າງຂຶ້ນເພື່ອປຸກຈິດສຳນຶກ, ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃນການຮ່ວມມື ແລະ ເພີ່ມທະວີການລົງທຶນພັດທະນາໄວໜຸ່ມຍິງເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າບັນລຸເປົ້າ ໝາຍຕາມທ່າແຮງທີ່ເໝາະສົມ. ຂອບແຜນງານນາງນ້ອຍຖືກນຳສະເໜີ ຢ່າງເປັນທາງການໃນວັນເດັກຍິງສາກົນ ປີ 2016.

ເປົ້າໝາຍ 2:
ຍ້ອນຂາດໄພຊະນາການທີ່ດີ, ໄວໜຸ່ມຍິງ ອາຍຸ 15-19* ປີ ເປັນພະຍາດ ເລືອດຈາງ ຈຳນວນ 42.6%

ເປົ້າໝາຍ 3:
ອັດຕາການເກີດລູກໃນໄວໜຸ່ມ ແມ່ນ ສູງທີ່ ສຸດໃນພາກພື້ນ. 83 ຕໍ່ 1,000 ຄົນ ແລະເພີ່ມຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການຕາຍ ຂອງແມ່.

ເປົ້າໝາຍ 4:
ໄວໜຸ່ມຍິງ ອາຍຸ 15-17 ປີ ຈຳນວນ 41.8%*. ໄດ້ອອກໂຮງຮຽນ ເຂົາເຈົ້າ ຂາດໂອກາດໄດ້ຮັບການພັດທະນາ ທາງດ້ານ ເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ

ເປົ້າໝາຍ 5:
ການແຕ່ງງານແຕ່ອາຍຸຍັງນ້ອຍຂອງ ໄວໜຸ່ມ ຍິງ ອາຍຸ 15- 19 ປີມີເຖິງ 29.6%.*

ເປົ້າໝາຍ 8:
ຍ້ອນຂາດການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ, ໄວໜຸ່ມຍິງ ອາຍຸ 5 -17 ປີ ໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມເປັນແຮງງານ ເດັກຈຳນວນ 42.4%*

ຄວາມຄືບໜ້າການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານ ນາງນ້ອຍຈະໄດ້ຕິດຕາມ ຢ່າງໃກ້ສິດຈາກ 5 ຕົວຊີ້ວັດຂອງເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍິນ ຍິງຮອດ 2030 ນາງນ້ອຍຈະມີອາຍຸ 25 ປີ. ຈະໄດ້ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນຈາກຜົນ ການສຳຫຼວດທຸກໆ 5 ປີ.

ມີແຜນງານ ແລະວິທີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ຮອບດ້ານເພື່ອແກ້ໄຂອຸປະ ສັກທີ່ກົດຂວາງ ນາງນ້ອຍກຳລັງປະເຊີນຢູ່ນັ້ນໃຫ້ໝົດໄປ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ມີ ຄວາມຄືບໜ້າ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍິນ ຍິງ (SDGs) ແລະ ຫຼຸດພື້ນຜິດຈາກວົງຈອນຄວາມທຸກຍາກຊຶ່ງຈະ ນຳຜົນປະໂຫຍດມາສູ່ນາງນ້ອຍ, ຊຸມຊົນ ແລະປະເທດລາວ

* ການສຳຫຼວດດັດສະນີໝາຍສັງຄົມລາວ 2017 ** ການສຳຫຼວດປະຊາກອນ 2015

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ: 2

• **ຄະນະຊີ້ນຳ**

ທ່ານ ອາລຸນໄຊ ສຸນນະລາດ	ເລຂາຄະນະບໍລິຫານງານ ສຊປລ
ທ່ານ ໃບຄຳ ຂັດທິຍະ	ຮອງລັດຖະມົນຕີກະຊວງ ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ
ທ່ານ ນ. ວິລະວອນ ພັນທະວົງ	ຮອງເລຂາຄະນະບໍລິຫານງານ ສຊປລ
ທ່ານ ບົວລານ ສີຣິປັນຍາ	ຮອງລັດຖະມົນຕີ ກະຊວງ ສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ
ທ່ານ ຮສ ດຣ ມຸທອນ ເມືອງປາກ	ຮອງລັດຖະມົນຕີ ກະຊວງ ສາທາລະນະສຸກ
ທ່ານ ນ. ວັນເພັງ ແກ້ວນະຄອນ	ຮອງປະທານກຳມາທິການບັນດາເຜົ່າ, ສະພາແຫ່ງຊາດ
ທ່ານ ຄຳມູນ ວິພິງໄຊ	ຮອງລັດຖະມົນຕີ ກະຊວງ ພາຍໃນ

ທ່ານ ພິຕ. ປອ. ສິມຫວັງ ທຳມະສິດ	ຮອງລັດຖະມົນຕີ ກະຊວງ ປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ
ທ່ານ ວັນນາ ດວງພະຈັນ	ຮອງປະທານ ສູນກາງສະຫະພັນກຳມະບານລາວ
ທ່ານ ນ. ທຸມມາລີ ວົງພະຈັນ	ຮອງປະທານ ຄະນະບໍລິຫານງານສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ
ທ່ານ ແກ້ວຈະເລີນ ເຊ່ຍຢື່ງຢ່າງ	ຄະນະປະຈຳ, ຫົວໜ້າກົມໂຄສະນາອົບຮົມ, ສນຊ
ທ່ານ ພິນ.ວ ທອງວັນ ກອງມະນີ	ຮອງກົມໃຫຍ່ການເມືອງກອງທັບ, ຜູ້ຊີ້ນຳລວມອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ

• ຄະນະຮັບຜິດຊອບຊື່ນຳວິຊາການ

ທ່ານ ດຣ ໄພວັນ ແກ້ວປະເສີດ	ກຳມະການ, ເລຂາຄະນະບໍລິຫານງານ ຊຸບປລ ກະຊວງ ສາທາລະນະສຸກ
ທ່ານ ສຸລິຍາ ສີດາວົງ	ກຳມະການ, ເລຂາຄະນະບໍລິຫານງານ ຊຸບປລ ກະຊວງ ຍຸຕິທຳ
ທ່ານ ພິທ ສຸດໃຈ ມະຫາວົງ	ກຳມະການ, ຮອງຫົວໜ້າຫ້ອງການຊາວໜຸ່ມກອງທັບ ກະຊວງ ປກຊ
ທ່ານ ພິທ ນ. ນວນ ເທບພະວົງ	ກຳມະການ, ຮອງເລຂາຄະນະບໍລິຫານງານ ຊຸບປລ ກະຊວງ ປກສ
ທ່ານ ປອ ຕຸລາວັນ ໜໍ່ເມືອງເສດ	ຮອງເລຂາຄະນະບໍລິຫານງານ ຊຸບປລ ກະຊວງ ສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ
ທ່ານ ດາວເພັດ ເມືອງໂພນທອງ	ຮອງເລຂາຄະນະບໍລິຫານງານ ຊຸບປລ ກະຊວງ ອຸດສະຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ
ທ່ານ ວຽງຂອງ ອິນທະລັງສີ	ຮອງຫົວໜ້າກົມແຜນການ ແລະ ການຮ່ວມມືສາກົນ, ກະຊວງ ແຮງ ງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ
ທ່ານ ຂັນທອງ ສຸດທິມາດ	ຮອງຫົວໜ້າຫ້ອງການ, ສູນກາງສະຫະພັນກຳມະບານລາວ
ທ່ານ ຈັນສີທາ ທຳມະວົງ	ຮອງຫົວໜ້າກົມແຜນການ, ກະຊວງ ແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ
ທ່ານ ປອ ນ. ອຳມະລາ ແກ້ວໜູຈັນ	ຮອງຫົວໜ້າກົມແຜນການ ແລະ ການຮ່ວມມື ກະຊວງ ພາຍໃນ
ທ່ານ ນ. ຈິງຈິດ ຈັນທະລານິນ	ຮອງຫົວໜ້າຫ້ອງການ, ຄະນະກຳມະທິການເພື່ອຄວາມກ້າວໜ້າຂອງ ແມ່ຍິງ ແລະ ແມ່-ເດັກ
ທ່ານ ນ. ສີສະໝຸດ ຈັນທະວົງ	ຫົວໜ້າພະແນກພົວພັນອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ, ກຳມາທິການບັນດາ ເຜົ່າ ສະພາແຫ່ງຊາດ
ທ່ານ ວັນດີ ຈັນສິມບັດ	ຫົວໜ້າພະແນກຄົ້ນຄວ້າສັງລວມ, ສຳນັກງານສູນກາງແນວລາວສ້າງ ຊາດ

• **ຄະນະຮັບຜິດຊອບຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ**

ທ່ານ ດຣ ອິນປິງ ທິງພະຈັນ	ຮອງເລຂາຄະນະບໍລິຫານງານ ຊຸບປລ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ
ທ່ານ ນ. ວິໄລວັນ ບຸບຜານຸວິງ	ຫົວໜ້າພະແນກແຜນການ-ການເງິນ ແລະ ການຮ່ວມມື, ຄະນະກຳມະທິການເພື່ອຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ແມ່-ເດັກ
ທ່ານ ອະທິລັກ ອຸດົມເດດ	ຫົວໜ້າພະແນກປົກປ້ອງແຮງງານ, ສູນກາງສະຫະພັນກຳມະບານລາວ
ທ່ານ ນ. ມອນທອງ ອິນທະວິງ	ຮອງຫົວໜ້າພະແນກແຜນການ ແລະ ການປະເມີນຜົນ, ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ
ທ່ານ ຮອ ບົວໄລ ສີສຸລາດ	ຮອງຫົວໜ້າພະແນກ ອົບຮົມ ຈັດຕັ້ງ, ກະຊວງ ປກສ
ທ່ານ ວຽງມະນີ ວລະວິງ	ຮອງເລຂາໜ່ວຍຊາວໜຸ່ມກົມຈັດຕັ້ງ-ພະນັກງານ ກະຊວງ ຍຸຕິທຳ
ທ່ານ ລາຕີ ແກ້ວລັງສີ	ວິຊາການກົມແຜນການ ແລະ ການຮ່ວມມື, ກະຊວງພາຍໃນ
ທ່ານ ສຸລິຈັນ ເຜັດມະນີ	ວິຊາການພະແນກພົວພັນອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ, ກຳມາທິການ ບັນດາເຜົ່າ ສະພາແຫ່ງຊາດ
ທ່ານ ບຸນນະພິນ ແສງຄຳຢອງ	ວິຊາການສູນຄົ້ນຄວ້ານະໂຍບາຍການພັດທະນາ, ກະຊວງ ແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ

• **ຄະນະຂຽນຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນລາວ**

ທ່ານ ສິມກ້ຽວ ກິ່ງສະດາ	ຫົວໜ້າກົມພົວພັນຮ່ວມມືກັບຕ່າງປະເທດ
ທ່ານ ນ. ມິນາ ສີວິໄລ	ຮອງຫົວໜ້າກົມອົບຮົມຊາວໜຸ່ມ
ທ່ານ ນ. ສີໄຄເພັດ ແສງມະນີ	ຫົວໜ້າພະແນກຄົ້ນຄວ້າ-ສັງລວມ ແລະ ສະຖິຕິ, ຫ້ອງການ ສຊປລ
ທ່ານ ໜູຈາ ເຢ່ຍມ່າຈ່າງ	ຫົວໜ້າພະແນກ ນິຕິກຳ, ກົມຈັດຕັ້ງພະນັກງານ ສຊປລ

• **ກອງເລຂາ**

ທ່ານ ນ. ພອນມະນີ ລິຈັງ	ຫົວໜ້າພະແນກ, ກົມເຍົາວະຊົນ ສຊປລ
ທ່ານ ສາຍສະໝອນ ເຫງົ້າສີວັດ	ຮອງຫົວໜ້າພະແນກຂໍ້ມູນຂ່າວສານ
ທ່ານ ວາງ ລາວຊາງ	ວິຊາການ, ຫ້ອງການ ສຊປລ

• **ອົງການ ສະຫະປະຊາຊາດ ກອງທຶນສຳລັບປະຊາກອນ ປະຈຳ ສປປ ລາວ (UNFPA)**

ທ່ານ ນ. ມາລຽມ ເອ ຄານ	ຜູ້ຕາງໜ້າອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອປະຊາກອນ ປະຈຳ ສປປ ລາວ
ທ່ານ ປອ ເຕສ ຣາມ ຈັດ	ຫົວໜ້າແຜນງານໄວໜຸ່ມ
ທ່ານ ສີວິງໄຊ ຈັງປິຕິກຸນ	ຜູ້ປະສານງານ
ທ່ານ ດຣ ດີປາ ປຼາຊາດ	ຜູ້ປະສານງານ

- **ອົງການ UNESCO**

ທ່ານ ເດວິດ ຍັງ ທີ່ປຶກສາ ປະຈຳຫ້ອງການພາກພື້ນ ບາງກອກ

ທ່ານ ທອງເດືອນ ນັນທະນາວອນ ທີ່ປຶກສາ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ: 3 ຂັ້ນຕອນການສ້າງຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນລາວ(LYADS)

ອີງໃສ່ຜົນຂອງການວິເຄາະສະຖານະການເຍົາວະຊົນ ແລະ ຊາວໜຸ່ມໃນປີ 2014 ແລະ ອີງໃສ່ແຜນຍຸດທະສາດ 5 ປີຂອງສູນກາງຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ, ສຸຂຸປລ ໄດ້ລິເລີ່ມການສືບທອນເພື່ອສ້າງຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນໃນປີ 2016. ສຸຂຸປລ ໄດ້ນຳພາຂະບວນການສ້າງຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນລາວ.

ໃນຕອນເລີ່ມຕົ້ນ, ໄດ້ມີການສືບທອນປຶກສາຫາລືກັບກັບບັນດາກະຊວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງຊາວໜຸ່ມ ແລະ ຜູ້ທີ່ກ່ຽວ ຂ້ອງ ເພື່ອຍົກໃຫ້ເຫັນຄວາມສຳຄັນຂອງການພັດທະນາຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນລາວ. ໃນເວລາດຽວກັນຂະບວນການພັດທະນາຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວ ຄວາມອາດສາມາດຂອງສູນກາງຊາວໜຸ່ມກໍ່ໄດ້ຮັບການເສີມຂະຫຍາຍ. ແນວຄວາມຄິດເບື້ອງຕົ້ນ ກ່ຽວກັບການພັດທະນາ ຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນລາວ ພ້ອມດ້ວຍແຜນປະຕິບັດງານ ໄດ້ຮັບການສ້າງຂຶ້ນ ແລະ ຮັບຮອງເອົາ. ເພື່ອຮັບປະກັນການດຳເນີນງານ ຂອງຂະບວນການຮ່າງຍຸດທະສາດ, ກົນໄກການປະສານງານ ແລະ ກົນໄກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ. ກົນໄກນີ້ລວມມີການສ້າງຕັ້ງຄະນະກຳມະການດ້ານວິຊາການສະເພາະດ້ານ, ກຸ່ມຊາວໜຸ່ມ, ທິມງານການວິຊາການ, ກອງເລຂາຮ່າງຍຸດທະສາດ ແລະ ຄະນະກຳມະການຊີ້ນຳແຫ່ງຊາດ ມີຜູ້ນຳໃນລະດັບສູງຈາກບັນດາກະຊວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ຈາກນັ້ນມີການສ້າງໂຄງຮ່າງ ແລະ ກຳນົດຂົງເຂດເນື້ອໃນຕົ້ນຕໍ ໂດຍກຳນົດຄຳຖາມຊີ້ນຳການຄົ້ນຄ້ວາແຕ່ລະເນື້ອໃນ ແລະ ໄດ້ສັງລວມເອກະສານອ້າງອີງຂອງແຕ່ລະຂົງເຂດເນື້ອໃນ. ອົງການ UNFPA ແລະ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການສຶກສາ, ວິທະຍາສາດ ແລະ ວັດທະນະທຳ (UNESCO) ໄດ້ສະໜອງການສະໜັບສະໜູນດ້ານວິຊາການ ແລະ ດ້ານການເງິນໃນທຸກຂັ້ນຕອນຂອງການພັດທະນາຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວ.

ຜ່ານກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລື, ການປະຊຸມຂັ້ນວິຊາການທີ່ໄດ້ຮັບການວາງແຜນ, ປະສານງານຢ່າງຄັກແນ່ຫຼາຍຫຼັບຫຼາຍຕ່າວ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງກວ້າງຂວາງ ເຊິ່ງໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ປະສານງານໂດຍກອງເລຂາ, ກຸ່ມຊາວໜຸ່ມ, ຄະນະກຳມະການດ້ານວິຊາການ, ຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດ, ອົງການຈັດຕັ້ງຊາວໜຸ່ມ, ບັນດາກະຊວງ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆໄດ້ມີໂອກາດປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການຮ່າງຍຸດທະສາດຢ່າງກົງໄປກົງມາ, ໜຶ່ງໃນອົງປະກອບຫຼັກໃນຂະບວນການພັດທະນາຍຸດທະສາດ ແມ່ນເພື່ອສ້າງຄວາມອາດສາມາດຂອງພະນັກງານສູນກາງຊາວໜຸ່ມ, ກຸ່ມຊາວໜຸ່ມ ແລະ ຜູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມໃນຂັ້ນຕອນຕ່າງໆຂອງຂະບວນການພັດທະນາຍຸດທະສາດນີ້, ລວມທັງການເຂົ້າຮ່ວມຂອງຊາວໜຸ່ມໃນການເກັບກຳ ແລະ ວິເຄາະຂໍ້ມູນດ້ານຄຸນນະພາບ, ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນຖືເປັນໝາກຫົວໃຈສຳຄັນໃນທຸກໆຂັ້ນຕອນຂອງຂະບວນການພັດທະນາຍຸດທະສາດ.

ທາງຄະນະຮັບຜິດຊອບໄດ້ມີມາດຕະການອັນຈຳເປັນເພື່ອຮັບປະກັນການມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງເລິກເຊິ່ງຂອງຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນ ຮ່ວມກັບ ການນຳທີ່ມີບົດບາດຕັດສິນໃນຂະບວນການສ້າງຍຸດທະສາດແລະ ຮັບປະກັນວ່າທິດທາງນະໂຍບາຍຂອງຍຸດທະສາດ ສອດຄ່ອງກັບຄວາມຕ້ອງການ, ຄວາມຈຳເປັນ ແລະ ຄວາມປາຖະໜາຂອງຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນ ກຸ່ມຊາວໜຸ່ມຫຼາຍກຸ່ມໄດ້ຮັບໂອກາດເຂົ້າຮ່ວມໃນຂະບວນການຮ່າງຍຸດທະສາດເຊັ່ນ: ກຸ່ມປະລະໂຮງຮຽນ, ກຸ່ມຫຼາກຫຼາຍທາງເພດ (LGBTQI) ແລະ ຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນພິການ, ຊາວໜຸ່ມ-ເຍົາວະຊົນ ຍັງໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ເພື່ອພັດທະນາຍຸດທະສາດ ແລະ ວິທີການ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດກຳນົດບັນຫາ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການຊາວໜຸ່ມໃນ ສປປ ລາວ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງ ເພື່ອບັນຈຸເຂົ້າໃນແຕ່ລະພາກຂອງຍຸດທະສາດ.

ບົດລາຍງານດ້ານວິຊາການ, ເອກະສານ, ຂໍ້ມູນຈາກແຫຼ່ງຕ່າງໆທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ໄດ້ຖືກນຳມາທົບທວນ, ໄດ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນດ້ານປະລິ ມານ, ຄຸນນະພາບໃໝ່ ເພື່ອກຳນົດບັນຫາ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການຂອງຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງກັບຄວາມເປັນຈິງທີ່ສຸດ, ຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ຖືກນຳມາວິເຄາະ ແລະ ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການພັດທະນາຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ, ເຍົາວະຊົນລາວ ສະບັບນີ້, ເອກະສານສາກົນບົດແນະນຳ, ບົດລາຍງານ ແລະ ເອກະສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ ກໍ່ໄດ້ນຳເອົາມາສຶກສາ, ເປັນບ່ອນອີງ ແລະ ເປັນທິດຊີ້ນຳ ເພື່ອຖອດຖອນເອົາບົດຮຽນທີ່ດີຈາກພາກພື້ນ ແລະ ທົ່ວໂລກ. ໃນເວລາດຽວກັນ, ຍຸດທະສາດໄດ້ສຸມໃສ່ການສ້າງນະໂຍບາຍ ແລະ ການຊອກຫາທາງແກ້ໄຂທີ່ແທດເໝາະກັບສະພາບຂອງທ້ອງຖິ່ນໃຫ້ຫຼາຍທີ່ສຸດ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານວິຊາການ, ຮັບປະກັນຄຸນນະພາບ, ທີ່ປຶກສາແຫ່ງຊາດແລະ ທີ່ປຶກສາສາກົນໄດ້ຮັບການວ່າຈ້າງໃຫ້ມາຊ່ວຍໃນຂະບວນການຮ່າງຍຸດທະສາດເຊິ່ງໄດ້ເຮັດວຽກຢ່າງໃກ້ຊິດກັບ ກອງເລຂາ ແລະ ຊ່ວຍອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລື.

ຮ່າງທຳອິດຂອງຍຸດທະສາດໄດ້ຖືກພັດທະນາ, ແຈກຢາຍໃຫ້ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງເພື່ອຄົ້ນຄ້ວາ ແລະ ປະກອບຄຳເຫັນ. ຫຼັງຈາກໄດ້ຮັບ ຄຳຄິດຄຳເຫັນຈາກພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງດັ່ງກ່າວ ທາງກອງເລຂາໄດ້ສັງລວມ ແລະ ດັດແກ້ຮ່າງຍຸດທະສາດຕາມຄວາມເໝາະສົມ ແລະ ໄດ້ຮ່າງທິສອງຂອງຍຸດທະສາດ, ຮ່າງທິສອງໄດ້ຖືກນຳສະເໜີ ໃຫ້ສະເໜີຕໍ່ຄະນະກຳມະການລະຫວ່າງກະຊວງ ເພື່ອພິຈາລະນາ ແລະ ມີຄຳເຫັນໃນກອງປະຊຸມ ອີງໃສ່ຄຳຄິດເຫັນ ແລະ ຄຳແນະນຳຈາກກອງປະຊຸມ ກອງເລຂາໄດ້ປັບປຸງຮ່າງຍຸດທະສາດມາເປັນ ຮ່າງທິສາມ ແລະ ແຈກຢາຍໃຫ້ແກ່ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ, ກອງປະຊຸມຂັ້ນວິຊາການໄດ້ຮັບການຈັດຂຶ້ນ ເພື່ອພິຈາລະນາ ແລະ ດັດແກ້ຍຸດທະສາດໂດຍອີງໃສ່ຄຳຄິດຄຳເຫັນຈາກກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືທີ່ຜ່ານມາ. ຮ່າງທິສີ່ຖືກນຳສະເໜີຕໍ່ຄະນະກຳມະການຊີ້ນຳ ເພື່ອ ຮັບຮອງເອົາເປັນຮ່າງສຸດທ້າຍ ກ່ອນຈະສົ່ງໄປທ້ອງຖານລັດຖະບານ ເພື່ອນຳສະເໜີ ຄະນະລັດຖະບານພິຈາລະນາຮັບຮອງເອົາເປັນຂັ້ນຕອນສຸດທ້າຍ.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

ນ້ອຍ 2030

"...ເຖິງໜຶ່ງປະຊາກອນຂອງ ສ ປ ປ ລາວ ເອົາແມ່ນໄວໜຸ່ມແລະ ເຖິງໜຶ່ງຂອງໄວໜຸ່ມແມ່ນເປັນເດັກຍິງ, ພວກເຂົາແມ່ນກຳລັງແຮງຂອງຊາດໃນອານາຈັດ. ເພື່ອເຮັດໃຫ້ປະເທດໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດສູງສຸດຈາກກຳລັງແຮງຂອງປະຊາກອນໜຸ່ມ, ພວກເຂົາຈະຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ໂດຍສະເພາະທີ່ດ້ອຍໂອກາດ ແລະຖືກປ່ອຍປະໄວຂ້າງໜຶ່ງ ເປັນວາລະທີ່ສຳຄັນແຫ່ງຊາດຂອງການພັດທະນາ"

ກ່າວໂດຍ: ທ່ານ ຄຳລຽນ ຜົນເສນາ, ຮອງລັດຖະມົນຕີ ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ
ເບື້ອງໃນໂອກາດສະເໜີມະສະຫຼອງ ວັນເດັກຍິງສາກົນ, 11 ຕຸລາ 2016.

